

XIX. ÉVFOLYAM
6. SZÁM.

V. csoport
Könyvtár
Budapesti

BUDAPEST, 1929
FEBRUÁR 20.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Herko

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

— 320.

Körülbelül hatvannyolc esztendő óta az idén mérték Csonka-Magyarország területén a legnagyobb hideget, minusz harminckét fokot. A sarkvidékek életelen, dermedt lehelle nehezedett néhány napon keresztül Európára, egy hatalmas influenzajárvánnyal karöltve, amely nem annyira a súlyosságával, mint inkább elterjedésének méreteivel fokozta az idegességet és a bizonytalanságot, amellyel a természetnek ezt a szeszélyes kettős próbátételét fogadtuk.

Most már kifelé lábalunk mind a kettőből: a hidegből is, meg a járványból is. Egyik sem járt katasztrófális következményekkel s az eddigiek után remélhetjük, hogy a mezőgazdaságban sem okozott a fagy katasztrófális károkat. Ez nem jelenti természetesen azt, hogy a járvánnyal szövetkezett szibériai időjárás nyomtalanul vonult végig felettünk, mert bizony azokat a százezreket, akiknek a megélhetése fűtetlen szoba és betegség nélkül is súlyos problémaként nehezedik önmagukra és a társadalomra, csak jól-rosszul organizált inségakciók, meg a hólapátolás segítették át úgy-ahogy a nehéz napok eme legnehezebbikein. Azért tehát, mert a megfagyottak és a járvány áldozataul esettek száma nem ijesztően nagy, még nem szabad magunkat abban az illúzióban ringatnunk, hogy minden rendben van s hogy lám, az általános nyomoruság mellett sem hal meg éhen senki ebben az országban, mert a véletlenre, a jószerencsére vagy a mások könyörületességére bizott, egyik napról a másikra való tengődéstől még nagyon-nagyon sok van addig a határig is, amit a legújabb terminológiával létminimumnak nevezünk.

Sohasem voltunk érzéketlenek a mások nyomora és szenvedései iránt s ha kellett, nemcsak sajnálkozó és vigasztaló szavunk, hanem abból a kevésből, ami nekünk jut, néhány fillérünk is akadt azok számára, akiknek még akkora darab kenyérük sincsen, mint amekkora a mienk. Bármikor és bármilyen jótékony célra gyűjtöttek is a csendőrség körében, a gyűjtésnek mindig meglepően szép eredménye volt, mert sohasem akadt közöttünk senki, akinél a kérő szavak süket fülekre és szívtelen pénztárcákra találtak volna.

Hanem bizony ezt nem mondhatjuk el — sajnos — a társadalomra általánosságban és főleg a társadalomnak arra a mai viszonyok között is kiváltságos és tehetős rétegére, amelynek elsősorban lenne kötele-

sége a szükölködők segítségére sietni. A nagy hideg beálltával egy úriember ezer mázsa szenet osztatott ki a főváros szegényei között s cselekedetének nemes voltát még azzal is fokozta, hogy a hálálkodások elöl az ismeretlenség homályába rejtőzködött. Vártuk a folytatást, a nemes példa követését: hiába. Pedig hányan vannak még ebben a csonka országban is, akik, ha nem valamennyien ezer mázsa, de talán száz vagy ötven, vagy tíz mázsa szenet a mellényzsebükből ki tudtak volna fizetni, akiknek mindegy, hogy plusz vagy minusz harminckét fokot mutat-e a hőmérő: vagyonuk kellemes védelmet nyújt nekik mind a kettővel szemben. Hát ezekről bizony nem hallottunk.

Azt hisszük, hogy akármelyik csendőr büszkén adhatna számot minden év végén arról az összegről, amit a maga szegénységéhez mérten egy év alatt jótékony célra fordított. Es erre gondolva eszünkbe jutott: vajjon nem lehetne-e ha nem is törvényhozási, de mondjuk társadalmi úton nyilvános számadásra kötelezni minden nagy vagyont, hadd lássuk, mekkora része sietett a nagy jövedelemnek az éhezők segítségére. Hadd lássuk és olvassuk azoknak a neveit, akiket a szenvedő magyarság sorsa hidegen hagy s akiknek soha egyetlen könyörületes fillérjük sincsen a mások számára? Ez nem az adakozók magánügye, ez az ország és a nemzet érdeke, mert minél több az éhesek, elégedetlenek és lelkükben lázadók száma, annál labilisabb az alap is, amelyre az állam rendje és létezése támaszkodik.

Mindent nem lehet az államtól meg a népjóléti minisztériumtól várni, mert azoknak a feladatoknak az anyagi követelményeihez képest, amelyeket az államnak meg kell oldania, a rendelkezésre álló közpénzek összege elenyésző. De különben is, az állami adminisztrációtól nem lehet azt követelni, hogy a társadalom kötelezettségeinek is eleget tegyen s e kötelezettségek teljesítése alól közpénzen mentesítse éppen azokat, akik társadalmi berendezkedésünk előnyeit elsősorban élvezik.

Mindez természetesen csak mint embereknek és nem mint csendőröknek jutott eszünkbe. Mert amint a kalapot a fejünkre tesszük, akkor már a minusz vagy plusz harminckét fok is csak egyetlenegy szempontból: a közbiztonság szempontjából érdekelhet bennünket. A mi feladatunk, hogy az állam rendjét és biztonságát mindig fentartsuk és mindenkivel szemben megvédelmezzük, minél nagyobb a bűnözés lehetősége és kisértése, annál éberebben. Társadalmi problémák megoldása nem a mi feladatunk s hogy most a minusz harminckét fok mégis ilyet juttatott eszünkbe, csak azt bizonyítja, hogy a közbiztonságot a nagy hideggel szemben is meg kell védelmezni, akár fűtetlen szobákban, akár jéggé fagyott szivekben lakozik.

A magyar csendőrök a déli harctéren

1914—18.

Irta: **SUHAY IMRE** tábornok.

(6. közlemény.)

IV.

A m. kir. csendőrség szolgálata u megszállt Szerbiában.

Munkám I—III. részében felemlítettem naplóm, feljegyzéseim és a csekély számú, sokszor hézagos hadiakták nyomán a m. kir. csendőrség szerepét a szorosán vett tábori, a tulajdonképeni katonai és a kettő közt lévő portyázó különítményi szolgálatban.

Egészen más feladatok hárultak csendőrségünkre Szerbia megszállásával.

Mig ugyanis a tábori csendőrség szolgálata számára meg volt az utasítás — mely, ha a háború praxisában nem is vált be egészen —, de mégis bizonyos irányelveket nyújtott, addig egy meghódított ellenséges ország közbiztonságának megszervezésére semminemű minta, hogy úgy mondjam, »előakta« nem volt. Ezt a szolgálatot az arra hivatott tényezőknek legjobb belátásuk, béketapasztalatuk szerint kellett berendezniök.

Hogy ez a munka, dacára az óriási nehézségeknek, az ellenséges érzelmű lakosságnak, melynek nyelvét embereink legnagyobb része nem értette, mégis sikerült, — *csendőrtisztjeink soha el nem hervadó érdeme.*

Most utólag megállapíthatjuk s adataimmal bizonyíthatom, *hogy a megszállott Szerbia közbiztonsági viszonyai jobbak voltak, mint az itthoniak.*

Csendőrségünk tevékenységét külön akarom megbeszélni Belgrád városának katonarendőri s egész Szerbia közbiztonsági szolgálatában.

Tudvalevőleg Belgrádot kétszer szálltuk meg; 1914 december 2-től 14-ig volt kezünkben és 1915 október 10-től az összeomlásig.

Az első megszállásra vonatkozó adatokat *Antos Mihály* szkv. m. kir. honvédfőhadnagy (jelenleg tanár a II. ker. kath. főgimnáziumban), aki annak idején a volt Petrovaradin-Újvidéki városparancsnokság portyázó különítményébe volt beosztva, majd Belgrád második bevétele után az összeomlásig a cs. és kir. katonai rendőrpáncsnokság I—VII. rendőrkerületeinek felügyelő tisztje volt.

Naplója szerint a belgrádi cs. és kir. katonai rendőrpáncsnokság, eredetileg a Petrovaradin-Újvidéki cs. és kir. várparancsnokság területén, 1914. év óta, *Illés Béla* szabadkai m. kir. 6. honvéd gyalogezredbeli, akkor még tényleges százados kezdeményezésére, a szabadkai 6. és a budapesti 1. népfőlkelő honvéd gyalogezred tisztjeiből és legénységéből toborzott cs. és kir. várportyázó-különítményből keletkezett. Ezen különítmény kb. egy századnak megfelelő erősségű volt.

Ez a különítmény a Belgrádba való első bevonulás előtt a budapesti 1. népfőlkelő huszárezred egy szakaszával, lovas- és gyalogcsendőrséggel, valamint egy géppuskás osztaggal megerősítve, *Illés portyázó-zászlóalj* néven rendkívül fontos felderítőszolgálatokat tel-

Mi katonák!

*Mi katonák!
Jókedv szülötti,
Örökijjak és koravének,
Alázkodó és gögösködő,
Elszánt, bohém, bátor legények...
Mi katonák!*

*Mi katonák,
Kik békesorban
Csörtetve, büszkélkedve járunk...
És csukaszürke mez takarja
A keservünk, a boldogságunk...
Mi katonák!*

*Mi katonák,
Kik csöndes éjjel
Kastélyról, módról álmodánk...
S hideg szobában ébredénk fel,
Hogy újra nem lesz vacsoránk,
Mi katonák!*

*Mi katonák,
Kiknek kemény szó
S »fegyelem« tanítómesterünk,
»Engedelmisség« az imájuk
S »becsület« egész életük,
Mi katonák!*

*Mi katonák!
Mindig gavalér,
Könnyelmű életvándorok,
Kalandvadászok, novellahősök...
Dölyftől nem látó koldusok!
Mi katonák!*

*Mi katonák,
Kiknek a létök
Külső vigságban ellobog...
S aransujtás alatt a szívük
Nemes eszmékért ver, dobog!
Mi katonák!*

*Mi katonák,
Kik nem cégérrel,
De tettel hirdetünk erényt
És hülő ajkunk végszavával
Fogjuk fel a Haza nevét!
Mi katonák!*

*Mi katonák!
Kiválasztott faj,
Örökijjak és koravének,
Héroszok, — büszkén, kacagva vérző,
Elszánt, bátor, bohém legények!
Mi katonák!*

Vályi Nagy Géza.

jesített az I. Timok hadosztálynak a Szerémségbe való betörése alkalmával, ennek az ellenséges haderőnek bekerítése idején.

Ugyancsak 1914 őszén, Zemun-Besanja-Surcin vonalában, valamint Belgrád első megszállási ideje alatt Belgrádban és a várost környező egész vidéken, nagyon fontos, messze kiterjedő értékes portyázó- és földérintőszolgálatokat végzett, míg a Belgrádból való kivonulás alkalmával hátvédoszolgálatra osztották be. Ez alkalommal a belgrádi cs. és kir. Hidfő- és Városparancsnokság vezérkari osztályának összes iratait, térképeit és okmányait tartalmazó két vasládát, valamint a Kalimegdánon lobogott nagy közös zászlót éppen Antos főhadnagy révén mentette meg.

Emlékszem, hogy a nagy visszavonulás alkalmával, midőn az egész hadsereg jóformán egyetlenegy hidon tódult át a Száván, ez a különítmény kiválóan közreműködött a rend fentartásában. Magam is 1 nap és 1 éjjel voltam a Száva hidjánál s irányítottam mint vezérkari tiszt a különböző vonatrészeket, szétugrasztott csapatokat. A köteléken kívül érkező egyes kimerült katonákat, könnyű sebesülteket meleg teával, kávéval megítatva, ezen különítmény csendőreivel összegyűjtve, százával, osztagokba egyesítve irányították tovább a hadtestjeikhez.

Különösen kritikus lett volna a helyzete a Száva árterületén pihenő (teljesen ki voltak merülve), kb. 4000 lovaskocsinak, ha nem irányították volna el portyázó osztagaink csendőrei őket idejekorán különböző utakon. Ha a szerb tüzérség ebbe a tömegbe belelőtt volna, katasztrófális pánik keletkezett volna.

A visszavonulás befejezése után ismét a Szerém-

ségben és Petrovaradin-Újvidék környékén teljesített a különítmény portyázó- és katonai rendészeti szolgálatot.

1915 szeptember 25-én kapta meg minden, Belgrád város megszállására kiszemelt csapatparancsnokság, így az időközben »Cs. és kir. várportyázó parancsnokság« (k. u. k. Festungstreifkommando) nevet kapott fenti különítmény is a titkos utasítást a különleges rendelkezésekkel, amelyek a megszállás egész szervezését, az elszállásolások pontos helyeit, az összes szolgálati ügyköröket és egyéb különleges intézkedéseket, már előre pontosan megállapították.

1915 október 7-én, a szerémségi Batajnica községen kívül, napokon keresztül állandóan zuhogó esőben táborozva, ágyúörgések közepette iskoláztatták a portyázó tisztek a csendőrségi altisztek segédlete mellett, a kapott titkos utasítások alapján a csendőrségi szolgálatban még járatlan népfölkelő honvédlegénységet.

Közvetlenül a Belgrádba való második bevonulásunk előtt a várportyázó különítmény a már előre megállapított, »A belgrádi cs. és kir. Hidfő- és Városparancsnokság Portyázó Parancsnokság« elnevezést kapta. Mint ilyen, a titkos parancsirat értelmében már eleve hét (I—VII.) »Portyázóparancsnoksági Örszemre« osztott és megfelelő csendőrséggel megerősített.

1915 október 9-én reggel két órakor lépett a cs. és kir. Portyázó Parancsnokság szerb partra s ekkor minden alosztálya, úgymint a hét Portyázóparancsnoksági Örszem, a lovas- és gyalogoscsendőrosztag, a népfölkelő huszárosztag, a géppuskásosztag, a telefonososztag, a vártüzoltóság stb. elfoglalta a már

Lajtár halála.

Irta: ZSIRKAY JÁNOS.

A szomorú őszi esőnek csak nem akart vége szakadni s ólmos szürkességével úgy beborította az egész tájat, mint valami gyászlepel a ravatalt. Máról-holnapra, szinte varázsszóra tűnt el minden napfény és ragyogás, hogy helyet adjon ennek a szívetfacsaró, lelket szomorító lassu halódásnak, amely olyan jól illett a mi szomorúságunkhoz. Hogy is ne illett volna. Mikor a Halál-sziget küszöbén állottunk, ott, a zimonyi lötorony lábánál, várva, mi lesz velünk, visszaparancsolnak-e bennünket még egyszer vagy ott hagynak, ott felednek a magunk végtelen elhagyatottságában és szomorúságában, mint valami elhasznált, divatja múlt szerszámot. A zászlóalj nem is egészen két óra alatt falta fel ez a borzalmas sziget, amely ott húzódik a maga szűnyogtermelő mocsarával és balsejtelmes nádasaival Belgrád lábánál. Mint valami mesebeli rém, titokzatos szörnyeteg, ami a maga fagyasztó némaságában szinte megdermedt s ami ura felé azt látszik suttogni: »Ne félj, megvédelek!« Míg az ellenség felé? Semmit se szól, csak öl és gyilkol. Nagy magyar bánatot zizegtek ezek a cigányszigeti nádasok 1914. év őszén Magyarország felé. Egymás után vonultak oda az ezredek, mind szintiszta magyar fiúk, magyar honvédek... És a sziget nyugodtan, némán várta őket... Úgy zizegtek a nádak, mintha még csalogatták is volna:

— Jertek csak, jertek beljebb...

S egyszerre, amint a félelmet nem ismerő, a parancsot mindig teljesítő honvéd beért a sziget közepére, egyszerre csak megszólaltak a puskák. Honnan löttek? Senkise tudta, senkise látta. Mintha titkos koboldok lövöldöztek volna a nádak tövéből... Borzalmas kép. A beszorított nyulak pusztulása hasonlíthatott ehhez a körvadászathoz. Fedezék?

Védő vonal? Még csak gondolni se lehet rá. Egyetlen fa sincs, amelynek dereka mögé húzódni lehetne... Csak a nádak közt zizeg a bús, esős őszi szél, mintha kíséretül akarna szolgálni a golyók gyilkos röpüléséhez. Nincs védekezés. Még a katona utolsó elégtétele sincs meg, az, amely a meghalni kényszerült vitéznek megkönnyíti a halál gondolatát, hogy nem adta ingyen és nem adta olcsón a maga életét. Itt ugyan olcsón adta nagyon: teljesen ingyen. A Halál-sziget úgy falta fel ezredeinket, hogy azok még az ellenséggel se találkozhattak. Aki megmenekült az ingoványból és a nádasból, csak borzalommal tudott visszagondolni arra a helyre, amelynél iszonyatosabbat el se lehetett képzelni. A hullák némasága, a haldoklók hörgése s a károgó varjak lakomája még csak halálosabbá tették az ingoványt, melynek rémségét a sötét ólmos eső hiába igyekezett takargatni... Hányan maradhattunk? Nem is tudtuk. Százan, kétszázan?... Vagy annyian se?... Lehet. Oly bizonytalan minden ebben a dermedt sötétségben. Imbolygó alakok, elmosódó körvonalai rajzolódtak bele a reggeli szürkületbe. Kimerülve, fáradtan nyújtóztunk el a nedves földön, egymáshoz húzódva, egymást támasztgatva, mintha éreznénk, hogy oly nagyon egymásra vagyunk utalva. Egyszerre morajlás rezeg végig a sorokon.

— Az őrnagy úr!...

Először suttogva, majd erősebben. Egyik átadja a másiknak s megy ajakról ajakra. Először azt hisszük, hogy közeleg az »apánk« s minden katona, bármily fáradt is, igyekszik magán igazítani valamit ilyenkor. Ne lássék se fáradtnak, se rendetlennek, ha az »apánk«-kal találkozik. Szerettük s akit a magyar szeret, azt apjának mondja, akit pedig a magyar katona szeret, azt: apánk-nak mondja, amiben az együvé tartozást is kifejezi.

— Őrnagy úr!... Őrnagy úr!... — hangzik újból és erősebben, de most már egészen más hangon. Valami szo-

előre megállapított szálláshelyét s azonnal megkezdte szolgálati működését.

Amikor 1915 november 17-én *Crevato József* cs. és kir. (osztrák) csendőralezredes vette át felsőbb parancsra a cs. és kir. Portyázó Parancsnokságot, első dolga volt a parancsnokság címének megváltoztatása. Eleinte mint »K. u. k. Polizeipräsidium« (cs. és kir. rendőrfőnökség) vezette az alárendelt körletek ügyvitelét, később pedig a végleges »K. u. k. Militär-Polizeikommando Belgrad« (cs. és kir. katonai rendőrpáncsnokság Belgrad) nevet vette föl. Az I—VII. »Portyázóparancsnoki Örszemekből« pedig »Polizeibezirkskommando Nr. I—VII.« (I—VII. Csendőrkerületi parancsnokság) lett.

Az ő szervezési készsége, de főleg a régi kipróbált portyázó tisztek és a beosztott csendőrség szakszerű oktatása tette lehetővé, hogy a katonai rendőrség a legrövidebb idő alatt mesterien ellátott szolgálatával nemcsak a laikusok, a polgárság, hanem kiváló szakemberek elismerését is kivívta.

A belgrádi katonai rendőrség becsületes és jól végzett munkájának méltó elismerésül szolgáljon a belgrádi cs. és kir. Hídő- és Városparancsnokságnak, Kuchinka tábornoknak 1915 december 12-én, tehát a megszervezés után nem egy egész hónappal kiadott elismerő dicsérete a napiparancsban:*)

»A cs. és kir. Rendőrfőnöknek Belgrad! Belgrad, 1915 december hó 12. Rendkívül örömmre szolgál Nagyságodat arról értesíthetni, hogy a Katonai Rendőrség szolgálati teljesítménye nagyon megnyugtatónak mondható. Nagyságodnak pihenést nem ismerő

*) A parancsot szövegszerűen közlöm a napló szerint.

morúság féle van benne, mint mikor valakit keresünk, hívunk, de nem találjuk, mert nincs jelen, nem jön... Nem hallja a hívásunkat... Az egész csapat valahogyan megbénul egy bántó és leverő gondolattól: Az őrnagy úr nincs itt, az »apánk« nincs közöttünk...

— De hát hol van? Hol lehet?... — rebben a kérdés. Sose hagyta el a zászlóaljat, minden gondja, minden öröme az ő fiai, akikhez úgy ragaszkodott, mintha minddel összenőtt volna. Egyre hangzik a hívó szó, egyre jobban morajlik s a hang szinte fájalmassá válik, mint a méhek zümmögő és síró nyöszörgése, mikor arra a fájdalmas tudatra ébrednek, hogy a kaptár anya nélkül maradt.

— Az őrnagy úr a szigeten maradt... — jár most már szájról-szájra... Ki látta?... Ki tud róla?...

Lajtár jelentkezik. Ő látta és beszélt vele a szigeten. A legénye mellett feküdt, akinek a homlokáról patakzott a vér. Azt kötözte. De ez csak egy pillanatig tartott — s aztán elvesztették egymást.

— Elesett... Biztosan elesett... — morajlott végig az egész csapaton s a csapkodó őszi eső egy-egy sós cseppel is sűrűsödött az árván maradt magyar honvédek szemén keresztül...

*

Zimony mellett táboroztunk. Az ezred kiegészítése pár napot vett igénybe s éppen ennek a munkálatai folytak, amikor egy paraszt szekér gördült be hozzánk. Egy fátyolos nő szállt le a kocsiról. Előmutatta igazolványát és az engedélyét. Az őrnagy úr huga volt. Jött a bátyjáért. Kereste, hogy akár élve, akár halva, de megtalálhassa. A szolgálatos tiszt készséggel állott a hölgy rendelkezésére. Az a nagy, önfeláldozó szeretet, ami ennek a nőnek a magatartásából kiáradt s aki dacolva a háborús veszedel-

buzgalma, szervező tehetsége, valamint céltudatos működése készítenek engem annak elismerésére, hogy az Ön parancsnoksága alatt álló Katonai Rendőrség egész biztosan továbbra is meg tud jelezni a katonai rendőrségi szolgálatban naponként erősen szaporodó feladatoknak. Akarom, hogy Nagyságod tudomására hozza munkatársainak és alárendelt legénységének, hogy én, mint Városparancsnok, teljesítményeikkel nagyon meg vagyok elégedve és igen jól tudom, hogy csak az önzetlenség és áldozatkész törekvés tették lehetővé az egyre halmozódó nehézségek legyőzését. Továbbra is számítok a Katonai Rendőrség céltudatos együttműködésére, a közérdek javára. Ha ennek a szolgálatnak teljesítése közben igen gyakran elkerülhetetlen kínos érzések lepnék el Nagyságod alárendelt közegeit, ezen érzések fölé emelkedvén, emlékezzenek szavaimra s maradjanak mindig feladataik fontosságának tudatában. — Kuchinka tábornok.»

»Csodálatraméltó is volt az az eredmény, amelyet ez a lelkes csapat ellenséges területen, saját erejéből (csak portyázó tisztektől és csendőröktől vezetett egyszerű népfölkelőkkel) az élet- és vagyonszolgálat, rend, tisztaság és erkölcsviszonyok terén el tudott érni. De ez érthető is. Büszkéek lehetünk a mi kitiünö csendőrségünkre. Ezek a katonák mindenkor szolgálatkészségű emberek, sohasem nyughattak addig, amíg az ismeretlen tetteket el nem csípték. Bámulatraméltó az a praktikus leleményesség, amellyel igazán nehéz munkájukat napról-napra végezték. A szerbiai nyomozószolgálat igen körülményes és nehéz volt, miután az ottani bűnözőket nemcsak bűnös hajlamuk, hanem nagyrésztben és főleg az ellenséggel szemben érzett

mekkel, halálveszéllyel, komitácsi-golyóval és száz más pokoli lehetőséggel, eljön száz és száz mérföldnyi messzeségből, hogy a bátyját megtalálja: ez a nagy ragaszkodás a tisztelet és hódolat dicsfényébe övezte őt s mindenki azzal a szeretettel akart a segítségére lenni, amely az »apánk« hugát joggal megillette.

A végzetes nap óta pár nap telt el, így hát gondolni sem lehetett másra, mint a halálra. A Cigányszigetre egyáltalán nem kerültek hadifoglyok.

— Legalább a holttestét kapnánk vissza... Nincs áldozat, nincs pénz, amit sajnálna a család érte... Nem lehet azt engedni, hogy ott egyék meg a varjak a bátyámat, akit úgy szerettünk... s aki úgy szerette az ő katonáit... Senki? Senki? Hát nem segít senki?... Én menjek érte?... Én?... Egy nő?...

Lajtár odalépett a nő elé.

— Én megkeresem, — mondta röviden, határozottan.

A gyászfátyolos hölgy hálásan kulcsolta össze a kezét.

— Megháláljuk... Egész életére... Nem leszünk hálátlanok... Mit kér érte?... Pénzt?... Földet?...

Lajtár felrántotta a szemöldökét. Mintha az önérték ágaskodna benne. Csendőr volt valamikor, sose szokott hozzá, hogy a szolgálatát külön megfizessék, kialkudják, még ha önként vállalkozott is rá. Legfeljebb megdicsérik érte. De hogy megfizessék?... Legyintett.

— Erről nem beszélünk...

— Ha kell, pénzt kap... Ha kell, földet...

— Jó, jó, instálom, mondtam már, hogy nem kell... Ha a hadnagy úr megengedi, akkor én átmegek.

Megengedte. Az őrnagnál különben is fontos iratok is voltak, amit mindig magánál hordott, feljegyzések, rajzok, amiknek ellenséges kezekbe kerülése sok kárt okozhat.

Pár nap óta csend volt a szigeten. Mintha a halál is

bosszúvágyuk is fütötte. Nem közönséges bünözők voltak ezek, hanem igen ügyesek tevékenységükben, nagy gyakorlattal bírtak fellépésükben, ravaszak és megátalkodottak cselekményeikben. Általában véve, minden szerb kiváló színész, aki sohasem beszéli azt, amit gondol és sohasem teszi azt, amit beszél. Viszont a mi csendőrségünket és az ő dicséretes munkájukat csak úgy érthetjük meg, ha állandóan közöttük voltunk, ha búban és örömben velük együtt tudtunk érezni. Ilyen derék embereket, ilyen függelemérzékkel és ilyen hűséggel párosult fegyelmezett kötelességtudással, csak tisztelni és megbecsülni lehetett, sőt kellett. Nem csoda tehát, ha a belgrádi cs. és kir. Katonai Rendőrséghez beosztott egyszerű népfelkelők ilyen példás vezetők mellett, nemcsak nehéz rendőri, hanem tisztán katonai szolgálatunkat is kifogástalanul látva el, elite csapatot képeztek Szerbiában.»

A napló tömör szavakban vázolja a katonai rendőrség ténykedését.

»Rögtön a bevonulás után eltávolították az utakról, terekről és egyéb helyekről annak a körülbelül 400 szerb katonának a holttestét, akik a város védelmében és később mint hátvéd életüket áldozták fel hazájukért. Ezeket a hősi halottakat közös sírokban helyezte el az alsóvár dunai oldalán. Két hősi halált halt szerb csendőrt a napló írója temetett el a volt szerb Antropometriai és Dactyloskópiái Intézet kertjében.

Megtisztította továbbá az egész város területét az ott igen sűrűn talált állati tetemeiktől is.

A cs. és kir. Építészeti Osztállyal karöltve, naponkinti járőrszolgálattal arra törekedett, hogy az összes

---

megelégette volna a falánkságot s megállott volna a zabálásban: emésztett...

Lajtár nem sokáig tétovázott. Csak a fegyverét vette vállára s a szuronyát vizsgálgatta, hogy elég éles-e. No, meg a töltényeit. Aztán dobbantott egyet a lábával:

— Elhozom, ha Belgrád összeesik is...

És a holdvilágos éjszakában neki vágott az útnak, ami párhuzamosan futott a tejúttal... Csakhogy ez Vér-út volt... Embervér.

*

Éjjel tizenegy felé járhatott az idő, mikor az örszem »Állj!«-t kiáltott. Leadták a jelszót: Száva. Az ör átengedte Lajtárt, aki a vállán egy katonát cipelt. Letette. Nagyot fűjt. Majd összeroskadt a fáradtságtól.

— Orvost... Még él! — mondta lihegve, verejtékes homlokát törölgetve.

A sebesült katona alig mozdult. Arcát eltorzította a szenvedés és a vérvesztés fakó szintelensége. Ajka megmegrándult, szemhéja alól pislákolva sugárzott elő a megtört élet... Az örnagy úr tisztiszolgája volt.

— És az örnagy úr? — kérdezte a hadnagy-parancsnok, szinte dermedten a kíváncsiságtól.

— Visszamegyek még! — mondta Lajtár. Csak nem hagyhatom ezt ott... A földim. »A földim!«

A hadnagy úr szemébe valami csodálatos melegség áradt a szíve felől. Megértette Lajtárt. A vállára tette a kezét és hosszan nézett rá mosolyogva, szeretettel. Egy ember, aki egy egész vagyont kockáztatott a »földijéért«...

— Jól van, Lajtár fiam... Látszik, hogy csendőr volt...

És már gondolkozott, milyen kitiintetésre terjessze fel a derék katonát. Pedig nem került rá a sor... Lajtár elment másodszor is, de nem jött vissza többé. Ott maradt az örnagy úr mellett a Cigányszigeten... A földije azonban felgyógyult és szakaszvezető lett hamarosan...

utakat járhatókká, használhatókká tegye. Minden olyan épületet és épületrészt, amely a város bombázása folytán annyira megsérült, hogy a járókelők testi épségét veszélyeztette, rendbehozott. Sok esetben ilyen munkákat saját legénységével végeztetett a rendőrség. Minden világítási, telefon, villamospályák, vízvezetéki, csatornázási és egyéb zavarokat megállapított és annak megszűnéséről gondoskodott.

A rendőrpárancsnokság és a hét körzetparancsnokság közvetlen környezetében virág- és konyhakertet létesített, részint esztétikai okokból, részint pedig a legénységi- és tisztikonyhák szempontjából.

Nem csekély munkát végzett a csendőrségből alakított katonai rendőrség, amikor egyik napról a másikra két-háromszáz munkást kellett előteremtenie. Dacára az öt korona napidíjnak és napi étellemezésnek, amelyben az ilyen munkásoknak részük volt, nehéz volt őket hirtelen összeszedni.

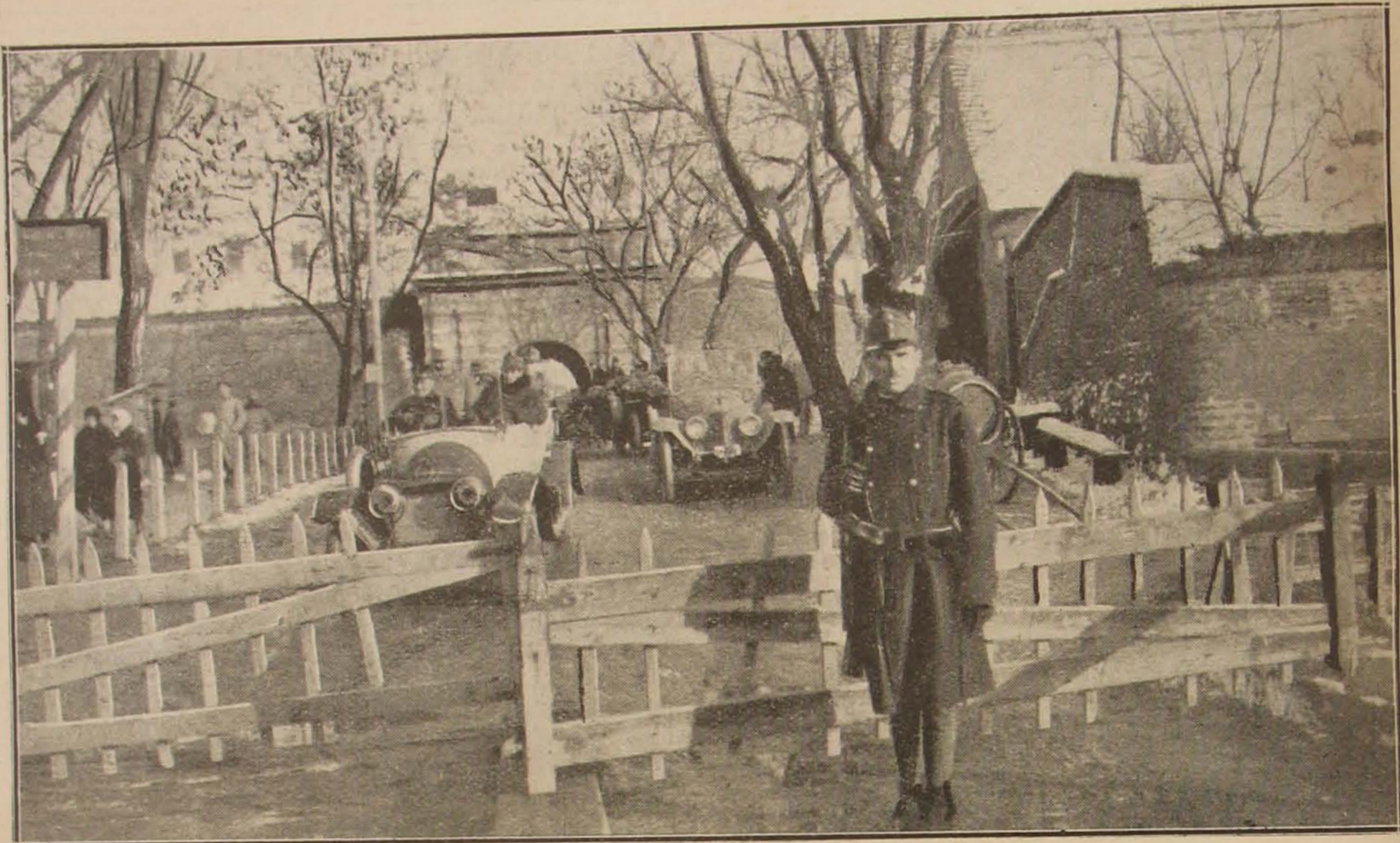
Nagyon elismerésreméltó a volt katonai rendőrségi bejelentőhivatal működése. Miután ennek az osztálynak a megszervezése a legnagyobb pedantériával megtörtént, nagyon egyszerűvé vált az egyének számontartása és igazoltatása, különös tekintettel az állandóan nyilvántartott körözött személyekre, mert ezáltal lehetővé vált a gyanús személyek leggyorsabb elfogatása.

A cs. és kir. katonai rendőrség büszkesége volt a cs. és kir. Vár-tűzoltóság is. A bevonulás után, október, november és december hónapokban (1915), derék tűzoltóságunk, amely a katonai rendőrség egy alosztálya volt Heitz Mihály tüzemester, hivatásos tűzoltó önálló parancsnokság alatt, olyan munkaképességet mutatott, amely a Hidfőparancsnokság és a városi polgárság teljes elismerését érdemelte ki. Eleinte alig mult el nap, két, három, néha öt tüzeset nélkül. Igen gyakran teljesen csuronvizesen dolgozott parancsnok és legénység egyaránt, miután arra sem volt idejük, hogy megszáradjanak. Nem szabad elfelednünk azt sem, hogy a mi szolgálatkész tűzoltóink eleinte, lovak hiányában maguk vontatták a színhelyre a szerkocsikat és az egész szerelvényt. Legszebb egyetértés, lelkiismeretes, pontos szolgálat, rend, fegyelem és tisztaság honolt a tűzoltósági laktanyában s három perc leforgása alatt mindig menetkészben állt a készülség.

A rendőrség Mentőtestülete (rendőrorvos, mentőkocsi) is céltudatos munkát végzett, mert öt percen belül az orvos és segédlete mindig a szerencsétlenség színhelyén volt. Hányszor emelte ki vágányaiból a tűzoltóság a villamospályákat, hogy alóluk a szerencsétlenül járt egyént kimenthesse s ezt olyan mesés gyorsasággal cselekedte, hogy a szerb publikum »zsi-vió« kiáltással honorálta munkáját, többször kijelentvén, hogy a szerb uralom alatt már régen elvérzett volna az illető. Minden rendőrkerületben volt egy mentőszoba, elsősegélynyújtásban kiképzett altisztekkel.

Ami az erkölcsrendészetet illeti, a felügyelet nélküli szabad prostitúciót a katonai rendőrség a legerélyesebben beszüntette, helyette azonban hivatalos támogatással nyilvános házakat létesített, valamint igazolólapokkal ellátott személyeket osztott be körzetek szerint, de ezek mindig állandó orvosi felügyelet alatt állottak. Százakra ment azoknak a venereás betegeknek a száma, akiket orvosi kezelés szempontjából az erre létesített kórházakban kellett elhelyezni. Igen természetes, hogy a cs. és kir. katonai rendőrség ezzel a ténykedésével igen hasznos és áldásos munkát végzett, a venereás betegeknek és megbetegedéseknek a számát pedig óriási százalékkal lecsökkentette.

Illés százados partyázó különítményének őrszeme a péterváradai hajóhidnál 1915. februárjában.

Nagy gondot okozott a katonai rendőrségnek a liszt, tej, cukor, só és más élelmiszerek kiosztási akciója, ahol a rend fentartásáról kellett gondoskodnia.

Igen érdekes szolgálatuk volt csendőreinknek a különböző élelmiszer- és egyéb piacokon, ahol eleinte valósággal uzsorakereskedés folyt. Ezt a lehetetlen állapotot rövidesen beszüntették és naponta reggel 4 órától kezdődő ellenőrzéssel, az östermelők, kofák, kereskedők és vevők tömegét lassanként, igazságos, ember-séges belátásra bírta, illetve kényszerítette. Nemcsak árdrágítási, hanem rend és tisztasági szempontból is a legjobb eredménnyel dolgoztak.

Az ipart és kereskedelmet iparigazolványokkal és engedélyekkel szabályozta. Ellenőrző közegek gondoskodtak arról, hogy minden engedélyes csak olyan árukat tartson raktáron, amelyeknek eladására jogosult volt. Ugyanigy történt a szállodák, kávéházak, mulatók, vendéglők és korcsmák ellenőrzése is.

Jelen napló írója, Antos főhadnagy, miután ráta-
lált a szerb Antropometriai- és Dactyloscopiai Intézet össze-vissza hányt anyagára, azt egy csendőraltisztjével öt hónapig tartó munkával rendbehozta és a később alakult hasoncélú intézetünknek (Erkennungsamt) átadta. Ugyancsak e sorok írója gyűjtötte össze az eredeti szerb rendőrkerületi parancsnokságok (Quartok) épületeiben (miután ezek többször helyet cseréltek) talált könyveket, aktákat és ujságokat, valamint nyomtatványokat s azokat kerületenkint csoportosítva, biztonságba helyezte.

Elképzelhetetlen értéket képvisel azoknak a dugár-
árúknak kinyomozása, amelyeket az érdekeltek eltüntettek s amelyeket a mi éber katonai rendőrségünk hozott felszínre.

Se vége se hossza azoknak a gyakorlati intézményeknek, amelyeket a cs. és kir. katonai rendőrség létesített, hogy egész személyzetét mindennel elláthassa.

A rendőrség halászata, nyomdája, kerékpárosztaga, asztalos, lakatos, kovács, kőfaragó, cipész és egyéb műhelye, mindmegannyi intézmény, amely csak elismerést és tiszteletet parancsol.

Büszkeséggel és meglegedettséggel mondhatjuk, hogy ez az igazán nehéz szolgálat ilyen eredményteljes sikerrel csak kellemes lehetett és mindenesetre további buzgóságra sarkalt, parancsnokot, tiszteket és legénységet egyaránt. Az elmondottak azonban mind csakis azért következhetek be, mert a vezetés kiváló volt. A cs. és kir. katonai rendőrpáncsnokság parancsnokának, Crevato József cs. és kir. csendőralezredesnek mindenkori jelmondata volt az irányító fáklya:

»Határozott parancs! Önálló gondolkodás és cselekvés! Mert mi katonák és tisztek is vagyunk!«

Ezt beszéli Antos főhadnagy naplója, mivel a közvetlen benyomások hatása alatt íródott, érdemesnek tartottam megörökíteni.

*

Az összeomlás alkalmával a szerb katonai kormányzóság összes aktáit Ujvidéken elégettük, látván a teljes felfordulást. Csak a legfontosabb hadiaktákat, a pénztári naplókat és az akták indexeit sikerült Bécsbe felhozni.

1917-ben a katonai kormányzóság politikai csoportjának főnöke voltam s így a magam számára sikerült, a személyemnek szóló könyveket, kimutatásokat, hivatalos jelentéseket eredetiben vagy másolatban megmenteni s ezek adatait óhajtóm az alábbiakban rendelkezésre bocsátani, annál is inkább, mivel ezek hivatalosak, hitelesek s tudtommal más magyar kézben nincsenek meg.

Célszerűnek vélem ezen adatokat közölni nemcsak érdekességük és hitelességüknél fogva (különösen ami a közbiztonsági szolgálatot illeti), hanem azért is, mert ezek kézzelfogható bizonyítékait képezik annak, hogy

mennyire humánus, előrelátó volt közigazgatásunk a »meghódított« Szerbiában.

Kósza pletykákra, nagyításokra, esetleges utólagos »panaszokra« sok esetben *adott tényekkel, az igazsággal válaszolhatunk.* A magyar katona és a magyar csendőr, mint mindenütt, a meghódított Szerbiában is ember-séges volt. Az úgynevezett utódállamok mindenesetre párhuzamot vonhatnak, hogy bántunk mi a »meghódított ellenséggel« és hogyan kezelik ők »felszabadított testvéreiket«.

(Folytatjuk.)

KATONAI ISMERETEK.

A gáz.

Irta: ÜREGDY-NAGY LÁSZLÓ százados.

(Befejező közlemény).

Kérdés tehát, miről ismerjük fel a gáztámadást?

A gázfúvásnál ritkán érhet meglepetés, mert az hosszabb előkészületet igényel (néhány éjszakát) s így, ha az ellenséget figyelemmel kísérjük, ez irányu munkáját észre is vesszük. Amellett támadás esetén, amíg a gázfelhő hozzánk ér, — miután a gáz elég lassan terjed — rendszerint lesz még időnk arra, hogy a gázvédelmi eszközeinket használatba vegyük. Felismerhetjük a gázfúvást a gázfelhő színéről is, amely fehér vagy sárgás-zöld.

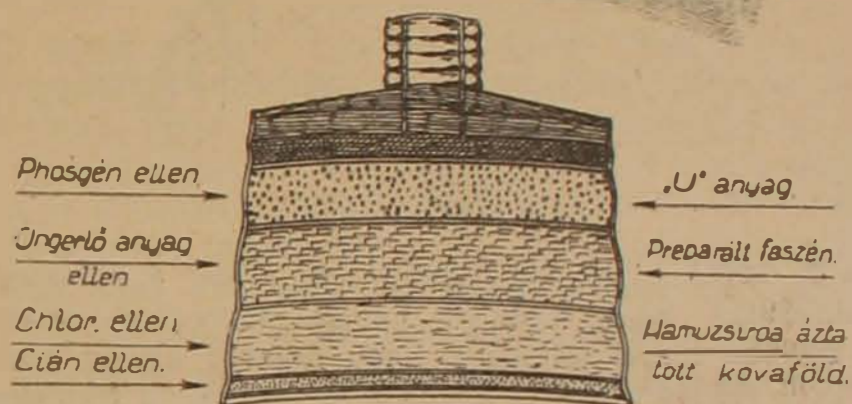
A gázlövés felismerése nehéz. A szintelen és szagtalan

harcgázokat majdnem kivétel nélkül csak a hatásuk, azaz az első beállott sérülések után ismerjük fel. Retek, mustár vagy gyenge fokhagyma szag, csalhatatlan jelei a gáztámadásnak. Ingerlő vagy fojtó hatású gázok jelenlétét az említett tulajdonságaikról állapíthatjuk meg.

A gázok ellen természetesen védekeznünk kell, még pedig oly módon, amely lehetővé teszi, hogy az egyes emberek, a védekezéssel egyidejűleg tovább is tudjanak harcolni. Hiszen, ha az ellenségnek sikerül gáztámadásaival minket a harcban megakadályozni, akkor célját elérte, még ha nem is okozott ezzel valóban veszteséget nekünk.

Ha harcképtelenné tesz, mi sem akadályozza a győzelem kivívásában. Ezek szerint a védőeszközünk csak olyan lehet, amelyet minden ember magánál hordhat, könnyen használatba vehet és amelyik nem akadályozza a csatárt abban, hogy a harcot az ellenség gáztámadása ellenére is tovább folytathassa. Egy szóval egyéni gázvédelem kell. Ezeknek a követelményeknek a gázálarc megfelel.

Az álarac tulajdonképpen egy levegőszűrő, amely a gázokat magába szívja és csak tiszta levegőt bocsát magán keresztül.

10. ábra

Vannak esetek azonban, amikor a gázálarc sem nyújt biztos védelmet a gázok ellen (pl. óvóhelyek, aknákba való behatolásnál, mentési munkálatoknál) s így kényszerítve vagyunk az úgynevezett önmentő készülékeket használni, melyeknek az a tulajdonságuk, hogy a függetlenül a külső levegőtől s a légzéshez szükséges oxigént maguk fejlesztik.

11. ábra. Oxigénfejlesztő, u. n. önmentő készülék, melyeket a háboru alatt a központi hatalmak használtak.

(Nehéz gázvédő eszközök.) Ezeket azonban nagy súlyuk és rövid élettartamuk miatt csak kivételes alkalmakkor használhatjuk.

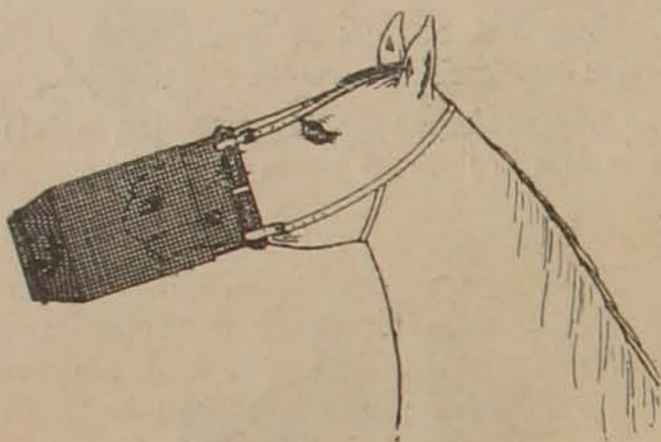
A központi hatalmaknál a háború alatt használatban volt ilyen nehéz gázvédő eszközöket az ábra mutatja. Súlyuk 4–7 kg. volt és átlag háromnegyed óráig voltak használhatók egyhuzamban.

Az entente nehéz gázvédő eszközei nagyjából ugyanilyenek voltak.

Az állatok gázvédelme kétféleképpen történhetik és pedig:

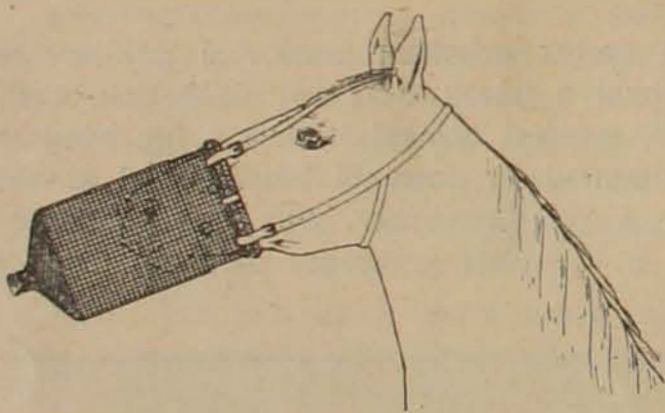
1. *Gázmentes istállókkal*, ólakkal, melyeket legegyszerűbben úgy készítünk, hogy az istállókon levő nyílásokat bő, vizes zsákokkal, lepedőkkel letakarjuk. Ezek a gázokat felfogják, beisszák. Vagy

2. gázálarccal.

12. ábra.

3. és végül a *gázvédő ruházat* az, amely a különleges gázvédelemnek egyik eszköze. Ez az impregnált gummi- vagy bőrruha megakadályozza, hogy a maró hatású gázok, amelyek a rendes ruhán és lábbelin áthatolnak, a testünkkel

13. ábra.

érintkezésbe jussanak. Áll a gázvédő ruhákból, keztükből és csizmákból. Viselése roppant kellemetlen. Csak fertőzött terep megtisztítására kirendelt járőrök viselik.

A gáz hatása az élelmiszerekre.

A gázzal érintkezésbe jutott élelmiszerek gázzagot vesznek fel. *Megfelelő* szellőztetés után azonban, ismét élvezhetővé válnak. Az olyan élelmiszerek azonban, amelyekre a gáz fröccsent vagy amelyek gránátrepeszdarabokkal érintkeztek, többé nem használhatók s így azokat, a vizet pedig *minden esetben* meg kell semmisíteni. Konzervekre, miután azok légmentesen vannak elzárva, a gáz nem hat.

A kuruc hadseregben eleinte olyan csekély számban voltak a székelyek, hogy csak 1706-ban lehetett belőlük külön csapatot szervezni. A legénységet a tisztek saját földjeik művelésére használták és ezért a székely csapat bizony nagyon gyenge létszámmal tudott kivonulni. De ruházat és fegyverzet tekintetében is nagyon el voltak hanyagolva, úgy hogy az 1707. évi hadiszemlén a székely gyalogság egész fegyvere túlnyomórészt botból állott.

A *gázkészültség* abban áll, hogy az emberek a gázálarcot a készültségi dobozban nyakukba akasztva hordják, úgy hogy bármely pillanatban fel tudják öltetni.

A *gázriadó*: Az álarc gyors és pontos felöltését jelenti. Ennek megtörténte után mindenki folytatja az álarc felöltése miatt abban hagyott tevékenységét. De *jölöttött gázálarccal* erősebb testmozgást, nehéz munkát végezni és különösen *jutni nem szabad*.

A gázriadójel többféleképpen adható:

1. A parancsnok rendeli el »*Gázálarcot jel*« vezényszóval.

2. Aki gázt vesz észre, gyorsan felölti gázálarcát és hangos »*gáz*« kiáltással figyelmezteti bajtársait is a veszedelemre. A »*gáz*«-riadót minden csatárnak kivétel nélkül tovább kell adnia.

3. Megállapított jelek útján állandósultabb viszonyok között, üres srappell-hüvelyek, vaslemezek, stb. kongatásával. Előnyük, hogy nem kell szájjal kiáltani, ami mély lélegzetet kíván.

4. Időnként megállapított egyéb jelekkel (pl. a doboz mutatása).

5. Békében a gyakorlati szabályzatban előirt riadó, kürtjellel.

A gázkészültséget és gázriadót ilyen módon eleinte állóhelyben — oktatás közben — a gyakorlatvezető figyelmeztetésére gyakoroljuk. Itt csak a gázálarc gyors és jó felillesztésére fektessünk súlyt.

Első gyakorlat: Sík terepen a csoportban menetelő csapatároknak gázriadót rendelünk el és rövid ideig — 4–5 I-ig — meneteltetjük őket felöltött gázálarccal.

Második gyakorlat: Ugyanaz, mint az első, de a csapatárokat 5–15 I-ig meneteltetjük.

Harmadik gyakorlat: A gázriadót hullámos (hegyes) terepen rendeljük el.

Negyedik gyakorlat: A riadót erdő áthatolásánál adjuk.

Mindenki használja a gázálarcot, hogy szokjunk hozzá a viseléséhez. Azoknak a segédoktatóknak, akik netán álarc nélkül gyakorolnak *különös* kötelességük arra ügyelni, hogy az emberek helyesen felillesztett gázálarc mellett tényleg azon keresztül vegyenek lélegzetet.

Feladatok: Önök, mint terepkutatók közelednek a tanyához. Itt egy jelentőfutóval találkoznak, aki közli önökkel, hogy megfigyelése szerint a facsoportnál (500 m. távolságra), melyen át kell haladniuk, gázgránátok csaptak le. Mi a teendő?

Megoldás: A gázálarcot készültségi helyzetbe hozzák és rámutatással jelzik a rajnak is.

Önök, mint a gyalogél terepkutatói mennek az úton a város felé. Midőn a hídhöz érnek, látják, hogy a híd közvetlen közelében lecsapódó ellenséges gránátok »bedöglenek«. Csak alig látható füstöt eresztenek ki magukból, de nem robbannak.

Megoldás: A gázálarcot lélegzetet visszafojtva gyorsan felillesztik s egyikük az üres készültségi dobozt lengeti a raj felé. A jel átvétele után tovább menetelnek.

Ön itt a kavicsbányában lévő tábori őrs őrszemének egyik tagja. Látja, hogy a gyalogútnál lévő ellenséges állásokból könnyű gázfelhő hömpölyög maga felé. Mit csinál?

Megoldás: Gyorsan felölti a gázálarcát s azután hangos »*gáz*« kiáltással jelzi a tábori őrsnek is.

Allásharcban mint figyelő (harcelőrs) az állások előtt észreveszi, hogy az ellenség aknavetőiből gázlöszert vet.

Megoldás: Gázálarcot felölti és egy vasdarab kongatásával gázriadó jelet ad. (Előkészíteni, hogy valóban végrehajtható legyen).

Önök itt csatárláncban támadnak a dombon (500—700 m.) magát beásott ellenségre G, H, I, J, K csendőrök. Szökelés közben a gyakorlatvezető közli Önökkel, hogy észreveszik az ellenséges tüzéség gázlövéseit.

Megoldás: a futást azonnal beszüntetik. A gázálcot felöltve tüdőt pihentetnek.

Minden hasonló gyakorlatnál az a lényeg, hogy amelyik csatár a gázveszélyt először észreveszi haladéktalanul értesítse erről bajtársait is.

Ha ilyenmü feladatok alapján a csatárok a gáz harc alapelemeit elméletileg és gyakorlatilag elsajátították, akkor a rendes gyakorlatok keretén belül a »gázriadó«-val adjunk alkalmat a gázálc gyors kezelésének tökéletes elsajátítására és annak rövidebb-hosszabb ideig tartó használatával szoktassuk hozzá az embereket a gázálcnak kétségtelenül kellemetlen viseléséhez.

Megjegyzem, hogy álarccal csak akkor gyakorolhatunk eredménnyel, ha az emberek a kérdéses gyakorlatot álarccal nélkül már teljes biztonsággal végzik.

A gázálc viselését végül az emberek állóhelyben 2—3 óra hosszat is kell, hogy bírják.

A gázálcot csak parancsra szabad levenni.

Terepkihasználás a gáz harc alatt.

Első kép: Egy mélyedésben, völgyben vagy hegylábánál a bemutató raj csatárláncban támad. Az ellenséges gyalogsági tüzet a jelzők vaktölténnyel érzékeltetik. A gyakorlatvezető közli, hogy az előttük elterülő völgyet gázfelhő üli meg, mely lassan a csatárlánc felé terjeszkedik. Ugyanekkor a rajparancsnok megparancsolja rajának a domboldalra egyenként történő állásváltoztatását. A rajparancsnok olyan helyet jelöl meg, mely 5—7 méter viszonylagos magasságban fekszik. Az állásváltoztatást a legmélyebben fekvő csatárok kezdik. Visszahuzódnak a fedező vonal mögé és onnan fedve igyekeznek a rajparancsnok által megjelölt helyre. Ott ismét állást foglalva folytatják a tüzelést.

Mire a gázfelhő — a gyakorlatvezető közlése szerint — a csatárlánc előbbi tüzelőállásához odaérne, a raj minden csatára az új állásban kell, hogy legyen.

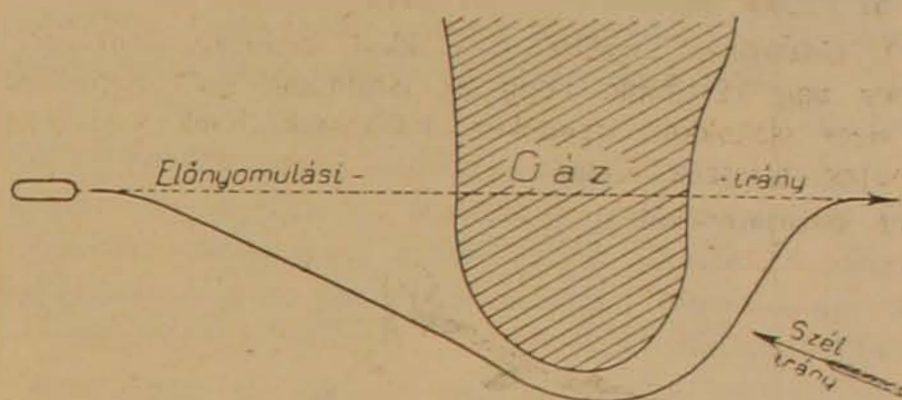
Oktatás: A harc gázok a földterület legmélyebb pontjain maradnak s behatolnak a fedezékekbe, mélyedésekbe, egy szóval azokra a helyekre, amelyek tűz ellen védenek. Így tehát a helyes terepkihasználás gáz harcban éppen az ellenkezője lehet, mint rendes körülmények között. A gyakorlat azt mutatta, mikor egy mélyebb pontról kellett magasabbra mennünk, ahol azonban a csatárok szintén találtak megfelelő fedezéket, de előfordulhat olyan eset is, amikor fedezék nélküli terepre kell ideiglenesen kivonnunk magunkat a gáz alól.

A gázfelhő a fúvott gáznál 3—5 méter magas (a lövésnél alacsonyabb), ennél magasabb helyek tehát úgynevezett gázszigetek lesznek a környező alacsonyabb fekvésű tereppel szemben, mely szigeteknek kihasználása elsörendü érdekünk, mert ott a gáz hatásán kívül vethetjük meg a lábunkat.

Második kép: A bemutató csatároszlop megközelítésben egy völgykatlanhoz ér. A gyakorlatvezető közlése szerint az elől lévő járőrök megállapították, hogy a völgykatlan gázzal telt. Célszerű kis zászlókkal, melyek csak a közvetlen közelből látszanak kitűzni a gázzal borított területet. Lehetőleg apró zöld zászlókat használjunk, hogy ne legyenek szembetűnőek. Az elgázosított tereprész ne legyen szé-

lesebb, mint a raj csatárláncban, vagy pedig egyik oldala magasabb lévén engedje meg a megközelítés elvei szerint való kitérést, azaz az elgázosított völgykatlan megkerülését.

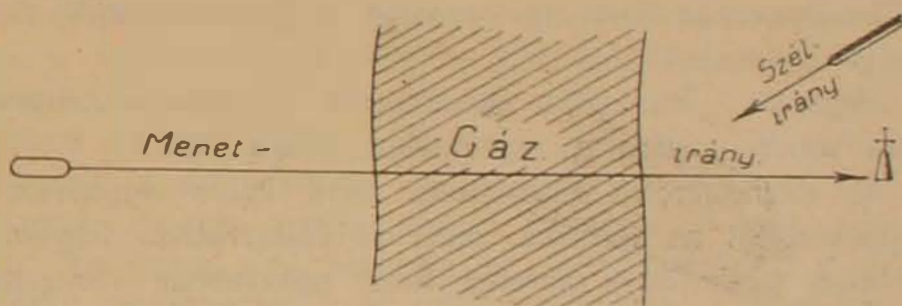
A rajparancsnok az elgázosított tereprészt kerülje ki. A gyakorlatvezető által egy-egy emberrel jelzett szomszéd rajokat értesítse. A raj előnyomulási irányát úgy kell megválasztani, hogy annak a szélirány kedvező legyen.

14. ábra.

Oktatás: Ha a gázzal borított terület olyan kicsiny vagy annak annyira a szélén vagyunk, hogy azt a raj a megközelítés hátráltatása és a szomszéd raj zavarása nélkül kikerülheti, akkor, mint a gyakorlatnál láttuk is, nem megy bele a gázzal borított területre. A kerülő út kisebb akadályt jelent a mozgás ütemében, mint a gázon való áthatolás. Ilyenkor aztán figyelemmel kell lennünk a szél irányára is és csak abba az irányba térhetünk ki, amelyik irányból a szél fúj, különben a gázfelhőben maradunk.

Harmadik kép: Az előnyomuló raj egy nagyobb elgázosított területhez ér, amelyet megkerülni nem tud.

15. ábra.

A terepkutatók a gázt észrevéve, azt hátra jelentik. A rajparancsnok a gázálcot felvéteti, a jelzett szomszédokat értesíti és lassú ütemben az elgázosított tereprészen áthatol.

Oktatás: Ha olyan nagy terepsáv van gáz alatt, hogy azt a raj megkerülni nem tudja, akkor az abba való belépés előtt a gázálcot felöltve, át kell menni rajta. Mint már tudjuk a gázban lassú egyenletes ütemben kell haladhaladnunk. Itt a szél iránya csak annyiban fontos, hogy ne a hátunk mögül fújjon, mert akkor a gázfelhőt állandóan nyomunkba hajtja és esetleg túlhosszu ideig volnánk kénytelenek az álcot viselni.

Magatartás gáz harc után: Gáz harc után az ellenség támadásával kell számolnunk. Hogy a támadást idejekorán felismerjük és visszaverhessük, igen éber figyelemmel kell, hogy kövessük az ellenség tevékenységét.

Ha az ellenség támad, akkor a gázálcot kifordítjuk és lóbálva a gáztól megtisztítjuk, azután a levegőn és semmiesetre sem tűz mellett, megszáritjuk. A fegyverzet és a lövedékek beszirosítását nem szabad elmulasztanunk. Ha csak alkalmunk van rá, hátsóbb állásokban, tartalékban a ruhát is kiszellőztetjük, esetleg kiporoljuk, hogy a magába szívott gáztól megszabadítsuk.

A tömegnek van szeme és füle, de sokkal többje nincs; különösen kevés az ítélőképessége és az emlékezőtehetsége.
Schoppenhauer.

A gázharc utáni tevékenységeket az emberekkel úgy gyakoroltatjuk, hogy az oktatás után velük védelmi csoportosítást foglaltatunk el. A gyakorlatvezető újból maga mondja el a gázharc utáni teendőket s azokat a csatárok a segédoktatók ellenőrzése mellett végre is hajtják. Következő alkalommal védelemben a gyakorlatvezető »gáz nincs« vagy »gázálarcot le« figyelmeztetőjére az embereknek a teendőket, de legalább az álarc szellőztetését maguktól kell elvégezniök. Támadásnál csak a gyakorlat befejezése után végezzék el a csatárok a gázharc után előirt tevékenységeket, de akkor szokásszerűen, parancs vagy figyelmeztetés nélkül.

Negyedik kép: Tisztítás közben repülőtámadást jelzünk vagy ellenséges járőr támadását állítjuk be. A figyelők jelentik. A csatárok a feltevésnek megfelelően viselkednek s az így közbeeső feladatok megoldása után a tisztogatást tovább folytatják.

Oktatás: A gáztisztítás igen fontos; de mégis csak a harc után következhetik.

Az első segélynyújtás a gázsérülteknek.

E szabályokat minden csendőrnek meg kell tanulnia.

1. Minden gázsérült minél hamarabb orvosi segélyben részesüljön.

2. Gázsérültet gyalogoltatni nem szabad.

3. Mesterséges légzést alkalmazni nem szabad.

4. Ha gázmentes területen van, ruhát levetni, fehérneműt kigombolni, a test melegen tartásáról gondoskodni kell.

Feladat: A gázálarccal való gyakorlat után: A támadás közben gázsérülés történt. (A gyakorlatvezető néhány embert, mint ilyet, kijelöl.) Önök parancsot kaptak, hogy a sebesültvivőkön kívül ideiglenesen a gázsérülteknek első segélyt nyújtsanak.

Megoldás: Ruházatot, fehérneműt kigombolják, hordágyra teszik, esetleg a segélyhelyre viszik stb.

Az alapismeretek elsajátítása után külön úgynevezett gázgyakorlatot ne tartsunk, mert ez célszerűtlen. Ellenben a rendes gyakorlatok keretén belül gyakrabban rendeljük el a gázharc egyes tevékenységeit. Ilyenkor természetesen a gázharcban való helyes magatartásnak főként azt a részét oktassuk és ismétljük, amelyekre éppen a legkedvezőbb alkalom van. Elsősorban mégis azokat, amelyek a harc alatt elkerülhetetlenek. Pl.: Menetelés, összeköttetés fentartása, tüzelés. Végül mégis csak az a fontos, hogy az emberek a gázálarcot huzamos időn át viselni tudják.

Versenyfeladatok csak a kiképzés végén adhatók, de akkor ezzel hatásosan előmozdítjuk a fontos kiképzést.

Versenyfeladatul alkalmasak: meghatározott távolságra való menet; töltés, töltény rejtés fogásai, tüzelés; rövid távolságra való küszás, stb.

Legjobb a versenyben az a csatár, aki gázálarccal legkevesebbé tér el a szabatos végrehajtástól.

Föltétlen, általános gazdagság nem létezik. Ez a szó csak azt az arányt jejezi ki, melyben az, minnek földözésére a gazdag ember képes, szükségletei mértékét túlhaladja. Némelyik egy hold földdel gazdag, más pedig aranyhalmazok közepette is koldus.. A rendtelenségnek és szeszélyeknek nincsenek határai, s azok több embert tesznek szegénné, mint a valódi szükségletek.

Rousseau.

A felelősségérzet szerepe a feljelentések megtételénél.

Irta: Dr. TÜREI-OSVÁTH ISTVÁN
m. kir. rendőrfogalmazó.

A csendőrnek a megelőző rendészeten kívül törvényes alapokon nyugvó feladata az, hogy bármiféle jogszabályt sértő szándékos cselekményt vagy mulasztást feljelentés formájában a hatóságok tudomására hozzon. Ezt a kötelességét a csendőröknek felelőségük teljes tudatában kell gyakorolniok.

Ertem a felelőség alatt e tárgyal kapcsolatosan elsősorban a *lelkiismereti* és *erkölcsi* felelőséget, azután pedig a büntetőjogi felelőséget. Ez a háromirányú felelőség első pillanatra talán sokatmondónak, terhesnek látszik, de ha alaposan figyelembe vesszük a kötelességeit teljesítő csendőr ténykedésének körülményeit a nyomát fel kell találnunk minden intézkedésben.

Erre a háromirányú felelőségre szükség van. Ez a biztosítéka a csendőr jogszerű és törvényszerű, semmiképen meg nem támadható eljárásának.

Szeretném kimutatni, hogy ha e háromirányú felelőségérzet közül bármelyik bármiféle mellékkörülmény behatása folytán nem érvényesülhet a szükséges mértékben, úgy valahol hiba csuszott be. Valahol, valahogy az eljáró csendőr munkássága vagy alakja, vagy tartalmi vonatkozásaiban kifogásolható.

Bizonyos úgy-e, hogy a feljelentés — aránytalanul kevés kivételtől eltekintve — hatósági, birói eljárást von maga után. Az ilyen eljárás pedig vajmi ritkán végződik olyan eredménnyel, hogy az eljárás alá vont egyént valami joghátrány, vagy anyagi károsodás nem éri. Még ha a bizonyítás befejezése után az ügydöntő határozat felmentő is, akkor is elvesztett a szereplő személy egy bizonyos munkaidőt, kiadásai is támadhattak az ügygel kapcsolatosan, — jogi tanácskérés, utazási költség, stb. — tehát anyagi kára is származott.

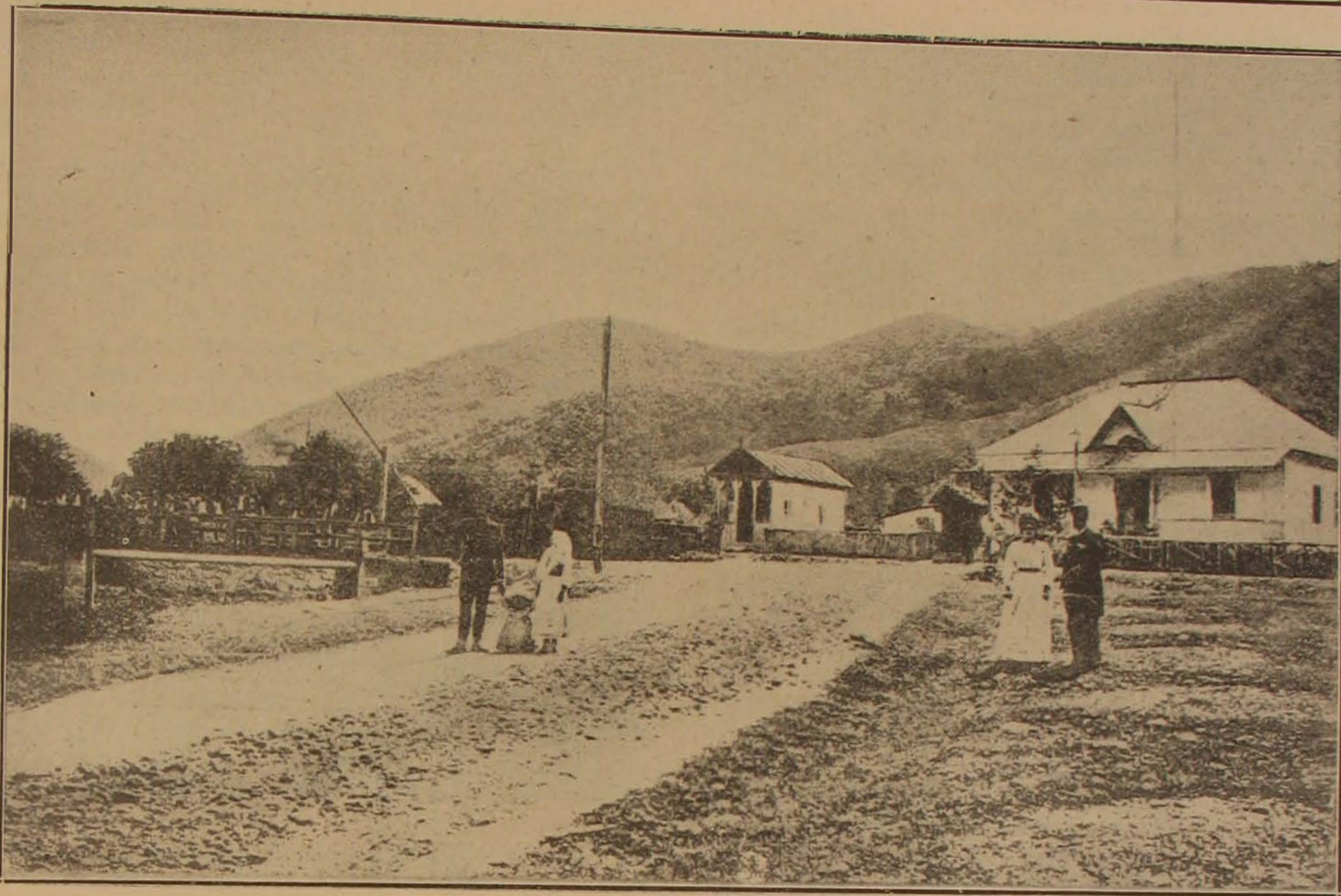
Ezeket a szempontokat soha nem szabad szem elől téveszteni.

Nagyon fontos, hogy a csendőr tisztában legyen az észrevételezett jogellenes magatartás — akár szándékos cselekmény, akár mulasztás — büntetőjogi alkotóelemeivel. Sok csendőrtől, meggyőződésem szerint, ezért nem is kapunk vagy csak vajmi ritkán feljelentést. Mert ha ez a feltétel nem áll fenn, akkor könnyen megtörténhetik, hogy valaki ártatlanul kerül bele — pusztán a feljelentő egyén tájékozatlansága miatt — a semmiféle vonatkozásban nem kellemes hatósági eljárásba.

A jó megfigyelő-, pontos észlelőképesség még nem jelenti egyben azt is, hogy e képességek birtokosa már jó csendőr is, mert ez a két körülmény csak szükségyszerű feltétele ennek. Szükséges hozzá a határozott, biztos tudás, a józan, tisztult, szabatos ítélőképesség, hogy sokszor, helyesebben a legtöbbször pillanatok alatt megállapíthassa az eljáró csendőr azt, hogy valamely magatartás vagy állapot a fennálló jogszabályokba ütközik-e vagy sem? Hogy van-e helye hivatalos fellépésnek vagy nincsen?

Mérlegelni kell azt is, — különösen a jelentéktelenebb, enyhe büntetőjogi beszámítás alá eső eseteknél — hogy egy jóindulatu, de határozott formában és modorban alkalmazott figyelmeztetéssel nem érhetünk-e el jelentősebb eredményt, mint a mindenáron

Amit vissza kell szerezniük: Az Ojtozi telep.

való feljelentéssel. Hibát találni minden ház vagy tanya körül lehet nem is egyet, de a csendőrségnek nem a káknán csomó keresés a hivatása. A lényeg az, hogy az észrevételezhető állapot vagy magatartás mennyiben sérti a közrendet, a közbiztonságot, a közérdeket, mások, esetleg a mulasztó egyén érdekeit. Itt kell tapintattal, megfelelő szociális megfontolás után dönteni afelett, hogy melyik a legcélszerűbb teendő.

A feljelentések megtételénél szigorú erkölcsi elveknek kell érvényesülniük.

Hányszor halljuk a feljelentésre megindított hatósági eljárás közben az eljárás alá vont egyénektől, hogy az ellene beadott feljelentésnek személyi éle van, hogy a csendőr személyes ellenszenv az okozója a feljelentésnek.

Ez a körülmény komoly figyelmet érdemel.

A közvélemény a legteljesebb mértékben tisztában van azzal, hogy a feljelentést tevő csendőr hivatalos eskü alatt tett vallomásaival szemben ritka esetben jut alkalma bizonyítékainak sikeres érvényesítésére.

De viszont mérlegeli a közvélemény — nagyon helyesen — az egyéni becsület erkölcsi súlyát és erejét is. Tisztában van azzal, hogy a feljelentett egyéneknek is van, vagy lehet olyan becsülete, mint bármelyik csendőrnek, tisztában van azzal, hogy a csendőr is csak ember, aki, különösen szolgálatának első éveiben, nem minden esetben tud olyan határozott formában felülkerekedni a rendes átlagon, már szerényebb iskolai képzettsége miatt sem, hogy intézkedéseiben a tévedés — ha jóhiszemű is — teljesen kizárható lenne. Tisztában van a közvélemény azzal is, hogy sok, különösen a kevesebb szolgálati idővel rendelkező csendőrnek a kezébe adott, bizony sokszor túlértékelt hatalom érzete a fejébe száll és emberi gyarlóságánál

fogva ha kell, ha nem, érezteti a hatalmát olyanokkal is, akik erre nem szolgáltattak okot.

A feljelentésnek úgy kell elkészülnie, hogy ezeknek a feltevéseknek még a lehetőségét is kizárhassa. Nem lehet soha jó csendőr az, akit szolgálati eljárása közben személyi tekintetek befolyásolnak. Aki nem tud e gyarló emberi vonás fölé emelkedni, az nem való e pályára. Annak a munkájából hiányzik a megbízhatóság. Az szem elől téveszti az intézkedéseinek a közérdek szempontjait, az elhomályosítja a csendőrség jó hírnevét, aláássa a velük szemben megizmosodott bizalmat és megbecsülést.

A csendőröknek olyan mérvű önfegyelmet kell magukba ültetniük, hogy minden esetben felül tudjanak emelkedni a személyi érdekek, az ellenszenv vagy rokonszenv köznapi jelenségein. Itassa át minden ténykedésüket a becsület, őszintén igazságos öntudat, mert csak így állhatják ki a sokszor kiméretlen és botlás esetében bizony alaposan megszégyenítő erkölcsi próbát.

Az eljárás helyességét, jogszerűségét a csendőrnek feljelentés benyújtása esetében igazolnia kell az illetékes hatóság előtt is. Legyen az törvényszék, járásbíró vagy rendőri büntető bíróság. Még elképzelni is kellemetlen, milyen erkölcsi hatást eredményez, ha a tárgyaláson inog a feljelentés megbízhatósága. Azonnal jelentkezik az alaptalan meghurcolás, a hamis vád gondolata. Ezt a kínos helyzetet talán nem is tudja senki mérlegelni a maga sulya szerint, csak az, aki évek hosszú sora óta állandóan foglalkozik bírói tevé-

A silány tömeg mindig kész meggyalázni a lángészt, az erényt, a szerencsétlenséget, csak adják meg neki a jelt reá.

Thiers.

kenységgel, akiben kifinomult, kijegecesedett az anyagi igazságszolgáltatás minden figyelembevehető jogelve.

A feljelentéssel a kifogásolt jogellenes magatartás vagy mulasztás ténye ugyanis még nincs elintézve. A feljelentés megtétele csak az alapját adja meg a további bírói eljárásnak. A feljelentés adatai adják a zsinórmértékét a bírónak, hogy milyen súlyú esettel áll szemben, mely elvek szerint, mely jogszabály által nyújtott keretben kell az eljárást folytatnia, a bizonyítékokat összegyűjtenie és csoportosítania.

A feljelentés adatainak ezek szerint minden kétséget kizáró módon a tiszta valóságot és csakis a tiszta valóságot lehet és szabad visszatükröztetniük. Elévülhetetlen, értékes módon tette egyik magasrangú bíró a közelmúltban azt a nagyjelentőségű kijelentést egyik budapesti törvényszéki tárgyaláson, amikor a detektív feljelentésének adatai ingadoztak, hogy »A jelentés minden szava olyan igaz legyen, mint a szentírás«. Ki kételkedhet e kijelentés horderejében?

Soha ne tévesszük szem elől, hogy a feljelentésben foglaltakért a feljelentőnek az illetékes fórumok előtt bármikor, mindennemű fentartás és ingadozás nélkül 100%-ban kell a felelősséget vállalnia. Vállalni kell a tartalmi igazságért, vállalni kell az erkölcsi presztizs csorbitatlan tisztaságáért, felelni kell érte a fegyelmi és büntetőjogi felelősség teljes súlyával.

Soha ne feledjük el a feljelentés szövegének a megszerkesztésénél azt a körülményt, hogy a feljelentett egyénnek az ellene emelt vád ellen joga van védekezni. Joga van észrevételeit, kifogásait előterjeszteni, bizonyítékait a maga igazsága mellett felvonultatni. Tartalmilag úgy kell tehát a feljelentést elkészíteni, hogy ez kiállhassa a legszigorubb kritikát is. A tényeket a feljelentésben, természetesen csakis a való helyzetnek megfelelően, úgy kell felsorakoztatni, hogy velük szemben erőtlen maradjon minden elővonszolt bizonyíték. Ezt az elvet nem szabad szem elől téveszteni akkor sem, ha csak valami jelentéktelen esetről van szó. A jogellenes eljárás ellenszenvet, gyűlöletet ébreszt.

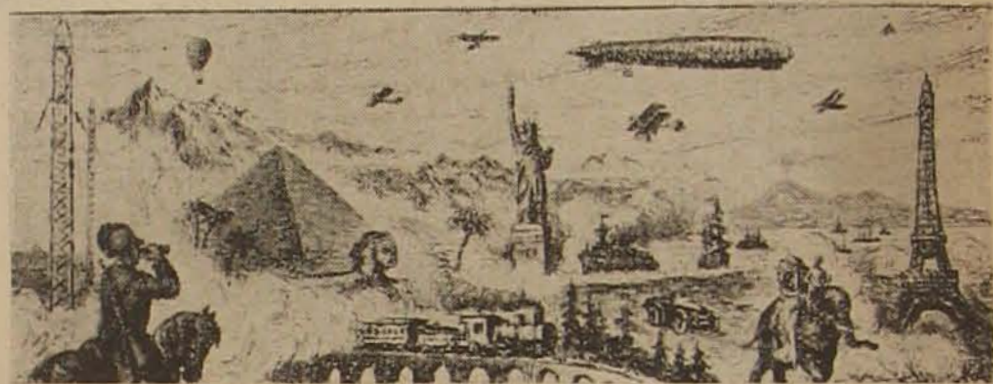
Gondolnunk kell arra a feljelentések elkészítésénél, hogy az emberi visszaemlékezési képességnek korlátai vannak. Ez alól nem kivétel a csendőr sem. Csak legfeljebb nagyobb gyakorlatánál fogva élesebb egyesek ezirányú képessége. Nem lehet azt előre kiszámítani soha, hogy a feljelentés alapján a bírói eljárás mikor jut a perrendszerű tárgyalás stádiumába; amikor a feljelentett egyén védekezésével szemben rendületlenül ki kell tartani a feljelentésben lefektetett, bizonyítékokkal megfelelő módon alátámasztott igazunk és meggyőződésünk mellett. Nem jelenti ez azt, hogy a feljelentésben elkalandozzunk a tárgytól, mert ez csak az értelmet, a feljelentés szabadságát zavarja. A feljelentésben legyen benne minden, ami a tényállás tisztázásához szükségesnek mutatkozik, de mindez röviden, egyszerű mondatokkal, nehogy a hosszú lére eresztett szövegben elveszen a tény.

Legyenek felsorakoztatva nemcsak a súlyosbító, hanem azok a körülmények is, esetleg lelki indító okok — ezt különösen fontosnak tartom, mert sokszor tapasztaltam a feljelentésekben a hiányát —, amelyek a feljelentett egyén magatartásának, mulasztásának a súlyát enyhítik, mert csakis így lehet biztosítani az eljárás megbízható, megnyugtató hatásait.

A magyar büntető igazságszolgáltatásnak lényeges alappillére és komoly erkölcsi biztosító az az elv, hogy az ítélkezésnél a súlyosbító körülményekkel egyformán kell mérlegelni az enyhítő körülményeket is.

Ha pedig ezekre nem terjeszkedünk ki, ezeket a feljelentésből elhallgatjuk, mert talán nem is tartjuk őket fontosnak, akkor sokszor előállhat az a helyzet, hogy a tárgyalás során — ami esetleg a feljelentés megtétele után hónapok múlva következik be — a bíró ezirányú kérdésére vagy egyáltalán nem tudunk választ adni, vagy pedig válaszunk értéktelen, mert ingadozó, bizonytalan. A vallomás egyes részeinek bizonytalan ingadozása pedig erkölcsi kihatásaiban alkalmas arra, hogy a bírót is bizonytalanságban tartsa, az pedig az eljárás megnyugtató hatásait veszélyezteti.

A fentiekkel kívántam rámutatni arra, hogy csakis a megjelölt háromirányú, úgymint lelkiismereti, erkölcsi és büntetőjogi felelősségérzet egységes összehatása és érvényesülése révén bírhat megdönthetetlen jogi és erkölcsi alapokkal a feljelentések bármelyike is.

Portyázás.

Amanullah... Inajatullah... Habibullah... Allah! Allah! — kit válasszunk? — fakadhatnának ki Mekka felé fordúlva az afgánok Kabulban vagy Pesavarban, ahol már hónapok óta elkeseredett harc folyik azok között, kik európai mintára simára akarják borotváltatni arcukat s azok között, kik nem mutatnak hajlandóságot, hogy szakállukról, tiz feleségükről és bő bugyogójukról az európai kultúra kedvéért lemondjanak. Legalább is ezek a külső okok. Az afgánok erről meg vannak győződve. S amikor majd ráeszmélnek, hogy ők csak bábok abban a nagy játszmában, amit Anglia és Oroszország játszanak, bizony jó néhány afgán falu felperzselődött már s a férfiak száma is annyira megcsappant, hogy tekintet nélkül modern avagy ősmuzulmán elvekre, feleség mindenkire jog jutni — húsz.

*

Jobbról is, balról is részletesen foglalkoztak annak a kislánynak a históriájával, aki egy »puderrazzia« alkalmával, a töle elkobzott rúzs — mások szerint két szerelmes levél — miatt, az iskola második emeletéről magát levetette. Ismétlem: »jobbról« és »balról«, mert az arany középutat, a józan fontolgatást hiába kerestem a sokféle véleménynyilvánításban. »Jobbról« mindig görcsösen ragaszkodnak a konzervatívizmushoz, a múlthoz, a hagyományhoz, ha a valóságos élet s ezek között immár átlidulhatatlan úr látong is. »Balról« pedig kihívó könnyelműséggel vesznek pártfogásba mindent, ami új, ami modern, ha ezzel az erotikának, a léhaságnak s általában az erkölcsi süllyedésnek szekerét tolják is előre. Voltak vélemények, melyek a razziazó tanárt s vele együtt a fennálló iskolai fegyelmet, rendet és rendszert nemcsak védték, de a tanárt pedagógiai mártírrá avatták, a fennálló iskolai törvényeket pedig mint tökélet-

teseket, mint kifogástalanokat magasztalták. Voltak viszont vélemények, melyek felháborodottan keltek ki az iskola szigorúsága és túlkapásai ellen s akik a kiömlött fiatal vért emlegetve, legszívesebben összekötözték s az emeletről ledobták volna azt a tanárt, aki az ő szemükben legalább is egy, a múlt századból ittfelejtett ásatag valaki, akinek a mai »modern« iskolában semmi keresni valója nincsen.

Hát hol az igazság? Sehol. Persze, hogy sehol. De ha becsületesen legalább keresni akarjuk, akkor csakis a két szélsőséges vélemény között kereshetjük. Nem kell okolnunk a tanárt, hiszen ő csak fennálló utasításoknak engedelmeskedett, mikor a retikulókat átvizsgálta, de nem kell pálcát törnünk afelett az elkeseredett, könnyelmű kislány felett sem, aki annyira szívére vette a razziát, hogy el akarta dobni gyermek-életét. A baj — úgy vélem — azokban a kiabáló ellentétekben van, melyekkel életünkben lépten-nyomon találkozunk. Az iskola nevelése túlságosan ideális, az élet pedig szörnyű módon reális. A kislányok az iskolában mindig a Szent Margitok eszményképeit kapják maguk elé, magasztos női ideálokról hallanak és tanulnak, de az iskola kapuján kilépve, szennybeszédű prostituáltakal találkoznak s hazatérve, édesanyjukban és nővéreikben etonfrizurás, kurta-szoknyás, rúzsosajkú, cigarettázó dámákat találnak, akiknek minden életcéljuk abban merül ki, hogy tizenöt-húsz évvel fiatalabbnak látsszanak, mint amennyiek s akik nem veszik szívesen, ha egy ilyen tizenötéves »nagy« leány őket mások jülehallatára »anyuci«-nak vagy »néni«-nek szólítja.

Ezek a kiabáló ellentétek iskola és élet, illúzió és valóság között problémákat ültetnek a fiatal leány lelkébe s a problémákszülte disszonanciákhoz nem egy esetben — mint ez alkalommal is — ily tragédiák szolgáltatják a záró akkordot. Úgy hiszem szükség volna arra, hogy az iskolába több realizmust, több valóságot, az életbe pedig több idealizmust, több illúziót vigyünk. Így talán közelebb lehetne hozni őket egymáshoz. Ha a puder ma már egészen természetes valami künn az életben, ha a mamák és nénik toalettjéhez épp úgy hozzátartozik, mint a mosdószappan, akkor ne lássunk a puderben Sodomát és Gomorhát az iskola falain belül sem. Ellentmondásokban, ellentétekben élve a fiatal lányok szinte kényszerítve vannak kétféle, egymástól fehér-fekete módjára elütő életet mimelni. Az iskolában kénytelenek az otthon tapasztaltakat épp úgy elrejtteni, mint a puderes pamacsot, — ha pedig »künn« vagy mondhatjuk azt is nyugodtan »otthon«, bele akarnak illeszkedni abba a társaságba, amelyben élniök kell, le kell dobniok magukról a sötétkék matrözgalléros ruhát s utánózni azokat, akik mindenkire, csak Szent Margitra nem hasonlítanak.

Nemrég nyertük meg ping-pongban a világbajnokságot, most meg miss Hungária elnyerte Európa szépség-bajnokságát. Tisztesség nekik; nem akarok gúnyolódni a ping-pong felett, nem akarom lekicsinyelni a szépségnek — azért talán egy kissé mégis kétes — értékét sem, de jobban tudnék örülni, ha ping-pong bajnokok és szépségkirálynők helyett olyan bajnokokat szülne végre ez a szerencsétlen csonkaország, akik a világ ranglistáján azt a helyet is megjavítanák egy kissé, amelyet számunkra Trianon-

ban kijelöltek. De hát igaz, ez már politika, nekünk pedig az nem szabad. Azért hát csak azt akarom mondani a ping-ponggal és a szépségversennyel kapcsolatban, hogy ha már örülünk ezeknek a dolgoknak, örüljünk valamivel csendesebben, ne tapsoljuk mindjárt véresre a tenyerünket.

...s ha már ping-pong, — még valamit. A sport az egyedüli terep — legalább is úgy látszik — Csonka-Magyarországon, mely a hírnév és siker reményével tette készíti a fiatalokat. Az író, kinek munkáit talán nehéz dollárokkal fizetnék az Oceánon túl, hogy legyen télkabátja, tizedrangú regényeket fordít vállalkozó szellemű kiadók részére, a színész hogy meg tudjon élni, üres napjaiban porszívó gépeket kínál eladásra, a festő tájkép helyett jól menő hentesüzletek cégtáblájára hideg felvágottat pingál, — a tehetség megsegítése idegen nálunk. S ha egy magyar ember mégis »híres« lesz, akkor hírnevét leginkább külföldön szerzi meg, feltéve, hogy a Szerencsének és Véletlennek ezerféle változata és szeszélye is úgy akarja. A ping-pong az más. Ott vannak esélyek. Ott vannak nemzetközi versenyzési lehetőségek. Ott közelebbről kecsegtet a babér. Ezért nem a legrosszabb gondolat, ha valaki, aki bármi tehetséget érez magában — mondjuk ahelyett, hogy rég tervezett nagy munkájába belekezdene — porszívó gépeket megy árulni vagy — ami még okosabb — megtanul — ping-pongozni.

Trockijt száműzték Oroszországból. Hogy komoly-e ez a száműzetés, avagy csak trükk a szovjet részéről, — nem lehet tudni. A szovjetvezérek között az utolsó években minden kétséget kizáróan nagy ellentétek támadtak s nagyon valószínű — hisz a történelemben minden megismétlődik —, hogy Stalin és Trockij között a viszony épp úgy elmérgesedett, mint a francia forradalom idejében Robespierre és Danton között, ki utóbbit Robespierre a vérpadra küldött. Ami azonban a száműzetés körülményeit illeti, ezek inkább arra engednek következtetni, hogy Trockijt száműzetés ürügye alatt a szovjetpropaganda irányítása végett küldötték ki külföldre. Mert miért küldötték Törökországba? Miért nem Szibériába? Miért a szép Boszporusz? Miért nem a végtelen hómezők síri egyhangúsága? Miért hadihajón, gárdisták kíséretében? Miért nem a bőségesen rendelkezésre álló rabszállító vasrácsos vagonok egyikében? Humanitás talán? Ezt a szovjetről feltételezni — ha igazi ellenségéről van szó — naivitás. Amellett, hogy a száműzetés csak trükk, több a pro, mint a kontra. Persze mindez csak következtetés. A következtetés pedig csak valószínűvé, de nem holtbizonyossá teszi a dolgokat. Egyáltalában nem következtetni, a lehetőségeket egyszerűen figyelmen kívül hagyni — különösen ha Szovjetország-ról van szó — nagyobb, sokkal nagyobb hiba, mintha a következtetésekben itt-ott esetleg csalatkozunk.

A Mentők Lapjában lapozgatva, egy érdekes statisztikán akad meg a szemem. Az 1927-es év egy hónapjában 36 volt az előfordult lúgkómérgezések száma, múlt évben pedig 17. Tehát kevesebb, mint a fele. Oka ennek az, hogy múlt évben a kereskedelmi miniszter a lúgkő szabad árusítását beszüntette. Bizonyára voltak olyanok, akik mielőtt, vagy amikor a rendelet napvilágot látott, azon véleményüknek adtak ki-jejezést, hogy a rendelet dacára is lesznek lúgkómérgezések, minek hát azt egyáltalában kiadni? Hát

igen! Persze hogy vannak és lesznek lúgkómérgezések a rendelet dacára is. De 36 és 17 — nem egészen mindegy. Mint ahogy a prohibíciós törvény sem tudja teljesen és tökéletesen megakadályozni, hogy Amerikában is itt-ott szeszhez jussanak az emberek. Ott is akad részeg ember. De legalább nem úton-útfélen és nem reggel, délben, este, mint például... hol is?... hát mondjuk: — másutt.

Figyelő.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség története.

Picard százados és más forrásmunkák* nyomán

írta: NEMESSZEGHY LÁSZLÓ ezredes.

BEVEZETÉS.

Franciaország a világháborúban ellenségeink sorában állott. A békekötés óta is ellenséges politikát folytat velünk szemben, amennyiben a minket körülzáró kisántánt államok főprotektora. A multban is távol állott attól, hogy a magyar viszonyokat ismerje. Külpolitikai kapcsolataink vele II. Rákóczy Ferenc kora után teljesen megszakadtak. Magyarország kifáradva a szabadságáért évszázadokon keresztül folytatott meddő küzdelemben, a szatmári békekötés után egy évszázadon keresztül letargiába merül, nemzeti életet alig él már; 1825-ben eszmélni kezd, talpra akar állni, 1848-ban újból fegyvert fog, mire jön a szabadságharc tragédiája, 1867-ben az Ausztriával s az uralkodóházzal való kiegyezés. Ennek megoldásaként az osztrák-magyar monarchia megalakulása.

A monarchia keretében azonban Magyarország önálló külügyi képviselettel nem rendelkezvén, a külföld általában csak Bécsen keresztül vett róla tudomást. Tagadhatatlan, hogy az 1867. évi kiegyezés után Magyarország sokat fejlődött s gazdaságilag megerősödött, de az is tény, hogy mint önálló nemzetről nem igen tudtak rólunk a külföldön, Ausztria valamely tartományának s a németiség függelékének tartottak minket. Elfelejtették az emberek ragyogó történelmünket s azokat a szolgálatokat, melyeket a magyarság Európa kulturájának mint a kelet védbástyája tett.

A világháborúba akaratomon kívül sodródtunk bele, harcunk önvédelmi harc volt, ellenségeinkkel lovagiasak vol-

tunk, mégis Trianon lett a sorsunk. Ebben igen nagy része van annak, hogy mint önálló nemzetet elfelejtettek minket, elfelejtették hivatásunkat, melyet itt Európa keletén betöltöttünk s melyet betölteni a jövőben is hivatva leszünk, nem ismertek már s a békekötés alkalmával ezen még egy Apponyi gróf ragyogó ékesszólása sem segíthetett.

A franciákkal sem voltak semmiféle kapcsolataink, kivéve néhány írónkat s művészüket.

A francia különben is könnyen átsiklik oly dolgokon, melyek nem érdeklik, minket pedig elsősorban, mint a német nép szövetségesét tekintettek, ezen szempontot keresztül ítélték velünk szemben.

Ellenséges volt tehát a magatartásuk velünk szemben, a velünk szemben elkövetett égbekiáltó igazságtalanság pedig kiváltotta gyűlöletünket. Ma azonban francia oldalról is csendül már fel itt-ott néhány szó a sajtóban, mely a velünk történt igazságtalanságot beismeri s az orvoslás szükségességét hangoztatja.

Mégis érzem, hogy még mindig hálátlan dolog nálunk francia tárgyról írni, egy francia intézményt ismertetni.

E tekintetben azonban nézetem szerint tárgyilagosan kell gondolkoznunk.

Egy kedvezőtlen külpolitikai légkör mindig enyhülhet s a viszony javulhat is.

Nekünk magyaroknak, kik még óriási küzdelem előtt állunk, nyitott szemmel kell körültekintenünk a világban, állandóan tanulnunk kell, bevált dolgokat el kell sajátítanunk még ellenségeinktől is, hogy felvértezhessük magunkat a további harcra.

A francia nép azonban hibái mellett is érdemes a megfigyelésre. A francia szellem eszméket adott az emberiségnek. Mikor legutóbb hosszabban Franciaországban tartózkodtam, oly tulajdonságaikat láttam, melyek némelyike nálunk is követendő volna.

Szembetűnő volt az idegenekkel szemben való zárkózottságuk és bizalmatlanságuk. De mindenben különösen szembe ötlött végtelen józanságuk, ernyedetlen munkásságuk, takarékoságuk s hazájuknak fanatikus szeretete.

Mint csendöröket pedig minket elsősorban az érdekel, hogy Franciaország az az ország, hol a föld kerekiségének ezen legjobban bevált intézménye a katonailag szervezett csendőrség megszületett, melyet azután Európa többi országai olykor módosításokkal, de lényegében a francia alapgonddalnak megfelelő szervezetben vettek át.

A csendőrségnek az európai országokban való elterjedése a napoleoni háborúkkal van kapcsolatban, magára az intézményre pedig az élt emberi lángelmék egyik legnagyobbika, nagy Napoleon császár nyomta rá egyéniségének bélyegét.

A francia csendőrség eredete.

Franciaországban 1789 július 14-én tört ki a nagy forradalom.

Az országban ezen időkig királyok uralkodnak. A legutolsó dinasztia a Bourbon-család volt. Az utolsó Bourbonkirályok XIV. és XV. Lajos uralkodása alatt az udvar s a főnemesség a Páris melletti versaillesi királyi kastélyban fényűző életet élt. Ezen szertelen életmód súlyos pénzügyi bajokat hozott az országra, az ebből kifolyólag előállott elégedetlenség megérlelte a helyzetet a nagy forradalmra.

Midőn a különben jóindulatú, de erélytelen XVI. Lajos király ösei trónját átvette, nem tudta útját állni a forradalom kitörésének.

A forradalom kitörését az 1789 július 14-iki nappal számítjuk, midőn Párizs lakossága fegyvert fog, megostromolja a város területén fekvő Bastille erődöt, őrségét

*) Forrásmunkák: Aperçu historique sur les corps de gendarmerie organisés régimentairement par le capitaine Picard. (Revue de la Gendarmerie 1928. I. er Volume.)

Service de la maréchaussée aux armées, par le colonel Larrieu. (Revue de la Gendarmerie 1928. No 2.)

La Gendarmerie d'élite en 1815 (L' Echo de la Gendarmerie Nationale 1928. No. 2239. No. 2240. No. 2241.)

Mémorial de la Gendarmerie Nationale Belge. par C. Berth officier de Gendarmerie Bruxelles. Tome I. 1855.

Marczali Henrik. Nagy Képes Világtörténel.

Franz Neubauer. Die Gendarmerie in Österreich 1849—1924.

Grosse Polizeil Ausstellung Berlin in Wort und Bild.

részben lemészárolja, részben foglyul ejti s az erősséget lerombolja.

Ezen esemény által a hatalom gyepölje a kormány kezéből kisiklik s a láncából felszabadult nép kezébe jut.

A francia forradalom kitörése előtti időket, melyre különösen a két Bourbon király, XIV. és XV. Lajos uralodása alatt történtek jellemzők, az irodalomban a régi kormányrendszer korszakának (l'ancien régime) szokták nevezni, szemben az új, a forradalmi kormányzat időszakával.

A régi monarchia korszaka alatt Franciaországban Franciaország »connétable«-ja (a régi Franciaországban a király után az első ember, az összes haderő főparancsnoka) és marsalljai a háborúban levő csapatok fölött a katonai igazságszolgáltatást a hadsereg prévôtja (prévôt de l'armée) útján gyakorolták. A »prévôt« szó magyar fordításban legfelsőbb tábori bírót, tábornok-foglárt jelent. A marsallok prévôtjainak hatásköre egészen a XV. századig csupán a hadrakelt seregnél a hadi népek által elkövetett büntetendő cselekmények üldözésére szorítkozott.

XII. Lajos király volt az, ki azon vidékekre is kiterjesztette a prévôtok és tisztjeinek hatáskörét, hol csapatai táboroztak. A hatáskör lassan-lassan tovább terjed a bünösök üldözése által más vidékekre is, úgy hogy a XVI. században már kétféle prévôtokat különböztetünk meg, azokat, kik Franciaország connétableja és marsalljai mellett a hadrakelt seregnél működnek (prévôts subsidiaires) és a vidék prévôtjait (prévôts provinciaux), kiknek feladata a közbiztonsági szolgálatnak a vidéken való ellátása.

A végrehajtást a »maréchaussée« intézmény látta el.

Erről az intézményről bővebben talán egy más alkalommal fogok szólni, most csak annyiban említettem meg, hogy ez volt az az intézmény, melyből később a francia csendőrség, valamennyi európai csendőrségeknek ősanja eredetét vette.

1791 január havában lép a régi »maréchaussée« intézmény nyomába a francia nemzeti csendőrség. (Gendarmerie nationale.)

A forradalom szülötte volt ez az intézmény. Igaz ugyan, hogy Franciaország trónján még XVI. Lajos király uralodik, ki 1791 szeptember 14-én teszi le az esküt az új alkotmányra. A külső események azonban az izgatottságot és bizalmatlanságot növelik a király ellen.

A törvényhozó gyűlés kieröszakolja a királytól 1792 április 20-án az Ausztriának és Poroszországnak való hadüzenetet. A harctérnek a franciákra kedvezőtlen eseményei hatása alatt 1792 szeptember 25-én a konvent gyűlése eltörli a monarchiát s kikiáltja a köztársaságot. 1793 január 21-én pedig a szerencsétlen XVI. Lajos király feje a nyaktiló fűrészkosarába hull.

Ezután a forradalom örvénye nem ismert határt. Húszezer ember életével fizette meg azt, hogy az uralom a párizsi csöcselék kezébe jutott, a mézárásoknak csak a diktátor és főhóhér Robespierrenek 1794 július 28-án történt kivégeztetése vetett véget.

Mi volt a szerepe az újonnan megszületett francia csendőrségnek ebben a borzalmas időben, arról a kútforrásokban kevés szó esik. Passzív szerep lehetett, az embereknek rettenetes helyzeteket kellett a terror hatása alatt átélniök.

A viszonyok Franciaországban lassan rendeződnek, 1795 október 26-án feloszlik a konvent, az öt tagból álló direktórium veszi át a végrehajtó hatalmat s 1796—97. években Bonaparte tábornok megvívja dicsőséges északolaszországi hadjáratát.

Franciaország helyzete megszilárdul.

Napoleon tábornok a legendás egyiptomi hadjáratban van távol, midőn hét eseményekben még a világtörténelem-

ben példát nem látott esztendő után 1798 április 17-én (28. germinal) napvilágot lát a francia nemzeti csendőrség szervezetét és utasítását részletesen tárgyaló törvénycikk (Loi relative a l'organisation de la gendarmerie nationale), mely a világ összes csendőrségei között az első részletesen megszerkesztett csendőrségi szolgálati utasításnak tekinthető.

Magának a megalakult francia csendőrségnek a felállítás első éveiben való szerepére Picard francia csendőrszázados az alábbiakat jegyzi meg.

»1791 január havában a régi »maréchaussée« nyomába lépve, a nemzeti csendőrség eredetileg a terület összességén csak elszórt brigádokat (Brigade a francia csendőrség elnevezése) foglalt magában s a felügyeletre és megfigyelésre alkalmas hálózattá alakult ki, mely azonban a különböző körülmények folytán egy teljes társadalmi megújulás korszakában egyedül gyakran elégtelennek bizonyult a rend fentartására. Ez oknál fogva és hogy a nemzeti nagy válság óráiban szembenézzenek a külső veszedelmekkel, történt, hogy, a csendőrség különleges alakulatai, melyek haladék nélkül erélyesen összetartva alkalmasak voltak a cselekvésre, úgyszólván folytatólagosan átszervezve és fentartva voltak 1791.-től napjainkig«.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

27. Kérdés. A Szut. 185. pont 3. bekezdése szerint az őrsparancsnoknak jogában áll engedélyezni, hogy a napos csendőrt egy másik csendőr helyettesítse. Jogában áll-e ezt el is rendelni, vagy az őrsön általánossá tenni, hogy a nős naposokat a joglalkozási időn kívül a nőtlenek rendszeresen helyettesítsék?

Válasz. A Szut.-nak abból a rendelkezéséből, hogy az őrsparancsnok a napos csendőr helyettesítését engedélyezheti, (és nem elrendelheti), önként következik, hogy erre csak akkor kerülhet sor, ha azt a napos csendőr kéri és ha van olyan másik csendőr, aki a napos csendőr helyettesítését hajlandó elvállalni. A szolgálat — tehát a napos szolgálat is — mindenkit egyformán terhel, semmi esetre sincsen tehát helye annak, hogy az őrsparancsnok az X. csendőrré eső napos szolgálatot »helyettesítés« címén Y. csendőrrel végeztesse. A Szut.-nak nem az volt a célja, hogy az ilyen igazságtalan szolgálatkezelést lehetővé tegye, hanem, hogy a napos szolgálat teljesítését, különösen kisebb létszámú őrsökön, a lehetőség szerint megkönnyítse. Előfordulhat ugyanis, hogy éppen annak a csendőrnek, aki napos szolgálatba ki van írva, aznap halaszthatatlan magánügye akad elintézendő s ezért megkéri az egyik bajtársát, aki ugyanis otthon szándékozik maradni, hogy a napos szolgálatot vegye át tőle. Ha az őrsparancsnok ezt megengedi, a csere megtörténhetik, s ha az négy óránál hosszabb ideig tart, akkor a szolgálati havifüzetbe is be kell vezetni. Ha egy nős csendőr megkéri az egyik nőtlen bajtársát, aki ugyanis a laktanyában alszik, hogy éjszakára helyettesítse

öt a napos szolgálatban s a nőtlen csendőr ezt elvállalja, helyettesítheti, de erre senkit kényszeríteni nem szabad. Ha azonban a naposnak valamilyen szolgálatba kell mennie, akkor őt az őrsparancsnok természetesen felváltja azzal, aki erre a szolgálatra következik, de ez már nem helyettesítés, hanem rendes kivezénylés.

28. Kérdés. *A földtulajdonos tanyabirtoka községi vadászterület s bérbe van adva. A vadászterületen alkalmazott vadőr a földtulajdonos által tenyésztett s a földtulajdonos tanyájától mintegy 100 méternyire levő szalma-kazal melletti hullott búzaszemeket szedegető galambokra rálő s a galambok közül ötöt eltalál. Az elejtett galambokat a vadőr összeszedi s magával viszi. Jogosan járt-e el a vadőr s ha nem, mily jogsérelmet okozott?*

Válasz. A V. T. 12. §-a tiltott időben is megengedi a vadászt a szelid galambokra, de csak akkor, ha »seregekben vonulnak.« A földtulajdonos tanyabirtokának belsőségéhez tartozó s békén táplálkozó galambok seregekben vonulóknak nem tekinthetők. A vadőr tehát nem járt el jogosan, mikor a földtulajdonos galambjaira vadászott. Eljárása annál kevésbé jogos, mert a körülményekből felismerhette, hogy a galambok a földtulajdonos birtokában vannak, minthogy a földtulajdonos által lakása és gazdasági udvara lefoglalt területen tartózkodnak. Ezeket a galambokat tehát nem lehet ily tényállás mellett uratlan állapotban levő s vadászás tárgyául szolgáló madaraknak sem nevezni.

Mindezeknél fogva a vadőr cselekedete a Btk. 418. §-ába ütköző, ingó vagyont megsemmisítésének vétsége. Ez a földtulajdonos magánindítványára üldözendő.

Meg kell még jegyeznünk azt is, hogy a seregekben vonuló, a V. T. 12. §-ában felsorolt szárnyasokra vonatkozó intézkedést a földtulajdonos érdekében levőnek fogjuk fel s úgy magyarázzuk a törvény emez intézkedését, hogy ez a felsorolt szárnyasok mezei kártételeit ellensúlyozó jogositvány. Ezzel az intézkedéssel a törvény semmi esetre sem a vadászkezd korlátlanabb kielégítésére, hanem a földtulajdonos amaz érdekére gondolt, amely a földjének termését pusztító ragadozók és egyéb szárnyasok elpusztításában áll.

29. Kérdés. *A földtulajdonos tanyája közelében levő búzajöldön tartózkodó galambok közül a vadászatra jogositott többet elejt. Büntetendő cselekmény-e ez?*

Válasz. A V. T. 12. §-a szerint a seregekben vonuló szelid galambokra szabad a vadászat tiltott időben is. A kérdés eldöntése tehát azon múlik, minek minősítjük a tulajdonos lakháza közelében ugyan, de kétségkívül a vadászterületen tartózkodó galambokat. Ha a galambok valóban seregestől tartózkodtak ott, a vadász jóhiszemősége nem vonható kétségbe s a galambok elejtéseért semmiféle felelőssége nincs. Ha azonban a galambok seregestől vonulóknak nem minősíthetők és a vadász tudta, hogy a galambok a közelben lakó földtulajdonoséi, a cselekmény a Btk. 418. §-ába ütköző ingó vagyont megsemmisítésének vétsége.

Annyi bizonyos, hogy nem igen vall vadászias gondolkozásmódra az az eljárás, amely előszeretettel minősíti át a szelid galambot a szabad vadászat tárgyává. Minden vadásznak jól kell tudnia, hogy a törvény csak a seregekben vonuló szelid galambot tekinti »uratlan vad«-nak. Az igazi vadász szemében ezek a házi állatok azonban sohasem válnak »vadászható vaddá«, hanem legfeljebb mint kártékony állatot fogja elpusztítani.

30. Kérdés. *A tettes összetalálkozik az utcán a község adóügyi jegyzőjével. Minthogy az adó behajtása körül kifejtett korábbi tevékenysége miatt haragudott, botjával fejbe ütötte s rajta 10 napig gyógyuló testi sérülést okozott. Mily büncselekményt követett el?*

Válasz. A községi jegyző, mint a községi előjáróságnak tagja, a közadók behajtásában törvényszerű hatáskörében járt el. E működése miatt vonta magára a tettes haragját. Ez aztán alkalmas pillanatban akként állt a jegyzőn bosszút, hogy megverte. Ez a cselekmény az 1914: XL. t. c. 2. §-ának 2. bekezdésébe ütköző, hatóság tagja ellen való erőszak büntette. A bántalmazással megvalósult erőszak testi sértéssel is kapcsolatos lévén, a tettes az elkövetett súlyos testi sértés vétségeért külön bünvádi felelősséggel tartozik.

Meg kell jegyeznünk, hogy a bántalmazás indító okát, a bosszút a fennforgó körülményekből kell a bíróságnak megállapítania. A csendőrnek tehát nagy gondot kell fordítania azoknak a körülményeknek kiderítésére, amelyekből erre az indító okra okszerűen következtetést lehet vonni. Tisztázni kell tehát elsősorban is az eset előzményeit: annak a hivatalos eljárásnak körülményeit, amely érintette a tettes valamely érdekét vagy személyiségét. Hangoztatta-e a tettes ekkor vélt vagy valódi sérelmét igényben a hivatalos eljárással, kifogásolta-e az eljáró jegyző eljárását, modorát vagy magának a hivatalos eljárásnak jogcímét. Mily kijelentést tett erre vonatkozólag akár a hivatalos eljárásakor, akár azt követőleg? Nem fenyegette-e meg a jegyzőt?

Tudni kell azt is, hogy a bünvádi felelősség szempontjából közömbös a jegyző eljárásának szabályszerűsége. Elegendő a bosszúból való bántalmaztatás, mint hatóság ellen való erőszak esetén az, hogy az illető hatósági tag hivatalából kifolyólag járt el.

31. Kérdés. *A tettes behatol a sértett istállójába azzal a céllal, hogy ellopja az ott levő lovat. El is oldja a kötőfék szárát, de mielőtt kivezette volna a lovat az istállóból, tettenéri a sértett s megakadályozza a lopást. Befejezett lopásról vagy kísérletről van-e szó ebben az esetben?*

Válasz. A kérdés itt az: befejezte-e a tettes a szándékolt lopást vagy csak megkezdte? Kétségtelen, hogy a tettet a ló jogtalan eltulajdonításának célzata vezette, kétségtelen, hogy a ló rá nézve idegen ingó dolog volt. Vitás csak az lehet, hogy a ló elvétele a sértett birtokából megtörtént-e vagy sem a tettenérés pillanatában. A jászol mellett levő lovat eloldotta köteléről, hogy kivezesse az istállóból. Tény, hogy ki nem vezette. A bírói gyakorlat hasonló esetekben azt a szabályt állítja fel, hogy a lopás be van fejezve, ha a tolvaj az elvenni szándékolt dolgot helyéből elmozdítja. Minthogy a ló helye az istálló volt a lopás idején s a lovat onnan el nem távolították, fel fogásunk szerint a lopást nem lehet befejezettnek tekinteni, hanem kísérletnek.

32. Kérdés. *A tettes éjjel 11 órakor minden erőszak nélkül behatol a sértett lakásába és elkéri ott levő ruháit. A sértett tiltakozik az éjjeli látogatás ellen s arra hivatkozva, hogy családtagjai már lefeküdtek s ő is vetkőzésében van, kiutasítja a tettet. A tettes azonban nem távozik, hanem lármát csapva tovább követelőzik. A sértett hívására a véletlenül arra portyázó járőr távolítja el azután a tettet. Mily büncselekményt követett el a tettes?*

Válasz. A tettes jogos indító ok nélkül hatolt be a sértett lakásába, mert a szokatlan és az éjjeli nyugalomra szánt időben való behatolást nem teszi jogosulttá az, hogy a sértetten jogos követelése volt. Minthogy azonban a behatolás nem történt erőszakkal vagy fenyegetéssel, az elkövetett magánlaksértés nem minősül büntetté, hanem a Btk. 332. §-ába ütköző magánlaksértés tényálladékát állapítja meg, tekintve azt, hogy a tettes a sértett tiltakozása után is bent maradt a lakásban. Az, hogy a behatolás éjjel történt, egymagában nem minősíti a cselekményt büntetté,

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Érdekes eset.

(A „Csendőrségi Lapok“ nyomozási pályázatán dicséretet nyert pályamű).

Irta és nyomozta: MÉSZÁROS KÁROLY alhdgy. (Szeged).

A Csendőrségi Lapokban több oly nyomozati ügyet olvastam, melyeknél a jó helyi és személyi ismeret révén a nyomozó eredményre jutott. De mit tegyen a csendőr akkor, amidőn ezek és egyéb a nyomozásnak irányt adható nyom nélkül kell a bűncselekmény kiderítéséhez hozzáfogni? Erre kívánok rámutatni.

Mint fiatal c. őrsvezető 1902. év tavaszán a temesvári szárny verseci szakaszához tartozó nagyzsámi őrs parancsnokának neveztek ki. Az örskörlet igen mozgalmas volt. Ehhez a mozgalmas örskörlethez 1903. év szeptember 1-én még hozzácsatolták a szomszédos nagygályi örskörletből Temesmoravica németek lakta és Vattina szerbek lakta községeket és az ezekhez tartozó tereptárgyakat is. E községek átsatolását megelőzőleg a nagygályi őrs akkori volt parancsnoka, Barth Károly c. őrmester a helyi és személyi ismeretekre vonatkozó adatokat nekem megküldte. Ezek alapján a jegyzékkönyvecskéink adatait kiegészítettem.

Az átsatolás első napján Fritz Lajos nevű volt csendőrömmel rendes szolgálatba indultam, hogy az új tereptárgyakat is leportyázzam.

Vattina község keleti bejáratánál, d. u. 2 óra tájban a falu szélén levő egyik háznál kisebb csoportosulást láttunk. A csoportosulás okát kérdezve, megtudtam, hogy az elmúlt éjjel betöréses lopás történt. A károsult szerb gazda előadta, hogy valaki az elmúlt éjjel a ház földből készült vert falát kiásta, a kiásott lyukon bemászott a szobába, ahonnan két selyemkendőt, papír- és ezüstpénzt, börtárcát, valamint a zsiros bődönből a zsir közé beolvasztott kolbászt lopott el. Az ellopott dolgok értéke 500 koronát tett ki.

A helyszínen körülnézve a legelső — a nyomozó csendőrre mindig kellemetlen — megállapításom az volt, hogy a kíváncsi nép a tettesek lábnyomait a homokos, száraz talajon teljesen eltaposta, ezek után igazodni nem tudtam, vagyis támpontot a további nyomozáshoz innen nem várhattam. A tettesektől esetleg visszahagyott bűnjelek iránt érdeklődtem és ezek után kutattam is, de eredménytelenül. Kiletüket illetőleg a leghalványabb adatot sem tudtam szerezni és a tetteseknek kedveztek a körülmények is. A cselekmény elkövetésénél koromsötét, szeles éj volt, a ház a falu szélén állott s oly szobába törtek be, ahol senki sem tartózkodott, mert ez a szerbeknél általában szokásos diszszoba volt s így még reményem sem lehetett, hogy a tetteseket valaki megláthatta s nekem róluk megfelelő személyleírást tudna adni. Megnehezítette a nyomozást még azon

körülmény is, hogy ezen község csak egy nappal a bűncselekmény elkövetése előtt lett örskörletemhez csatolva, helyi és személyi ismeretem itt még nem lehetett. A károsult szerb gazdát távozásom előtt azonban megnyugtattam, hogy igyekezni fogok a tetteseket felkutatni s az esetet kideríteni és utasítottam, hogy a további intézkedésig a betörés helyén maradjon minden úgy, ahogy találtatott.

A községházánál jegyzékkönyvecskémbe bejegyezett szokásos büntettes és gyanus egyénekre vonatkozó adatokat gyorsan áttanulmányoztam, úgy gondolva, hogy egyéb adatok hiányában ezen egyének között fogom a tettest keresni.

Jegyzékkönyvecském adatai alapján elsősorban Miloszávlyevics Joco gyanus egyént volt céloim elővenni, mert ez Barth Károly őrsparancsnok által igen ravasz tolvajnak volt jellemezve, különböző lopásokkal gyanúsítva, de bizonyítékok hiányában sikerült neki mindig kisiklani. Egyik községi esküdtől megtudtam, hogy hol lakik s egyéb családi viszonyairól is gyors tájékozódást szereztem. Két községi közeggel és járőrtársammal e gyanus egyén lakása felé indultam, de nem az utcán, hanem a kertek alatt. A községi közegek sem tudták biztosan, hová megyünk, mert tapogatózásaimkor, szokásom szerint, mindig több egyén házatája és családi viszonyai felől szoktam érdeklődni, kik között jöhírű emberek is voltak és így tudtam csak a kíváncsiskodókat szándékaim felől tájékoztatlanyságban tartani.

A fentnevezett gyanus egyén kertjének végében figyelő állást foglaltam. Az udvarban a ház végénél tölem kb. hatvan lépésnyi távolságban egy embert láttam ülni, ki körül három gyermek játszadozott. Amint a 60 lépésnyi távokról kézmozdulatairól kivehettem, Miloszávlyevics — mert ő volt az ülő alak — egy kisebb tárgyat reszelgetett. Mikor láttam, hogy ennél többet úgysem tudok észlelni, figyelő állásomat járőrtársammal együtt elhagyva, az alacsony sövénykerítésen át a kertbe, majd a kerten végig a ház udvarába mentünk. Miloszávlyevics észrevéve bennünket, az addig reszelt kis tárgyat ügyesen — mielőtt megközelítettük — eltüntette. Miloszávlyevicsnek feltettem a kérdést, mit csinál ilyen őszi munkaidőben itthon, amikor minden épkezláb ember a mezőn dolgozik? Azt felelte, hogy Ujpécson a Temes folyón épült vashíd munkálatainál mint napszámos dolgozott, a munka ott bevégeződött s most pihen. Megkérdeztem azután, hogy mit reszelt az előbb, mielőtt az udvarra bejöttünk? Felelete az volt, hogy ő semmit nem reszelt.

Ez már gyanus volt.

Ülőhelyéről felkeltettem, a laza homokos talajt gondosan átkutattam s egy kis lapos sárgaréz Wertheim-kassza kulcsot találtam a homokban, melyen friss reszelés nyomai voltak. Mikor elébe mutattam a kulcsot és kérdeztem, hogy mi célból reszelgetett azon, azt válaszolta, hogy azt valahol találta s csupán időtöltésből reszelgette, anélkül, hogy valami célja lett volna vele. Mellénye belső zsebéből a reszelőt is előadta.

Ezek után az elmúlt éjjel történt betöréses lopásra nézve kikérdeztem. Tiltakozott az ellen, hogy neki a tett elkövetésében része volna, vagy hogy arról bármit is tudna. Igen gyanus viselkedése miatt, mint előjegyzett gyanus egyénnél a felmerült alapos gyanu alapján, kijelentettem, hogy házkutatást fogok nála tartani. Megkérdeztem, hogy van-e idegen tárgy a házában s van-e pénze? Nincs, volt a felelet. A házkutatást — mondta — szívesen megengedi, de a magatartásáról láttam, hogy ezt nem őszintén mondta.

A házkutatás az ellopott két selyemkendő előtalálását eredményezte. A konyhában egy rozoga ládában kutatás

közben találtunk még egy jutavászon zacskóban egy nagyobb csomó kulcsot is. A kulcsok kisebbek-nagyobbak voltak, némelyiken friss reszelés nyomai látszottak, voltak lapos Wertheim-kassza kulcsok is, összesen 67 darab. Ezekon kívül 4 darab fából faragott kulcsot és 3 darab viasz kulcslenyomatot is találtunk. E kulcsokra vonatkozólag Miloszávlyevics azt adta elő, hogy azokat édesapja hozta Szerbiából, hogy minek kellettek neki, nem tudja. Édesapja — mint mondta — ez alkalommal is Szerbiában van a rokonainál.

Emlékezetem szerint széles e környéken kasszabetörés nem történt, a kulcsok az általunk akkor nyomozott betöréses lopás ügyével sem voltak kapcsolatba hozhatók, azért mégis őrizetbe vettem azokat. A házkutatást befejezve, a gyanusítottal a község házához mentünk, ahol újból kikérdeztem. Tagadott. Hogy a selyemkendők mi módon kerültek hozzá, arra nézve azt adta elő, hogy kisgyermekei találták az utcán. Arra a kérdésemre, hogy van-e pénze, nemmel felelt. Ekkor közöltem vele, hogy megmottozzuk és hozzá is fogtunk a motozáshoz. Már csak az alsónadrág volt rajta, ruháinak addigi átvizsgálása eredménytelen volt. Az alsónadrágot is levetttem vele és utasítottam, hogy lépjen előre. Combja közül egy ötkoronás ezüstpénz esett le, mit motozás közben rejthetett oda ügyesen. Majd az alsónadrág korcából a madzagot kihúzva, 1 drb. 20 koronás összesodrott bankjegy került elő. Feltettem gyorsan a kérdést, — gyors feletet követelve — hogy honnan való a pénz? Hebegve felelte, hogy egy szerb gyapjútakarót zálogosított el egy helybeli kereskedőnél, attól kapta a pénzt.

Gyanusítottat a csendöröm őrizetére bíztam, én pedig a gyanusított által megnevezett kereskedőhöz mentem, s az esetre kikérdeztem. A kereskedő tiltakozott, gazembernek nevezte Miloszávlyevicsot, mondta, hogy neki már régen tartozik, nem akar fizetni s hogy hozzá zálogba semmiféle dolgot nem adott. A kereskedő bmondását a gyanusított elé tártam, újból kikérdeztem s néhány keresztkérdés után beismerte, hogy a betöréses lopást ő és társa Maximovics Ilia követték el. A ház falát a Maximovics által hozott csoroszlyával ásták ki. Maximovics bújt be a vájt falrésen a szobába, kiadogatta a lopott dolgokat, ő pedig addig kívül őrt állt.

Ezek után Maximovicsot is őrizetbe vettem és kikérdeztem. Látva a bizonyítékokat, beismerte, hogy Miloszávlyevicsel közösen követték el a betörést. Hogy azt mily módon hajtották végre, a helyszínen be is mutatták. A csoroszlyát is előadta Maximovics. A nála tartott házkutatás és személymotozás egyéb eredményre nem vezetett. A lopott kolbászt a lopás elkövetése után megették, alig volt több 1 kilogrammnál. Hiányzott még a pénztárca a berine volt pénzösszeg nagy részével. Erre vonatkozólag a gyanusítottak azt adták elő, hogy a lopás elkövetése után menekülés közben valahol elveszítették. Ezt ugyan nem hittem el nekik, de az ezirányban folytatott további kutatásaim egyelőre eredménytelenek maradtak.

Nem adott azonban nyugtot a Miloszávlyevicsnál talált 67 darab kulcs. Vajjon milyen célt szolgálhattak ezek? Eltökélt szándékom volt, hogy a kulcsok felett nem térek napirendre, hanem megállapításokat eszközölök, hátha más gonoszság nyitjára jövök. Így is történt.

Miloszávlyevicsot két bizalmi egyén jelenlétében a község házában a kulcsok eredete iránt kérdezni kezdtem. A feltett keresztkérdéseim közben állandóan ellentmondásba keveredett s midőn látta, hogy elég együgyűen alkalmazott hazugságai hiábavalók, beismerte, hogy a kulcsok segítségével szándékuk volt a temesoravica takarékpénztárba betörni és a pénztárt kifosztani. Meglepett e beismerés, de azért oly módon bíztattam további beismerésre, mintha én már a

tervükről mindent tudnék, sőt csak azért kérdezem, hogy lássam, igazat mond-e? Irattárcámból egy teleirt iv papírt vettem elő és figyelmeztettem, hogy meglevő adataimból ellenőrizni fogom az előadását, vigyázzon tehát és csak igazat beszéljen, mert valótlan állításaival csak ronthat a helyzetén.

Miloszávlyevics ezek után előadta, hogy már több mint egy éve hárman, a temesoravica takarékpénztár Schuster József nevű szolgája, Maximovics és ő, összebeszéltek és abban állapodtak meg, hogy a pénztári helyiségek ajtóihoz és a Wertheim-pénztár záraihoz kulcsokat készítenek. Ezen hamiskulcsok elkészítéséhez a viaszlenyomatot a pénztári szolga a helyiségek nyitása és takarítása alkalmával fogja rendre beszerezni és a lenyomatot nekik hetenként vasárnapról hétfőre menő éjjel a temesmoravica vasúti hid alatt átadni.

A minta után esetről-esetre elkészített kulcsot a pénztári szolgának átadják, ki azt a legközelebbi nyitás alkalmával a zárban kipróbálja. Ez így is történt. Így dolgoztak már több mint egy éve, a kulcsok már elkészültek, összesen 67 darab volt együtt, melyek közül egyesekkel a megfelelő zárok már nyithatók voltak. Csak a kis lapos Wertheimkulcs nem volt még tökéletesen jó, ennek a reszelésén értem tetten.

Szándékuk végrehajtását a következő módon tervezték: a takarékpénztár hetenként kétszer, csak vasárnap és csütörtökön volt nyitva, más napokon zárva volt és senki ott nem dolgozott. A pénztárnak külön éjjeli őre volt, ki estétől reggelig őrködött az épület, de különösen a pénztár-helyiség körül. Miloszávlyevicséknek az volt a tervük, hogy a kulcsok teljes elkészülte után az éjjeli őrt Schuster pénztári szolgával egy vasárnap este azon ürüggyel, hogy a faluban becsületes svábok laknak s így csak éjjel szükséges őrködni, este nem, egy közeli korcsmába egy pohár borra átcsalja s addig ők ketten a hamiskulcsok használatával a pénztárhelyiségbe, illetőleg a pénztárba behatolnak és minden értékeset magukkal visznek. Hogy hosszú fáradozásuk kárba ne vesszen, hanem azt búsás jövedelem honorálja, a három összebeszélő, tekintettel arra, hogy aratás után nagyobb befizetések eszközöltetnek, megállapodott abban is, hogy a takarékpénztári szolga a befizetéseket lehetőleg kísérje figyelemmel s midőn a pénztárban nagyobb összeg lesz, akkor fogják tettüket végrehajtani, a lopott pénzen pedig meg fognak osztózni. A tett sikeres elkövetése után Miloszávlyevicsnek és Maximovicsnak szándékuk volt Szerbiába átmenni és ott letelepedni. A szükséges útleveleket már be is szerezték. Hogy tettüket minél később fedezzék fel, az volt, a tervük, hogy a betöréses lopás elkövetése után, minden ajtót és zárat rendesen bezárnak, hogy semmiféle gyanus nyom ne keletkezzék. A lopott pénzt a fent említett vasúti hid alatt osztották volna szét.

Miloszávlyevics előadta még, hogy a hamis kulcsokat részben Versecen egy lakatosnál csináltatták adott minta után. E lakatosról csak annyit tudott, hogy az a verseci rendőrbiztos fia.

Miloszávlyevics után Maximovicsot kérdeztem ki, hasonlóképen ez is beismerte az esetet.

Versecen a lakatosnál eljárva, csak azt tudtam megállapítani, hogy a kulcsokat tényleg ő készítette Miloszávlyevics megrendelésére, ki a kulcsok elkészítését azzal indokolta, hogy világtalan apja veszíti el otthon záraik kulcsait s ezek pótlására rendeli az újakat.

Ezek után Versecről Vattina községbe hajtottunk. Az újabb házkutatást megtartottam. Az istállóban a lovak jászolát az első házkutatás alkalmával még nem mozdítottuk el. Ennek falmelletti deszkáját lefeszítottam, ez alól előkerült a pénztárca a pénzzel együtt,

Vattináról kocsikkal áthajtottunk a közeli Temesmoravica községbe. Délután lévén, a község házában Baróti községi jegyzőt és a másodbíró a jegyzői irodában találtam. Közöltem a jegyzővel, hogy mi járathatnék. Igen meglepődött, midőn a kasszabetörési tervet elbeszéltem neki. Kértem, hogy a pénztárnokot hívassa el s üzenje meg neki, hogy hozza magával a kulcsokat is. A jegyző és másodbíró tanuként velünk jöttek a község háza átellenében lévő nagy takarékpénztárhoz. Ennek egy erős ajtóval ellátott fedett kapualj bejárata volt. Az utcán az egész csomó kulcsot átadtam Miloszávlyevicsnek azzal, hogy minden ajtónak maga keresse ki a kulcsát és nyissa ki az ajtót. (Ez a későbbi bizonyítás szempontjából lényeges volt.) A bezárt kapu előtt némi keresgélés után Miloszávlyevics a megfelelő kulcsot kivette a csomóból, a zárba illesztve kinyitotta a kaput. Ily módon a pénztárhelyiség két hatalmas vasalt erős ajtón, melyeken alul, felül erős kulcszárak, középen rézsutosan erős keresztvasak, ökölnyi nagyságú lakatokkal, valamint több közönséges zárral bíró szobaajtón, három szobán keresztül, a hatalmas zárú Wertheim-kassza elé értünk. Miloszávlyevics a hamis kasszakulcsok közül a megfelelőket újra kiválasztotta, azokkal az alsó és felső zárat kinyitotta, majd azt a bizonyos lápos sárgaréz kulcsot, melynek reszelésénél tetten értem, a középső zárba tolta és visszafordulva mondta, hogy ez a kulcs még nem jó. Rövidesen oda érkezett a pénztárnok is, jól megtermett hatalmas sváb ember — nevére már nem emlékszem — s lihegve, kipirulva azt kérde, mi van itt, hogy jövünk mi a pénztárhoz? Mondtam neki, csak csendesebben pénztárnok úr, nekünk is vannak kulcsaink, nem csak magának. Kértem, hogy csak a középső zárba illessze a saját kulcsát, próbáljuk meg, nyílik-e a kassza. A kassza a pénztárnok idetaláló kulcsával kinyílt. 40.000 korona érték volt akkor a pénztárban, de rövidesen több is lehetett volna, mert a németek takarékosak és pontos fizetők.

A takarékpénztári szolgát kikérdeztem, mely alkalommal a szolga, az összebeszélés körülményeit és tervük szándékolt végrehajtását két társának vallomásával megegyezően adta elő. A takarékpénztári szolgát nem fogtam el, mert elfogását nem találtam indokoltnak. Megszökésétől, bűnjelek, bizonyítékok megsemmisítésétől vagy tette társak összebeszélésétől tartani nem lehetett s egyébként is az egész bűncselekmény még csak előkészületi stádiumban volt.

Az eset még hátralevő részeit tisztáztam, a két gyanúsított szerbet elfogtam s tényvázlattal és bűnjelekkel a verseci kir. járásbírósnak átadtam.

A történetek után pár hétre e szolga szegényében öngyilkos lett, felakasztotta magát. A két tettet pedig a fehértemplomi kir. törvényszék egyenként két és fél évi börtönre ítélte. Az akkor még illetékes fogdíjat is megkaptuk Fritz csendőrrel együtt.

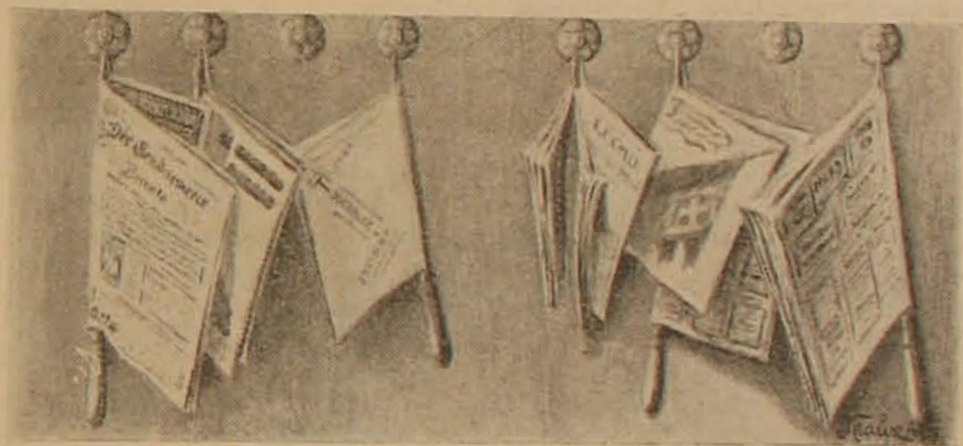
A fenti esetekből azt a tanulságot vélem levonni, hogy az örsökön vezetett jegyzékönyvecskék adatai különösképpen a szokásos büntettes és gyanus egyénekre vonatkozólag legyenek pontosak, megbízhatók és időszerűek, ne pedig elavult, meg nem felelő adatokat tartalmazzanak, mert fentírt esetemben is csak a jó bejegyzések alapján sikerült eredményt elérnem.

A nyomozó csendőr egyéb adatok híján se tétlenkedjék, hanem az előjegyzésben tartott gyanus egyéneknél, szokásos büntetteseknél, esetleg ha vannak cigányok, ezeknél is nyomozásszerűen járjon el. Legyen a csendőr okvetlenül figyelemmel egy nyomozásnál felmerülő összes mellékkörülményekre és ne csak a már tudomására hozott, avagy észlelt bűncselekmény egyedüli kiderítése lebegjen szeme

előtt, hanem mérlegelje a nyomozás során felmerült egyéb jelenségeket és észleleteit, nem szabad azokon felületesen átsiklani, igyekezzék az előtte bármilyen jelentéktelennek látszó körülményre világosságot deríteni, mert hátha nyomra akad és esetleg más bűncselekmény nyomait sikerül felfedeznie.

Ha a betöréses lopás nyomozása alkalmával Miloszávlyevics kulcsreszelésének jelentőséget nem tulajdonítok, a nála talált kulcsosomóra vonatkozólag általa előadottakat elfogadom s azt tovább nem firtatom, úgy a takarékpénztár kifosztása Miloszávlyevics, Maximovics és a szolga tervei szerint valószínűleg sikerül s feltételezve, hogy maguk után minden ajtót gondosan bezárnak, betörési nyomok nem maradnak, csak a következő pénztárnyitáskor lett volna a hiány észlelhető, az illetékesek s így a nyomozó csendőrök is valószínűleg a pénztárnok által elkövetett sikkasztásnak minősítették volna az esetet, hisz emellett bizonyítottak volna a sértetlen zárok, a hűségesek éjjeli őrs és egyéb körülmények. A pénztárnok őrizetbe vétele s vele a nyomozás megejtése, ártatlanul való meghurcolása bizonyosan meglőrlént volna, az eset pedig mégis kiderítettlenül is maradt volna.

Legyen tehát a csendőr a nyomozások lefolytatásánál körültekintő és igen alapos, figyelme terjedjen ki a legapróbb részletekre is, mert ezáltal olyan eredményeket érhet el, illetőleg olyan bűncselekményeket is kideríthet, melyekre a nyomozás bevezetésekor nem is gondolt.

LAPSZEMLE.

(Spanyolország) *Revista Técnica*. 1929 január.

A címkép *Ahumada* (Aumada) herceget ábrázolja, a spanyol csendőrség megalapítóját. A spanyol csendőröket ő utána »Aumada katonái«-nak is nevezik.

Megemlékezés a *Jolyóirat* alapításának XIX. évfordulója alkalmából.

A királyi család családfája (a király mellképével).

Naptár 1929-re. Emléknepok, vásár- és ünnepnepok külön ki vannak emelve. Egyszersmind vadászat és halászati naptár.

»A csendőrtestület jövődö tábornokai.« Név- és rangjegyzék.

A lap már régebben közöl jobbnál-jobb javaslatokat a személyazonosság megállapítása tárgyában, persze eredmény nélkül. Mert a helyhatósági intézkedések alapján kiadott »Személyigazolvány«, amellyel minden spanyol férfi és nő életének 15. évétől el van látva, nemcsak hogy nem felel meg a követelményeknek, hanem még bosszúságot is okoz a polgárságnak, mert évente le kell az ellenőrző hatóságoknál bélyegeztetni. A használatban álló igazolvány elégtelen voltát bizonyítja a híres szatirikus *Tirso Medina* uti jelenete: Egy egyedül utazó alvó utast felkelt álmaiból egy hivatalos kinézésű úr és követeli a személyi igazolványt. Természetes, hogy az nincs az utasnál. Az állítólagos rendőrigyőnek le akarja szállítani az utast a következő állomáson, de végül enged a kérésnek és eladja a saját igazolványát az utasnak. Ez boldogan utazik tovább és csak az út végén veszi észre, hogy a »rendőrigyőnek« ellopta tárcáját, erszényét

és óráját. Eleinte haragszik, de azután belátja, hogy mégis jól járt, hogy nem került a tolvaj nevére szóló igazolványával még rendörkézre is.

Kapcsolatban a címképpel a lap megemlékezést közöl a spanyol csendőrség megalapítójáról, Ahumada hercegről, a csendőrtestület fejlődéséről. Indítványt tesz egy országos bizottság egybehívására, amelynek feladata legyen, egy a csendőrség megalapítójához méltó emlékmű felállításához szükséges tőkét gyűjtés útján előteremteni.

A spanyol király esküvéte alkalmából vert emlékérem egyszersmind érdeméremként szerepel a csendőrség számára. az éremnek alapítólevelét a király most némileg módosította. A lap közli az adománylevel új szövegét.

A »Gonosztevők«-nek fentartott rovat hosszabb elbeszélést közöl az alkoholizmusról. A bevezetésben elmondja az I. O. P.-vel jelzett író egy gyermekkori élményét, amikor először látott életében gonosztevőt, egy munkakerülő kártyást, aki hajnalban részegen ment haza és a felségét agyonlötötte, mert az nem nyitott rögtön ajtót. Ez az esemény vonatkozásban áll az elbeszélés befejezésével. Maga az »Aranyország« című elbeszélés Kolumbia délamerikai államban kezdődik, ahol az elbeszélő a csendőrség megszervezésével volt megbízva. Mivel El Zancudó (el Czan-kudó) aranybányában több külföldi anarchista lazította a munkásokat, a kormányzó felszólította őt, hogy állítson fel ott is egy csendőrösöt. Némi vasutazás és többnapos lovaglás után El Zancudóban érte el őt egy Spanyolországból jött sürgöny, hogy anyja halálos ágyán fekszik. Idejében visszatérni képtelenség volt. Tehetetlen fájdalomában rettenetes éjszakát tölt elbeszélő az »Aranyországban«. (Az aranybánya leírása következik.)

»Jogos követelések« rovatban két követelés van felsorolva. Az egyik a nyugdíjjarulékok rendezését követeli még a folyó évben, — a másik a csendőrösparancsnok pótdíjának felemelését havi 11.28 pezetáról 23-ra, továbbá az őrsparancsnok irodaátalányának felemelését havi legálább 40 pezetára. (1 pezeta — 94 P.)

Alvarez Samper Henrik dr. százados, ügyvéd, a csendőriskola tanára, önarcképpel ellátott cikket közöl a büntetőjogi bölcsészetről, amelyben a bírót az orvossal hasonlítja össze. Az orvos gyógyítani akarja a beteget, a bíró javítani a megtévedt embert. Mindkettőnek a helyes eljárást kell eltalálniok, hogy célt érjenek.

Guzman Munos dr. (Guczmán Munjos) csendőrszázados, ügyvéd, a madridi csendőriskola tanára, disszertációt írt a spanyol törvényben foglalt katonai végrendelkezésről. Mivel ez a munka bármely katonaszemélyre nézve igen tanulságos lehet, teljes egészében a lapba van iktatva.

1928 december 10-én új kir. törvényrendelet jelent meg a halálbüntetésről. A lap a halálbüntetés végrehajtásáról szóló rendelkezési részt közli.

Pedro Herráiz (Erráicz) a spanyol rendőriskola tanára szótárba foglalta össze a spanyol cigány- és tolvajnyelvet. A teljes szövegben közölt szótárban a cigányoknál (gi) és a vidéken (pro) divó szavak külön meg vannak jelölve. Az ország fővárosát, Madrid-ot pl. »Fóro« szóval jelzik, ami annyit jelent, mint fórum, vagyis a legfőbb törvényszék. A csendőr neve »Churré« (csurré), »Jerre« (herré), »Pacho« (pacsó), »Payo« (pájo) és »Perdi« (perdi), aminek jelentőségét nem tudni, azonkívül »Tricornio« (trikornio), a »háromszögletű« (a kalap után). Többesszámban »Iguales« (igválesz), az »egyenlők« és »Picos« (pikosz), a »szuronyosok.«

A polgári és katonai postagalambok ápolásáról, tenyészteséről és védelméről szóló törvényekből és rendeletről azokat közli a lap, amelyek általános érdekléssel bírnak.

1928 október 13. óta Spanyolországban törvényre emelték az általános forgalmi biztosítási kötelezettséget a vasutakon és minden egyéb interurbán forgalmi vonalon, tekintet nélkül a távolságra és a vonatostályra. Az utas a jegy megváltásánál egyszersmind életét és testi épségét is biztosította. A biztosítási felár kb. 4%. A lap az illető törvényrendelet teljes szövegét közli.

A franciák sohasem voltak válogatosak az eszközökben, ha a maguk hasznáról volt szó. Az 1809. évi háborúban a cs. kir. hadseregparancsnokság rendeletileg hívta fel a csapatok figyelmét, miszerint biztos híreket kapott, hogy a franciák a kezükbe esett hadifoglyokat kényszerítik, hogy az ő seregükben a spanyolok ellen harcoljanak. Ez egyrészt népjogellenes, másrészt figyelmeztetendők a katonák, hogy milyen borzasztó sors vár arra, akit a spanyolok elfognak, mert azok a leghajmeresztőbb kínzások között ölik meg foglyaikat.

Végül az új törvénykönyvben előforduló sajtóhibákat helyesbíti a lap és megemlíti, hogy a Cártama-i (Kartama, Malaga mellett) csendőrös számára a lakosság közadakozásból vett nemzeti színű zászlót, amilyen a nyilvános katonai épületek díszítésére van előírva. A zászlót ünnepség keretében szentelték fel.

*

(Franciaország) L'Écho de la Gendarmerie Nationale.

Január 6.: Az újév első napja a francia csendőrség nagy napja, mert akkor hirdetik ki a múlt évben kiérdemelt kitüntetések. Szokásos kitüntetések a becsületrend jelvénye és a katonai érdemérem. Előbbi csak kevésnek jut osztályrészül. Január 1-én a csendőrség testületéből a becsületrend nagykeresztjével kitüntettek 2 tábornokot, a tiszti kereszttel 7 törzstisztet és századost; a lovagkeresztrel 22 századost és hadnagyot és 3 tiszthelyettest. Az érdeméremből azonban egész özőn árasztotta el a csendőrséget. Egy légióra átlag 100 kitüntetés jut.

Újév napja egyszersmind előléptetési és áthelyezési időpont is.

Ismerjük az eddigiek után, hogy milyen harciasan küzd az Écho a csendőrök érdekeiért. Ezen szokásához híven az újév első cikke egy bokréta, amelybe a csendőrség összes kívánságai egybe vannak kötve és pedig: A ténylegesek számára jobb előmenetel, jobb ruházat és jog polgári tisztviselő-állásra. A nyugdíjasok számára a nyugdíjak kiégénylítése, az illetmények előre való kifizetése, a nyugdíjas csendőrség nyugdíjemelése és a nyugdíjasok polgári alkalmazása.

A csendőrtisztek szolgálta (küldönc)-kérdésével külön cikk foglalkozik, amely kimutatja, hogy semmiképen sincs megokolva a szolgát éppen csak a gyalogos csendőrtisztektől megvonni, míg pl. a gazdasági tisztek és katonai pénztárhivatalnokok is rendelkeznek vele.

Brosse alezredes, a francia Csendőr-Revue ismertnevű írója január 1-ével ezredessé lépett elő. A lap ez alkalomból éleleírását közli.

A hírek között két érdekes elfogást olvasunk. Az egyik egy betörő-tolvaj elfogása, akit egy éjszaka előnye dacára a csendőrök úgy fogtak el, hogy szökése irányát ismerve, kiszámították, hol lesz kénytelen enni és pihenni. Ott hirtelen rajtacsaptak. A másik eset egy vándor atléta és versenyző elfogása, aki már 3 éven át mindig elszökött katonakötelezettsége elől. Csak több oldalról való bekerítéssel és készenlétbe helyezett autóval sikerült a fürgelábú művészt elcsípni.

Ismerttetett könyvek: A francia csendőrség szervezete, kötelességei és technikája. 12 frank (kb. 4 P.).

Január 13.: És mi? kérdezik a vidéki csendőrök. Ha a köztársasági gárda zászlait kitüntetik, miért nem a csendőrség zászlait is, melynek soraiban ugyancsak számos volt frontharcos szolgál.

1928-ban a csendőrtisztek természetbeni lakásáért a kincstárnak fizetendő lakbért hirtelen átlag egyharmad résszel felemelték. A lap tiltakozik az ilyfajta igazságtalan eljárás ellen és követeli a rendelet visszavonását. (Levrai = Levré.)

E. Deschodt titkár azt kívánja, hogy legyünk logikusak és ne kérjük a holdat, — vagyis lehetetlent. Cikke egy előbbi füzetben megjelent lamentációra vonatkozik, melyben egy fiatal őrsparancsnok arról panaszkodik, hogy alárendeltjei több fizetést kapnak, mint ő. A dolog tényleg lehetséges, ha az alárendelt csendőröknek sokkal több szolgálati idejük van és azonkívül még többszörös családapák. Cikkíró nem az őrsparancsnokok fizetését látja javítandónak, hanem a csendőrségnek modern motoros járművekkel való ellátását követeli, továbbá ajánlja az összes csendőrösök általányának megállapítását a hadseregben szokásos kulcs szerint.

Január 20.: 1929 január 4-én törvény jelent meg a nem tiszti állományba tartozó katonák rendfokozatának új megállapításáról. Ehhez az állományhoz 2 csoport tartozik: Az egyik a csapatkatonák, a másik a hivatásos altisztek csoportja.

Csapataltisztek:

Gyalogcsapatoknál: Caporal és Caporal chef (séf).
Lovascsapatoknál: Brigadier (brigadié) és Brigadier chef. Megfelel nálunk a káplár-tizedes és szakaszvezető rendfokozatoknak.

Hivatásos altisztek:

Gyalogosok: sergent (szerzsán), sergent chef, adjudant (adzsüdán) és adjudant chef.

Lovasok: maréchal de logis (marésal de lozsi), maréchal de logis chef, adjudant és adjudant chef.

(Megfelel kb. 2. és 1. oszt. őrmester és 2. és 1. oszt. törzsőrmesternek.)

A csendőrségnél nem változtak az elnevezések. A próba-csendőrök és próbanemzetőrök rangban egyenlők a címzetes maréchal de logis-val; a csendőrök és nemzetőrök a végleges maréchal de logis-vel; 1-ső oszt. csendőrök és nemzetőrök a maréchal de logis chef-fel. Az adjudant és adjudant chef rendfokozat a csendőrségnél is ugyanaz. A rendfokozatok jelzése ugyanaz a csendőrségnél, mint a hivatásos csapataltiszteknél. (A rendelet a füzet végén szösz szerint van idézve.)

Ar. Breizad a túlságba vitt bürokratizmus ellen fordul és azt követeli, hogy csak valóban fontos ügyek menjenek szolgálati úton. A csendőrörsök helyes ügyködését gyakoribb szemlékkel kell ellenőrizni.

A szenátusban a csendőrségi költségvetés tárgyalásánál egy felszólaló követelte a csendőrség lovainak eltávolítását és helyettesítését kerékpárral, oldalkosaras motorkerékpárral és autókkal.

Január 27.: A vezércikk a csendőrség kiegészítő tes-teiről és tényleges állományáról szóló törvényt idézi, amely szerint a csendőrség állományát a rendelkezésre álló hitel határain belül a szolgálat követelményeinek megfelelően rendeletileg is meg lehet változtatni.

A cikk összehasonlítja a csapat hivatásos altiszteinek előmeneteli viszonyait a csendőrségével és megállapítja, hogy utóbbiak lényegesen hátrányban vannak. Míg pl. a lovas-csapatoknál a felsőbb altiszti helyek arányszámai 5.5, 11.11, 21.21%, addig a lovas nemzetőrségnél csak 0.27, 1.04 és 13%. Még nagyobb a különbség a gyalogságnál, ahol a gyalog-csapatokhoz viszonyítva, a nemzetőrségi gyal. ezrednél 1070 magasabb altiszti hely helyett csak 341 van. A csendőrségnél tehát hivatásos altisztek számára sokkal rosszabbak az előmeneteli viszonyok, mint a csapatnál, minélfogva a lap orvoslást követel.

X. százados furcsálja, hogy a csendőrség nem szerepel a harcoló csapatok között, holott a nagy háborúból épp úgy kivette a maga részét, mint bármely más harcoló csapat.

Könyvismertetés: Lamotte szds. A csendőrség kézikönyve. 14.40 frank (kb. 3 P 20 f).

(Olaszország) Fiamma d'Argento. 1928 december.

A »jelen« című előszó felhívás az olasz csendőrökhöz, hogy mint a »leghivebb« testület tagjai mindig »jelen«-nel feleljenek, ha kötelességük szólítja őket.

1928 december 6-án az olasz törvényhozó testület meghozta a Nagy Fasiszta Tanács-ról szóló törvényt és ezzel befejezte 4 éven át tartó munkában az olasz kormányzás teljes reformját. Ezalatt a 4 év alatt közel 2000 törvényjavaslatot tárgyaltak le. Ezek között mint hatalmas határkövek állanak: Az első miniszter hatásköre, egyesületek, államvédelem, titkos egyesületek felosztása, politikai képviseltek, sajtó, gyermeknevelés, hadsereg, a pénzügyek rendezése, községi és tartományi testületek reformja, a nép szaporítása, a talaj tökéletes kihasználása és a Nagy Fasiszta Tanácsról szóló törvények. Mindezt azért soroljuk fel, mert ezeknek a törvényeknek sehol sincsen párjuk, tehát példaképpen szolgálhatnak a világnak! A cikket méltóan díszíti a nagy törvényciklus megalkotójának: Mussolini Benito vezérnek érces vonású arcképe. A cikk magyarázza a fasiszta áldásait Olaszországra nézve és imádsággal végzi, melyet a vezér intézett a Mindenhatóhoz, hogy legalább addig hagyja élni, amíg szemei meg nem látták azt a fényességet, amely az új fasiszta Itália földjét és tengereit bevilágítja.

Nola város és környékének lakossága 1928 novemberben a Nola-i csendőrörsnek ezüst pajzsot és nemzeti színű zászlót ajándékozott azért az önfeláldozó munkáért, amellyel a csendőröknek a vidéken garázdálkodó rablókat hosszú küzdelem után ártalmatlanná tették. A lap leírja a csendőrök nehéz munkáját a rablók ellen.

Bán Artur szds. tárcacikket szentel a római »Popolo« nevű csendőrlaktanya néhai kantinosának »Sor Vincé«-nek. (Szor Vincsé. Szor rövidítése a signor = szinior szónak. Annyit jelent mint Vince ur.) 20 év sokat változtatott; a hajdani piszkos, dohos kázin tiszta és fényes lett, de hiányzik belőle Sor Vincé jó szíve, akit mindenki szeretett.

D. D.: »Egy karabinieri (csendő) naplójából«. Az előbbi számban megkezdett naplótöredék folytatása, amely visszatükrözi, hogy miképpen kell a csendőrnek kötelességeiről helyesen gondolkodni.

1814 július 13-án alapította Viktor Emanuel I. a karabinieri testületet. Azóta sok hős szolgált soraiban. 1834 Scapaccino (Szkapacsino) csendőr Echelles (Esell)-ben a zendülők kiáltására »Éljen a köztársaság« »Éljen a király«-al felel és büszkén tartotta mellét a lázadók gyilkos puskái elé. 1848 április 30-án Pastrengo (Pasztrengo) mellett Sanfront (Szanfrón) őrn. vezetése alatt karabinieri zászlóaljnak döntik el a csatát. Chiaffredo Bergia (Kafrédó Berdzsa) csendőrnek a legtöbb vitézségi kitüntetése volt: 2 bronz, 3 ezüst és egy arany vitézségi érem. 1866-ban lázadás tört ki Ogliastróban (Olyiasztro). 6 csendőr saját kézzel vetett véget életének, mielőtt megadta volna magát az ezernyi ostromló tömegnek.

1928 nov. 12-én az entente-hatalmak Liegeben (Liézs = Lüttlich) a győzelem 10. évfordulóját ünnepelték meg. Olasz részről a római karabinieri légio zenekarát rendelték ki erre az ünnepségre, alkalmasint mutatós egyenruhája miatt. A lap leírja az ünnepélyt és több fényképfelvételt közöl róla.

Ugyancsak fényképekben mutatja be a lap a római karabinieri légio ujoncainak eskütételét, melyet a győzelmes csendőrzászlóalj emlékére, Pastrengó napján, április 30-án szoktak megtartani.

»Aranykönyv« cím alatt nyitott kitüntetési rovat sok egyéb személyi kitüntetés között közli, hogy a csendőrtestület zászlaja immár a 6-ik katonai vitézségi éremmel lett kitüntetve: Az 1923—1924. években gyarmatszolgálatban szerzett érdeméért.

A katonai rovat a csendőr könnyebb helyzetével foglalkozik a fasiszmus korszakában a néppel szemben, mert a fasiszta nép legnagyobb része maga is tiszteli a törvényt.

Új törvényrendeletek: Altiszti tanfolyamok felállítása a kir. központi csendőriskola mellett; 2-ik tanfolyam felállítása csendőrjelölt csapathadnagyok számára; csendőrtisztek szolgálati idejének meghatározása; behívás a vezérkarba és a vezérkari szolg. időszámítása; vasuti igazolványok meghosszabbítása.

Dicséretetek. A m. kir. csendőrség felügyelője Varga János I. tiszthelyettest 22 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban teljesített eredményes tevékenységéért s alárendeltjeinek lelkiismeretes neveléséért; Nagy Károly III. tiszthelyettest 20 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban teljesített eredményes tevékenységéért s alárendeltjeinek lelkiismeretes neveléséért és vezetéséért; Korpos Ignác tiszthelyettest 15 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban teljesített eredményes tevékenységéért. Örsparancsnokhelyettesi minőségben örsparancsnokának hathatós támogatásáért, alárendeltjeinek lelkiismeretes neveléséért és vezetéséért; Tóth Ferenc g. tiszthelyettest 26 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt különféle beosztásokban, de különösen mint törzsgazdasági hivatali segédmunkás, kötelemeinek lelkiismeretes, pontos teljesítéséért, bajtársainak mutatott igen jó példaadásáért s előjáróinak

Nem az tesz minket szabaddá, ha fölöttünk mitsem akarunk tőrni, hanem éppen az, ha valamit tisztelünk, ami fölöttünk van. Mert amidőn ezt tiszteljük, föl-emelkedünk hozzá, s elismerése által bebizonyítjuk, hogy magunkban hordjuk a magasztost és érdemesek vagyunk vele egy sorba állani. Goethe.

hathatós támogatásáért; *Györji Áron* g. tiszthelyettest 21 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt különféle beosztásokban, de különösen mint törzsgazdasági hivatali segédmunkás, kötelmei lelkiismeretes, pontos teljesítéséért, bajtársainak mutatott igen jó példaadásáért s előjáróinak hathatós támogatásáért; *Donkó Ignác* tiszthelyettest Tatárszentgyörgyön, őrsparancsnoki minőségben az örskörletébe költözött és gyanusnak talált nő után egy éven át szívós kitartással folytatott tudakozódlás és megfigyelés, majd 273 órai fáradságos és nagy szaktudással vezetett nyomozással több bűncselekmény rábizonyításáért; továbbá Ladánybenén 1920 tavaszán elkövetett 15 rendbeli lopás tettei kiderítésében 79 órán át nagy szorgalommal irányított és eredményes közreműködéséért; *Mezei Péter* alhadnagyot 33 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban különféle beosztásokban teljesített eredményes tevékenységéért, valamint alárendeltjeinek lelkiismeretes neveléséért és vezetéséért; *Czifra István* tiszthelyettest 23 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, továbbá alárendeltjei kifogástalan vezetéséért és neveléséért; *Takács Szilveszter* tiszthelyettest 17 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban teljesített eredményes tevékenységéért s alárendeltjeinek lelkiismeretes neveléséért és vezetéséért; *Batár Antal* tiszthelyettest 19 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban teljesített eredményes tevékenységéért, alárendeltjeinek lelkiismeretes neveléséért és vezetéséért; *Gser Mihály* tiszthelyettest és *Soós István* törzsörmezt a kommunisták titokban folyó, ezért nehezen felderíthető sejt szervezkedésének nyomozása terén elért azon kimagasló eredményért, mellyel egy a mozgalomban résztvett kommunistát mint járőrvezető elfogott, — *dicsérő okirattal* látta el.

A m. kir. budapesti I. csendőrkerület parancsnoka Konrad János gazdasági tiszthelyettest, mert mint a törzsgazdasági hivatalba beosztott segédmunkás, szolgálatát kiváló pontossággal, kimagasló eredménnyel végzi s előjáróit teljes szolgálatkészséggel hathatósan támogatja; *Butyka Mihály* tiszthelyettest, mert 1927. évben Gödöllőn a Kormányzó Úr Ö Főméltósága magas személyének biztonsága körüli szolgálatot teljes odaadással és igen jó eredménnyel teljesítette; *Varró Bálint* tiszthelyettest, mert 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt kifogástalan magaviseletet tanúsított; mint őrsparancsnokhelyettes a szentendrei őrsön, alárendeltjeit igen jól befolyásolja s a közbiztonsági szolgálatot igen eredményesen teljesíti; *Töke Sándor* nyugállományú gazdasági tiszthelyettest, mert az I. osztály gazdasági hivatalában szolgálatát 8 éven át, de különösen az átszervezéssel járó felszaporodott és nagy szakértelmet, pontosságot igénylő és súlyos anyagi felelősséggel járó raktári kezelést, a kincstár érdekeit szem előtt tartva, fáradságot nem ismerve, nagy szakértelemmel, átlagon jóval felülemelkedő kötelességtudással látta el és előjáróit odaadóan támogatta; *Barabás*

Az 1848—49. évi szabadságharc 62. honvéd zászlóaljja Besztercebánya környékéről való tótokból állott. Branyiszkónál az első ellenséges kartácsra szerteugrottak. Hadosztályparancsnokuk, Guyon Richard ezredes, néhány huszárt küldött a megfutamodók feltartóztatására, de eredménytelenül. Ekkor a tisztekre pisztolyt fogott, hogy vagy előremennek, vagy pedig azt akarják, hogy agyonlövesse őket. Ennek se volt eredménye. Guyon erre tüzerütegéhez sietett és belekartácsoltatott a hátráló tömegbe, majd eléjük ugorva, a maga rossz magyarságával így kiáltott: »Előre dupla lénung, hátra kartács!« A zászlóalj megfordult és győzelmesen rohamozott.

János tiszthelyettes, monori őrsparancsnokot 19 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt tanúsított példás magatartásáért, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett tevékenységéért, alárendeltjeinek a fegyelem és szolgálat terén igen jó és eredményes befolyásolásáért, oktatásáért, vezetéséért és őrsének példás rendbentartásáért; *Bartha Ferenc* tiszthelyettes, albertirsai őrsparancsnokhelyettest 18 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett tevékenységéért, példás magatartásáért, alárendeltjeinek a fegyelem és szolgálat terén igen jó és eredményes befolyásolásáért, oktatásáért és vezetéséért; *Földvári Leó* tiszthelyettes, ceglédi őrsparancsnokhelyettest 20 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen jó és eredményes tevékenységéért és a közbiztonság megszilárdítása terén szerzett érdemeiért, példás magatartásáért, alárendeltjeinek igen jó befolyásolása és irányításáért; *Kelemen Lajos II.* törzsörmezt 14 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kötelességérzettől áthatott szorgalmas és eredményes tevékenysége, valamint fiatalabb bajtársainak nyújtott jó példaadásáért; *Szatmári Ferenc* tiszthelyettest, mert 26 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén jó és eredményes tevékenységet fejtett ki, alárendeltjeit mindenkor, minden irányban helyesen nevelte és irányította; *Szlán György* tiszthelyettes, monori őrsparancsnokhelyettest, mert 15 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt, különösen a közbiztonsági szolgálat terén igen eredményes tevékenységet fejtett ki, alárendeltjeit mindenkor lelkiismeretesen vezelte és irányította; *Cs. Kovács János* örmestert, mert 9 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kötelességérzettől áthatott szorgalmas és eredményes tevékenységet fejtett ki, fiatalabb bajtársainak mindig jó példát mutatott; *Barna Imre* tiszthelyettest, mert az Újszászon kommunista röpiratokat terjesztő egyének kiletét mint járőrvezető, alapos személyi ismereteinek gyors, leleményes és szakszerű értékesítésével kiderítette; *Török József* örmestert, mert 1927. évben Gödöllőn a Kormányzó Úr Ö Főméltósága magas személyének biztonsága körüli szolgálatot teljes odaadással és igen jó eredménnyel teljesítette; *Finta István* törzsörmezt, mert 19 évet; *Bartók János* törzsörmezt, mert 18 évet; *Silló Lőrinc* törzsörmezt, mert 20 évet; *Bálint Zsigmond* törzsörmezt, mert 14 évet meghaladó csendőrségi szolgálati idejük alatt kifogástalan magaviseletet tanúsítottak s a közbiztonsági szolgálatot nagy szorgalommal és eredményesen teljesítették; *Pányász János* törzsörmezt, mert 16 évet; *L. Nagy János* örmestert, mert 8 évet meghaladó csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatot példás buzgalommal és igen jó eredménnyel teljesítették; *Kertész István* törzsörmezt, mert 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban példás buzgalommal igen jó eredményt ért el; *Domokos Albert* tiszthelyettest, mert 1927. évben Gödöllőn a Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága körüli szolgálatot teljes készséggel, nagy buzgalommal és igen eredményesen teljesítette; *Sólyom József* törzsörmezt, mert járőrvezetői minőségben a közbiztonsági szolgálatot kiváló készséggel, nagy buzgalommal és a mezőtúri őrsön kimagasló eredménnyel teljesíti; *Bátor Sándor* és *Nagypál Imre* csendőröket, mert a kommunisták titokban folyó s ezért nehezen felderíthető sejt szervezkedésében résztvett kommunista egyén elfogásában járőrvezetőjüket igen eredményesen támogatták; *Hajdu János* és *Boga József* törzsörmezt, mert 1927. évben Gödöllőn a Kormányzó Úr Ö Főméltósága magas személyének biztonsága körüli szolgálatot teljes odaadással és igen jó eredménnyel teljesítették; *Madaras Elek* tiszthelyettest, mert mint ideiglenes szakasparancsnok Szolnok

r. t. városban elkövetett 2 nagyobb szabású csalást és többrendbeli okirathamisítást egy jászladányi örskörletben 1925. évben jól megszervezett bünszövetkezetre a hamis irányban megindult nyomozást, nagy szakértelemmel helyes mederbe terelve igen leleményesen, nagy körültekintéssel és buzgalommal vezetett nyomozás során rábizonyította, azt az igazságszolgáltatás kezébe juttatta s ezáltal a közbiztonságot megszilárdította; *Barabás Izsák* tiszthelyettes, ideiglenes szakaszsparancsnokot, *Pándi Ferenc* és *Grossmann József* tiszthelyettes örsparancsnokokat, mert egy igen nagy szabású erdőtűznél odaadó szorgalommal, lankadást nem ismerő kitartással, szakadatlanul 2 napon át a szomszédos falvak lakosságát a helyszínre kirendelték és előrelátó intézkedéseikkel a tűz továbbterjedését meggátolták, miáltal felbecsülhetetlen vagyonnak megmentése eléretett; *Csipán Ferenc* tiszthelyettes, mert 1926. évben elkövetett 6 rendbeli nagyobb szabású lopás két tettesét 1928. évben 231 órán át teljesített körültekintő, leleményes, fáradságot nem ismerő kitartással, lankadatlan szorgalommal kiderítette és elfogta; *Hudák János* őrmestert, mert 1927. évben Gödöllőn a Kormányzó Úr Ö Főméltósága magas személyének biztonsága körüli szolgálatot teljes odaadással és igen jó eredménnyel teljesítette; *Kovács Imre* őrmestert, mert 8 évet; *Hanyecz Vince* őrmestert, mert 6 évet; *Németh János II.* őrmestert, mert 6 évet meghaladó csendőrségi szolgálati idejük alatt kifogástalan magaviseletet tanúsítottak s a közbiztonsági szolgálatot eredményesen teljesítették; *Durucz István* csendőrt, *Pipó Sándor* és *Leitner Károly* őrmestereket, mert 1927. évben Gödöllőn a Kormányzó Úr Ö Főméltósága magas személyének biztonsága körüli szolgálatot odaadón és eredményesen teljesítették; *Menyhárt István* őrmestert, mert 6 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt kifogástalan magaviseletet tanúsított s a közbiztonsági szolgálatot nagy buzgalommal, igen eredményesen teljesítette; *Oláh János* őrmestert, mert 9 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén eredményes tevékenységet fejtett ki és fiatalabb bajtársainak jó példát mutatott s azokat jól befolyásolta; *Veres Pál* őrmestert, mert 7 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonság terén eredményes tevékenységet fejtett ki, köteleit igen buzgón teljesítette és bajtársait igen jól befolyásolta; *Ádám Miklós* őrmestert, mert kommunista röpiratok terjesztőinek nyomozásában járőrvezetőjét odaadással és hathatósan támogatta; *Szabó András III.* őrmestert, mert 1927. évben Gödöllőn a Kormányzó Úr Ö Főméltósága magas személyének biztonsága körüli szolgálatot odaadón és eredményesen teljesítette; *Silló Lőrinc* törzsőrmestert és a pécsi kerülethez áthelyezett *Bartal Mihály* csendőrt, mert lopással történt gyanúsítás miatt öngyilkossági szándékból egy kútba ugrott asszonyt rendes szolgálat közben leleményes és gyors cselekvéssel onnan kimentettek; *Boris János* és *Forgács János* őrmestereket, mert 1928 május hó 17-én, rendes szolgálat közben, egy útszéli kereszt mellett észlelt, jelentéktelennek látszó friss ásás nyomai alapján nyomozást vezettek be, azt szorgalommal, kitartással és szakértelemmel 83 órán keresztül lefolytatták, minek következtében egy szándékos emberölés tárgyi bizonyítéka, egy csecsemő hullája felfedeztetett, a tettesek kiderítették s az ügyészségnek átadattak; *Oszkó János* őrmestert azért, mert a közbiztonsági szolgálatban igen szorgalmas, törekvő volt s szol-

gálatát igen eredményesen végezte; *Gombos Sándor* csendőrt, mert mint járőrtárs járőrvezetőjét 6 rendbeli nagyobb szabású lopás tetteseinek kiderítésében 231 órán át fáradságot nem ismerő kitartással és szorgalommal támogatta; *Verehcs Dániel* őrmestert, mert 1927. évben Gödöllőn a Kormányzó Úr Ö Főméltósága magas személyének biztonsága körüli szolgálatot odaadón és eredményesen teljesítette; *Fazekas Pál* őrmestert és *Tóth János III.* csendőrt, a győri osztály állományából; *Bencsik József* őrmestert, a sátoraljaújhegyi osztály állományából; *Kiss Károly* őrmestert, az egri osztály állományából; *Sikora Mihály* őrmestert és *Sütő Károly* csendőrt, mert 1927. évben Gödöllőn a Kormányzó Úr Ö Főméltósága magas személyének biztonsága körüli szolgálatot odaadón és eredményesen teljesítették, — nyilvánosan megdicsérte.

Elöléptek: A m. kir. szegedi V. kerületben törzsőrmesterré: *Szabó János I.*, *Úr Mihály*, vitéz *Hegedüs Gyula*, *Barna Kálmán*, *Székely Dénes*, *Bíró János* és *Vámosi István* őrmesterek. **Őrmesterré:** *Farkas István*, *Szakács Sándor*, *Parczen József*, *Balaton József*, *Matuz Kálmán*, *Mészáros Sándor* és *Fehér László* csendőrök.

Házasságot kötöttek: A m. kir. szegedi V. csendőrkerület állományában *Magda Szilveszter* őrmester *Galló Lucával* Kiskúnfélegyházán.

Védekezés a fagyásokkal szemben. A hideg időjárásra való tekintettel a fagyások elleni védekezésre különös gondot kell fordítani. Fagyás esetén nem szabad hirtelen túlmeleg helyiségbe menni. A megfagyott testrészt addig kell hóval dörzsölni, amíg kipirul és a test hőmérsékletét veszi fel. Különösen fontos kényelmes, jó lábbeli és meleg harisnya viselése, a harisnyáknak (kacpáknak) faggyuval való bekenése és a gondos lábápolás. Az alkohol élvezete nem övszer, sőt a fagyást elősegíti.

T Á R O G A T Ó

a legkönnyebb fuvóhangszer! Saját találmány! Óvakodás utánzatoktól! mert mind melyek nem gyáramból erednek, silány, külföldön készült utánzatok. Hegedűk, Trombiták, Harmonika és az összes hangszerek és hurok legfinomabb kivitelben szállítja az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR

STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5.

Kivánatra árjegyzék bérmentve.

Az egyedüli magyar hangszergyár az országban, (Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!)

ÓRÁK, ÉKSZEREK

A csendőrség véglegesített tagjainak kedvező fizetési feltételek

TAUB Budapest, Rákóczi út 90.

(Közvetlen a Keleti pályaudvarnál.)

IRÓGÉPEK

Remington, Royal, Underwood, Ujlaki, Mercedes, Adler, Smith, Ideal, utazó és egyéb rendszerűek havi **20—40** pengős részletre készpénzárban **garanciával**. — Szakszerű **javitóműhely**. — Kérjen ajánlatot. — Budapest, V, Alkotmány-u. 31. (Vilmos császár-út sarokház) **Telefon: Aut. 141-05**

„ENERGIA” Írógép és Irodafelszerelési Vállalat,

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsárol csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon“ rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományu legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekkszámájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám“.

Helmech. Olvassa el lapunk 1926. évi 1. számában »K. J. B.« jeligére küldött üzenetünket. Az a polgári egyénekre is vonatkozik.

Falu. Nagyon elvetette a súlykot s ha egy kicsit firtatnók, honnan vette azt a bizonyos 40%-ot, nagyon zavarba jönne. Nem szabad csak úgy a levegőből elkapkodni és hangulathoz mérni adatokat, számokat. Az ilyen túlzásokkal kezdett írásokkal szemben joggal bizalmatlan az olvasó. Ami a dolog érdemét illeti, azt túl sötéten és — érdekeltségéből-e avagy érdek nélkül — elfogultan látja. Ha a csendőrrel is fizettetnek majd tartásdíjat, mindenesetre sok túlhevés és nem nagyon lelkiismeretes fiatalember fogja rövidebb pörázra a kalandjait. Mi nem féltjük fiatal bajtársainkat, hogy raffinált nők áldozatai lesznek e tekintetben, mert azért csendőr a csendőr, hogy a szoknyától se hagyja magát orránál fogva vezetni. Ellenben egészen bizonyos az, hogy sok nő menekül meg a valóságos áldozat keserves sorsától. Mert a lelkiismeret legéberebb öre nagyon sok embernél — az anyagi érdek. A csendőrnek az erkölcsi rend és társadalmi törvények fölött is elsősorban kötelessége örködni, jó példával elöljárni e téren is, furcsa tehát,

hogy éppen a csendőr mentesüljön ezeknek a törvényeknek az áthágásából származó következményektől. Egy segédhivatali tisztviselőn vagy még annál is szerényebb fizetésű emberen elverik a port, ha hevesebb vére elragadta, a csendőr pedig költségmentesen ússza meg az ilyen legénykedéseket, holott neki is van legalább annyi fizetése, mint az említett embereknek. Nem gondolja, hogy ez nem egészen igazságos kiméltetés a csendőrnek? Attól tart — mint írja — hogy a fegyelem meglazul a csendőrségnél, ha a csendőröknek is tartásdíjat kell fizetniök. Ugyan ne nevetesse ki magát! Néhány fiatalember homloka verejtékezni fog ugyan, de majd csak megalkusznak a helyzettel s vagy maradnak csendőrök vagy nem. Egyik eset sem baj. Ami a fegyelmet illeti, mi azt hisszük, hogy az új törvény esetleges életbeléptével erősen csökken majd azoknak a kalandozásoknak a száma, amelyek a szolgálati használhatóságra és a fegyelemre éppen nem valami jó hatással vannak. A fegyelem tehát csak nyerhet. Egyébként, hogy a törvény valóban napvilágot lát-e és mikor s milyen intézkedésekkel, azt nem tudjuk, annyi azonban bizonyos, hogy a kérdést rendezni fogják. Levelébe egy drasztikus és izléstelen mondatot is fűzött. Ön azt hiszi, hogy az őszinteség és faragatlanság egy. Levelét méltó érzelmekkel löktük a papirkosár legfenekére.

Bánfalva. 1. Olvassa el lapunk mult évi 9. számában megjelent 48. lekszikon válaszunkat. Az igényjogosultsági igazolvány szempontjából az összes katonai és csendőrségi szolgálati idő beszámít a megszakításokra való tekintet nélkül. Ha ez önnél összesen 11 évet és 9 hónapot tesz ki, akkor a kérelmét már beadhatja. 2. A legénységi katonai szolgálati jel odaitélése szempontjából is az összes (katonai és csendőrségi) szolgálati idő beszámít, akár volt megszakítás, akár nem. Magát a megszakítás idejét azonban nem lehet beszámítani. Hogy ön mi alapon kapta meg a szolgálati jelt, azt mi sem tudjuk, mert ha 1919 január 1-től 1920 április 19-ig semmiféle szolgálatot nem teljesített, akkor a kellő szolgálati ideje 1925 december 25-én még nem volt meg. Örskihallgatáson jelentse az ügyét, hogy a szolgálati idejének tisztázása végett az osztályparancsnoksághoz felterjesztés legyen tehető. 3. Az igényjogosultsági igazolvány alapján elnyert állások vagy állami vagy magánintézeti nyugdíjalapból nyugdíjképesek. Ha azonban a csendőrségi nyugdíját felveszi s mellé még az új állami nyugdíjra jogosító állása utáni fizetést is, akkor természetesen a nyugdíjba beszámítható szolgálati ideje nem gyarapszik. 4. Ezt az illető állásokra fennálló törvények, rendeletek, alapszabályok mondhatnák meg s mindezeknek utánajárni nem állhat módunkban. Az természetes azonban, hogy ha fegyelmi okokból eltávolítják, akkor esetleg a nyugdíjat sem kapja. Ez azonban nem vonatkozhatik arra a nyugdíjra, melyet a csendőrségi szolgálata után megérdemelt s amelyet ilyen esetben is továbbra élvez. Ne vegye ki a végkielégítést, mert a pénz hamar elfogy. Várja meg, amíg valamelyik állásba bejut s akkor könnyebb szolgálatban kapott fizetéséből és a nyugdíjából szépen megélhet.

V. I. csendőr, Jászberény. Ez egy új helyzet ma, melyet a közzgazdálkodások vezetésére vonatkozó utasítás nem szabályoz, mert erre annak idején nem is volt szükség. A szárnyparancsnoksági nőtlen segéd munkások annak idején nem voltak a közzgazdálkodások részes tagjai s így 20%-kal felemelt napibetétet fizettek. Ön azonban tagja a közzgazdálkodásnak, de betegsége miatt néhány hónapon át a szárnyparancsnokságnál teljesít irodai szolgálatot. Külszolgálatot tehát nem teljesít. Most az a kérdés, hogy a többi tagok kapnak-e táská élelmet, avagy az előirt szolgálati órákat meghaladó idő után napibetét visszatérítést. Ön azt írja, hogy nem. Ha így van a dolog, akkor öntől jogosan követelik a napibetétet 20%-kal felemelten. Így

Több mint 33 év óta a világot uraló ered. angol

The Champion kerékpárok

Elsőrangú Central, Bobbin súlyszűrés varrógépeket 20—24 pengős havi részletre. Eredeti Motobécane francia motorkerékpárokat 840 pengőért előnyös részletre.

kerékpáralkatrészeket láncot, pedált, nyergeket nagyban, eredeti gyári árban

külső gummik 6.50, belsőt 2.10 pengőtől. — Kerékpárok 130 P.-től feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és varrógépnyakkereskedők

Magyarország legnagyobb, legrégebbi és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete

Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Alapítva 1869-ben. Árjegyzék 1000 képpel ingyen, de kiemelendő miről kívánja.

Hegedű

Harmonlum

Tárogató csak itt a valódi

Cimbalom

Harmonika

Citera

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javít, legjobb hurokat készít.

Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára

Egyedüli magyar hangszergyár az országban

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény

körülbelül ön is annyit fizet rá a napibetétre, mint a külszolgálatot teljesítő tagok azzal, hogy az étkezések egy részén nincsenek jelen. Ha azonban a külszolgálatot teljesítő tagok megfelelő táskaélmélet kapnának, nem volna méltányos a 20% többfizetéses követelése.

Stúdió. 1. A Nemzeti Hitelintézet Krisztinatéri Fiókjánál 7 vagy 7 és egynegyed százalékot is kap a betett tőkéje után. Ennél magasabb kamatot pénzügyintézetknél nem igen lehet elérni. Ha át akarja az említett intézethez utaltatni a pénzt, írjon a postatakarékpénztárnak, hogy az összeget az 1672. sz. postatakarékpénztári számlára utalják át. Ugyanakkor írjon az említett pénzügyintézetnek is Budapestre, hogy 1800 pengőt hozzájuk áttett és kéri azt betétként kezelni. Megjegyezzük, hogy ezt a magasabb kamatot csak úgy érheti el, ha három havi lekötéssel helyezi el a tőkét, ami azt jelenti, hogy három hónappal előbb kell bejelentenie, ha ki akarja venni. Akár az egészet, akár csak egy részét is. 2. Az elismervény, amely a kezében van, elegendő arra, hogy szükség esetén bírói úton (polgári peres eljárás) érvényesítse a követelését. Sőt ha tanukkal tudja igazolni, hogy az összeget kölcsönadta, írásbeli elismervény nélkül is bíróság elé vihetné az ügyet. Arra mindenestre jó ügyelni, hogy a kölcsönzéseknél írásbeli nyoma legyen s jó, ha a kölcsönvevő elismervényét két tanuval is aláírattja. 3. A nyugtázott összeg 0.5%-át kell okmánybélyeg alakjában illeték gyanánt leróni, 2 pengő értékig azonban a nyugta illetékmentes. 4. Szladits, Kolozsvári vagy Zachár-féle magánjogot vehet a Szent István Társulat könyvkereskedésében (Budapest, VIII., Szentkirály-utca 28. sz.). Egyformán ajánljuk mindhármát. Az első ára (2 kötetben) 18 P, a második (1 kötet) 17 P, a harmadik (1 kötet) 24 P. Ha azonban a kérdése 2. pontja miatt akar magánjogi könyvet venni, hogy a kérdés felől ott tájékozást nyerjen, akkor nem veszi sok hasznát a könyvnek, mert sokkal komplikáltabb és nehezebb a magánjog, semhogy az, aki abban teljesen tájékozatlan, egy-egy ilyen konkrét kérdésben el tudna igazodni. Egyébként soha sem árt, ha tanul az ember s a magánjog némi ismerete mindenkinek csak hasznára lehet.

Dunapataj. 2 P értékig a nyugta bélyegmentes, egyébként a nyugta értékének 0.5%-át kell okmánybélyegben illeték gyanánt leróni.

Kétkedő. A méznek tényleg van szerepe a cukorkészítésben. Azt tudja, hogy a cukrot vagy cukornádból vagy

cukorrépából készítik. Az előbbi eljárás egyszerű, mert csak ki kell préselni a cukorrépa nedvét és a nedvet le kell sűríteni, már kész a cukor. A cukorrépát pedig apró szeletekre vágják, melegvízzel kilúgozzák s a cukortartalmú levét mésszel tisztítják meg. A megsűrösödött léből kapják a nyers cukrot, ez a finomítóba kerül s úgy lesz belőle kristály-, süveg- vagy kockacukor. Különböző nézések is használnak. A konyha falára oltott mész kerül.

Bóla József. Ugyan, hová tetszik gondolni! Hová jutnánk, ha a véleményeinkben udvariaskodnánk és ha a közlésnél a szerző személyét és nem a közlemény értékét tekintenők? Azt hisszük, hogy már régen földhöz méltóztatott volna vágni a Csendőrségi Lapokat. Nekünk elsősorban az a kötelességünk, hogy jó lapot adjunk az olvasóink kezébe. Minden egyéb szempont mellékes. Aki objektíven gondolkodik, annak ezt be kell látnia még akkor is, ha talán egy kissé ösztömbbék voltunk is a kritikánkban. Nekünk kellemesebb lenne, ha mindenkinek csak szépet mondhatnánk.

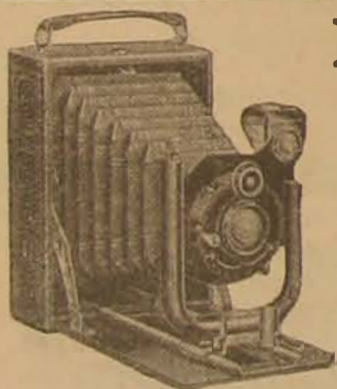
Dunántúli. A körgallért a rangosztályba nem sorolt havidíjasok részére az 1921. évi 19.043—eln. 5. 1921. sz. H. M. rendelet rendszeresítette, mint viselésre megengedett cikket. Szóval nyugodtan viselheti.

Rio de Janeiro. Olvassa el lapunk 1926. évi 1. számában »K. J. B.« jellegre küldött üzenetünket. Nem szükséges, hogy a vezetéknev kezdőbetűje a kiválasztott új névvel megmaradjon. Arra nem számíthat, hogy i-vel végződő nevet engedélyeznek.

Aradi vár. Kötelezője f. évi május 31-én jár le. Mindig annak a hónapnak az utolsó napját kell venni e tekintetben, amelyik hónapban a csendőresküti letette. Új kötelezőt április 1-én kell beadni. Csak június 1-én szerelhetne le.

P. J., Tab. A kötvény értéke 1 fillér. Sorsolási jegyzéket mindenkinek küld a Magyar Jelzálog Hitelbank (Budapest, V., Nádor-utca 7. sz.), aki ezt levélben kéri s pontos címet ír. Főnyeremény megnyerése esetén 16 pengőt kapna.

Tanulságos nyomozások. P. F. örm., Nyíregyháza. A beküldött nyomozást nem közölhetjük, mert sok benne a nem kívánatos személyi vonatkozású rész. — T. V. I. th., Kapuvár. Sorrendben jönni fog. — J. th., Nagydorog. Csak jélhusábosan és a lap egyik oldalára írt közleményeket fogadunk el.

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6—12 hónapig terjedhető részletfizetésre készpénzáron, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint.

HATSCHEK és FARKAS
optikai és fényképészeti szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 26. szám.
Fiók: VI., Andrásy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérjen árajánlatot!

Világceg: Sferberg

királyi hangszergyár BUDAPEST

Rákóczi út 60. — Képes árjegyzék ingyen

Csendőrségi és más egyenruhák és polgári öltönyök

részletre!

Nagy Kálmán

a Kossuth Lajos-utcai
templommal szemben.

Ferenciek-tere 2, íélemelet

Nagy választék angol szövetekben.

A MÁV. és a csendőrség hivatalos szállítója

világhírű **THE WHITWORTH** kerékpárok
csendőröknek 16 pengős havi részletre. Kerékpár alkatrészek, lánc, pedál stb. gyári árban, külsők P. 6'80-tól, belsők P. 2'10-től. Új kerékpárok 135 pengőtől kezdve.

LÁNG IMRE műszerésmester, kerékpár és gyermekkocsi gyári raktára. Budapest, Teréz-kt. 3. (sarok üzlet). Árjegyzék 950 képpel ingyen

Ne ügynök útján vegyen.

„Palace” butorcsarnok BUDAPEST, VII,
DOHÁNY-U. 62.

Butor nagy választékban és csakis jó minőségben!
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezm. árak és fizelési feltételek. Telefon J. 392-74

BUTOR-HITEL

készpénzáron. Évtizedek óta közismert butoráruházunkban hálószobák, ebédlők, uriszobák legkedvezőbb fizetési feltételek mellett **„BOG-MIL”** Kereskedelmi Rt., ezelőtt **Balázs** kaphatók. **és Társa** butoráruháza, Vilmos császár-ut 43. (saját ház.) Köztisztviselőknek külön kedvezmény.

Brazilián keresztül.

Irta: **KALETSKY ZOLTÁN.** (6).

Kis vagyonukat a föld árába fizették ki, úgy hogy telepeikre érkezve minden támasz nélkül állanak ott, túrva, vágva kicsi földjüket. Legtöbbje 20—40 hold földet vásárolt. Ezt először nehéz munkával irtani kell, hogy majd a másik évben teremjen valamit. Ezek a szerencsétlen emberek még kenyeret sem ehetnek, mivel buza csak a délen fekvő államokban terem. Legfőbb táplálékuk a bab és rizs, melyet sósvízben megfőzve, brazíliai módra összekeverve fogyasztanak. Allatállománnyal sem rendelkeznek, mivel nincsen takarmányuk s legelőjük, legfeljebb néhány tyukot tarthatnak. Termésük csak a saját szükségletre szorítkozik, mivel hiányzanak a szállítási utak.

Egyik őserdei utam alatt felkerestem egy ilyen telepet, melynek »Árpádfalva« volt a neve. Körülbelül 80 km.-re fekszik a fővárostól, Sao Paulo állam nyugati határán. Szánalomra méltó látvány volt nézni ezt a kis magyar telepet, hol 35—40 család él az erdők rabságában. A kolonizáló társaság hasábos reklámokat csap e kis telepnek, aki nem látja, leírás után joggal az ígéret földjének képzelné. Hej, pedig mennyire csalódik az, ki csapdájukba esett. Állati nivón, távol minden kulturától, teljesen lerongyolódva, tengetik itt napjaikat. A férfiak hetekig borotválkozatlanul, piszkosan, minden kedv és ambíció nélkül csak éppen annyit dolgoznak, amennyi a létfenntartáshoz szükséges. Lakásaik

sajátkeziileg fából összetakolt alkotmányok, idehaza a ser-téseiket is jobb ólban tartották. Egyedüli reményük az, hogy a kolonizáló társaság betartja majd ígéretét és utakat fog építeni, mikor megindulhat a termelés. Legtöbbje még erről is lemondott, minden kívánságuk, hogy egy új telepes, ki szintén »földes gazda« akar majd itt lenni, megveszi az ő félig már megmunkált telepüket. Mindannyian szabadulásra gondolnak. Olyanok is vannak, kik otthagyják az egy-két évi munkájukat s minden ingatlanukat. Ők az okosabbak, mert a vég legjobb esetben csak ez lehet.

Szegény emberek. Mindenük a reménység. Mi volna a szerencsétlenekkel, ha még reménységeik sem volnának? Legtöbbje a mások kapzsiságának s a maga tájékozatlanságának lett az áldozata. Nagyon csekély azoknak a magyaroknak a száma, kik már gazdagok és itt élnek. Ők teljesen elzárják magukat honfitársaik elől, hogy mi ennek az indító oka, nem volt alkalmam megtudni.

A magyarság zöme haza szeretne jönni Braziliából, hogy ismét munkás polgára legyen hazájának, de hiányzik a pénz, az utiköltség s jaj de nehéz azt ott megkeresni.

Azért mindazoknak, kik Braziliába óhajtanak vándorolni, az a tanácsom, hogy semmiesetre se menjenek Délamerikába, s ha tanácsom ellenére mégis rászánnák magukat, akkor is tanuljanak meg előbb portugálul, mert a nyelv ismerete nélkül sanyaru sorsnak néznek majd elébe. Munkaalalom van, a jó munkást keresik és szeretik, de rosszul fizetik, mivel rengeteg a bevándorló, de maguk nyomják le a béreket, konkurálva egymás ellen, hogy minél előbb keresethez jussanak. A munkásviszonyok még igen kezdetleges stádiumban vannak, tiltják a szakszervezetekbe való tömörülést. A munkás teljesen ki van szolgáltatva a tőke hatalmának.

Még akkor is, ha nélkülöznünk kell, akkor is inkább itthon nélkülözzünk, mint a távol idegenben, hol a sok nélkülözés mellett még azt is éreztetik, hogy csak megtört jött-mentek »galego«-ok vagyunk.

Vadászexpedíciónk.

Hosszu, csalódásokban gazdag két év telt el azóta, Sao Paulóba érkeztem. A kenyérkeresetet mint közönséges

OPERA RUHÁZATI VÁLLALAT

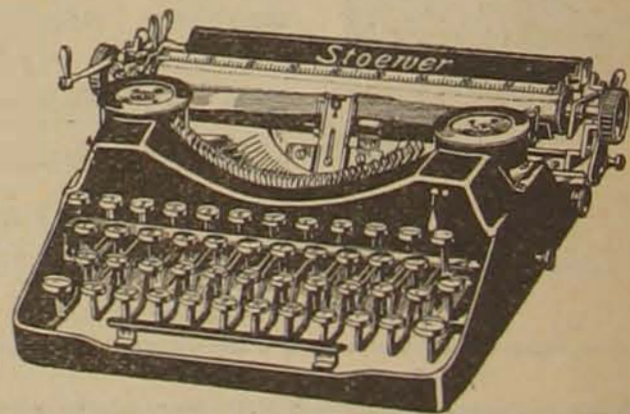
BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 20. SZ.
AZ OPERA MELLETT.

Férfi és női ruházati cikkek, vásznak, selymek, fehéreneműek, szőnyegek a csendőrség tagjainak készpénzárban,

8 havi részletfizetésre

Végre
megjelent
a

Stoewer írógépek hordozható modellje

Páratlan
újítások: } **sajtolt acélváz**
kiemelhető betűkarok
leemelhető kocsi

A csendőrség tagjainak legkedvezőbb árak és feltételek!

Saját érdekében kérjen ajánlatot a vezérképvisellettől:

V., Vilmos császár-ut 60.

TELEFON: 248-65.

segédmunkás kezdtem meg. Nagyon szomorúak voltak a kezdet nehéz napjai, a durva munka és a rossz környezet, sok keserőséget okozott. Csak erős önkarat és lemondás az itthon megszokott igényekről tették lehetővé, hogy kibíriam a hosszú két évet, melynek végén már kisebb tökével is rendelkeztem és a nyelvet úgy ahogy beszéltem. Az építővállalat, melynek később munkafelügyelője lettem, megbukott, én állásomat veszítettem, elhatároztam, hogy megtakarított kis tőkémel önállóan kezdjek valamihez. Mint volt tiszt, ki a háborút is végigharcoltam, nem rendelkeztem praktikus képzettséggel. Iparhoz semmit, kereskedelemhez pedig vajmi keveset értettem. Sokat gondolkodtam, hogy mitévő legyek, mihez kezdjek?

Volt Sao Paulóban egy igen derék, éltesebb honfitársam, ki harminc év előtt vándorolt ki ide. Ő volt az én tanácsadó, a kezdet nehéz napjaiban pedig támaszom. Mikor gyakran reményemet és bizalmamat veszítve hozzá fordultam tanácsért, mindig ő mutatta meg a helyes utat, melyen aztán haladtam. Tanácsait mindig megfogadtam és sohasem volt alkalmam megbánni azokat. Most, amikor ismét tanács-talanul állottam, hozzá fordultam. Elmondtam neki helyzetemet és azt, hogy önálló szeretnék lenni.

Türellemmel hallgatott végig, elmondta, hogy régen, amikor még ő is fiatal volt, vele is ez történt, de nem sokat töprengett. Kerestt három-négy megbízható barátot, kik értettek a fegyver használatához és nem ijedtek meg a maguk árnyékától, ezekkel erdőkbe és folyókra ment, hogy értékes zsákmányt ejtsen, melyek bőrét és tollát a városokban tették szépen csengő aranyakká.

Több vadászkalandját részletesen vázolta és ajánlotta, hogy ha kedvem van egy ilyen vagy hasonló vadászvállalkozáshoz, ő a legnagyobb készséggel támogat értékes tanácsaival és tapasztalataival. Biztosított, hogy ha fiatalabb volna ő is velem tartana, de, sajnos, ma már nem bírná el az ilyen vadászattal járó nehézségeket. Mint első vállalkozást azt ajánlotta, hogy vadásszunk kócsagokra, melyek tolla keresett és igen értékes. Elmesélte, hogy évekkal ezelőtt ő is résztvett egy amazoni kócsagvadászaton s az várakozáson felüli eredményekkel végződött.

Honfitársam ajánlata azonnal megnyerte tetszésemet. Szeretem az önálló, szabad életet, rajongok a természet szépségeiért és vágytam abban élni. Elhatározásomat tett követte. Első dolgom volt olyan megbízható embereket keresni, kik hajlandók a vállalkozással járó anyagi kiadások őket megillető részét fedezni és viselni. Két hét, tárgyalások hol ezzel, hol azzal múltott el, míg végre sikerült a quartettet összehozni.

Egyenlő tökével, egyenlő részesedésre, nyolcezer Millreis alaptökével megalakult a vadásztársaság. Tanácsadó honfitársam utasításait feljegyeztük és négyen, magyarok — valamennyien volt tisztak — elindultunk, hogy az amazon ismeretlen vizein kócsagot vadásszunk.

Sao Paulóból Rio de Janeiróba utaztunk, hogy ott a szükséges fegyvereket és felszerelést megvásároljuk. Első dolgunk volt egy olyan motoros csónakot szerezni, mely dolgozóinkat élelmiszerekkel és felszereléssel megterhelve Manóastól a felső folyásig bír vontatni és pedig ár ellen. Sok utánjárás után sikerült egy negyven lóerős járművet vásárolnunk, mely céljainknak meg látszott felelni, ezért 3400 Millreist fizettünk. A motor kezeléséhez valamennyien értettünk. A csónakot azonnal Manóasba küldtük a Loyd Brasileiro hajósvállalat, egy éppen odainduló hajójával. Kiindulási helyül, mint legalkalmasabbal, Manóast választottuk.

Most, amikor már volt csónakunk, a fegyvereket és egyéb apró felszereléseket vásároltuk meg. Mind a négyen kaptunk egy-egy golyós-, egy-egy sörétesfegyvert és egy-egy

forgópisztolyt, vettünk továbbá késeket, evőeszközöket, gyógyszer-t, hálókát, horgokat és takarókat.

Sao Paulói öreg honfitársam ajánlatára vettünk sok értéktelen apróságokat is, hogy a folyam felső folyásán letelepült indiánokkal csereüzleteket köthessünk. Ezen apróságok nagy részét üveggyöngyök, horgok, zsebkesek, öngyújtók, dohányszelencék, cigaretták, szivarok, gyufa, tarka vászonkendők, néhány kisértékű pisztoly és töltények képezték.

Mikor mindezek becsomagolva szállodánkban voltak, ismételten átvizsgáltunk mindent, hogy nem hiányzik-e még valami? Minden együtt volt.

Szeptember 2-án reggel 7 órakor málháinkkal a kikötőbe hajtottunk, hol a »Santos« parti hajó már várta utasait. Csomagjainkat felhordítottuk és mi is behajóztunk, még a délelőtt folyamán utnak is indultunk. A Santos 7000 tonnás parti gőzös volt, körülbelül 200 utas befogadóképességgel, mely Manóas és Rio de Janeiro között bonyolította le a forgalmat. A részünkre kijelölt négyszemélyes kabinban átvizsgáltuk csomagjainkat és mikor láttuk, hogy mindenünk együtt van, a gong hívó hangjára az étkezőbe mentünk, hogy első ebédünket elfogyasszuk. Most már nyugodtak voltunk, mindenünk, az élelmiszereket kivéve, biztonságban volt. Az élelmiszereket csak Manóasban fogjuk megvásárolni, mivel ott azok olcsóbban szerezhetők be, mint Rióban.

Utazásunk legnagyobb idejét tervezgetéssel töltöttük el. Ismeretségeket is kötöttünk és azokkal, kik az Amazon vidékét már ismerték, hosszan elbeszélgettünk. Meghallgattuk tanácsaikat, megtudtuk, hogy hol vásárolhatunk olcsón élelmiszert és üzemanyagot. Sokan igyekeztek lebeszélni veszedelmes vállalkozásunkról, figyelmeztettek a mocsárlázra és többi könnyen szerezhető trópusi betegségre, melyek elsősorban az európai embereket támadják meg. Őva intettek a sok ismeretlen veszélytől és kibírhatatlan hőségtől, de mi hajthatatlanok maradtunk. Nagy anyagi kiadásaink miatt sem tudtuk volna a dolgot már visszacsinálni.

Érintve Bahia, Pernambuco és Para kikötőit, befutottunk az Amazon hatalmas deltájába, a partokat még nem láttuk, de a hajó mozgásán már éreztük, hogy nem a tengeren haladunk. Itt már nem voltak oly nagy hullámok, a víz is sárga, szennyes színt öltött, meg a nagy folyamok jellegzetes tulajdonsága. Tíz napi hajózás után, fáradtan a hajón szenvedett trópusi hőségtől, szeptember 11-én délután Manóasban kikötöttünk.

Kiszállásunk után azonnal szállodába hajtottunk s tekintettel az út fáradalmaira, a nap hátralevő részét pihenésnek szenteltük. Másnap reggel korán keltünk, társaink közül kettő vállalta az élelmiszerek bevásárlását, melynek mennyiségét pontosan, már előbb meghatároztuk, ketten pedig a kikötőbe mentünk, hogy a már megérkezett csónakot átvesszük és vízre bocsássuk. Kirakodó munkásokat fogadtunk, kik a csónakot egy kocsira emelték és innen egy, a kikötőben megjelölt helyre szállították. Még dél sem volt, csónakunk már a kikötő vizében ringott a parthoz láncolva. Borralalók kíséretében megkértük a kikötőröket, hogy vigyázzanak értékes hajónkra, mi pedig szállodánkba siettünk.

Vadászatunk idejét harminc napban állapítottuk meg. Ez időre kellett ellátni magunkat úgy élelmiszerekkel, mint üzemanyagokkal. Az ebédhez társaink is megérkeztek, az élelmiszerek nagy részét már meg is vásárolták, mely a következőkre szorított: bab, rizs, hagyma, só (ebből kettőfélét vásároltunk, az egyik, de kisebb mennyiség a főzéshez, míg a nagyobb mennyiség az esetleges elejtett állatok bőrének konzerválására volt szükséges, hogy a gyors romlástól megóvjuk azokat).

(Folytatjuk.)

A baj nem jár egyedül

című, lapunk folyó évi 2. számában közzétett pályakérdésünk megoldása:

1. *Horváth Boldizsár* nem követett el bűncselekményt azzal, hogy a nejével közös szerzeményt képező gabonát eladta, mert házastársak között lopás rendszerint nem fordulhat elő (B. T. V. 303. XII. 203.) és mert a közös szerzemény felett a családfő egyébként is szabadon rendelkezik.

2. A *Tarisnyás* Testvérek közül az, aki Horváthékat kiszolgáltatta, a kbtv. 85. §-ába ütköző kihágást követte el, mert »alaposan ittas« egyéneknek szeszes italt szolgáltatott ki.

3. Özv. *Barátka Lőrincné* ugyanezt a kihágást követte el, mert »erősen megittasodott« embereknek szeszes italt szolgáltatott ki, de elkövette egyúttal a 94.537/1921. számú K. M. rend. 6. §-ába ütköző kihágást is, mert vasárnap égetett szeszes italt szolgáltatott ki.

4. *Péter János* fuvaros lovait és járóművét — mindkét esetben — a kocsmá előtt felügyelet nélkül hagyta. (1890. évi I. t. c. 111. §.)

5. *Horváth Boldizsár* és társai elkövették a kbtv. 84. §-ába ütköző kihágást, mert nyilvános helyen botránnyt okozó részeg állapotban jelentek meg.

6. *Horváth Boldizsárné* azáltal, hogy férjét és a zenészeket testi sértés okozása nélkül ütlegette, az 1914. évi XLI. t. c. 2. §-ába ütköző becsületsértés vétségét követte el, Péter János fuvaros sérelmére pedig a btk. 301. §-ába ütköző könnyű testi sértés vétségét.

7. *Péter János* és a zenészek a btk. 350. §-ába ütköző zsarolás vétségét követték el, mert a fuvar-, illetve zenedíj fejében fenyegető fellépéssel egyes ingóságokat elvettek, hogy Horváthné ezáltal követelésük kiegyenlítésére kényszerítsék.

8. *Péter János* fuvaros azon cselekménye, hogy a Horváthné tarhonyját a földre szórta és ezáltal emberi élvezetre alkalmatlanná tette, a btk. 418. §-ába ütköző vagyongrónálás vétségét képezi.

8. *Péter János* fuvaros azon cselekménye, hogy az utcán sebesen hajtott és Faragónét elütötte, a btk. 310. §-ába ütköző, gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétségét képezi. (A sebes hajtas által elkövetett, a kbtv. 120. §-ába ütköző kihágás az előbb említett súlyosabb testisértésbe beleolvad.)

10. A zenészek cselekménye, hogy a Husszu Miklós lakásába behatoltak és a tulajdonos akarata ellenére benmaradtak, a btk. 332. §-ába ütköző magánlaksértés vétségét képezi. A szívbajos asszony halála miatt bünvádi felelősségre senki sem vonható, ez legfeljebb a magánlaksértés elbírálásánál súlyosbító körülmény gyanánt szerepelhet.

11. *Binge István* községi rendőr a btk. 301. §-ába ütköző súlyos testi sértés büntetést követte el, mert jogos védelem esete nem forog fenn, mint községi rendőrnek pedig a leírt esetben fegyverhasználati joga nem volt.

12. A Szut. rendelkezései alapján senkit sem kellett elfogni.

A pályázat szövegében a Horváth Boldizsár és Boka Gábor nevét szándékosan összecseréltük.

Pályakérdésünket a leghelyesebben **Boda István** biai örsbeli, **Gévai János** ercsi-i örsbeli és **Varga István** III. cibakházai örsbeli örmesterek jelették meg, akiknek a címére 1—1 db szép könyvjutalmat egyidejűen elküldöttünk.

Boda István biai örsbeli örmester pályázatát szószerint alább közöljük:

Horváth Boldizsár azon cselekménye, hogy a nejével közösen szerzett búzából 1 zsákkal neje tudta nélkül eladott, nem büntethető, mert nem volt reá nézve idegen a búza. Spitz Mór, ki a búzát megvette, szintén nem büntethető, mert ha az alapcselekmény nem képez lopást, úgy orgazdaság sem létesülhet.

Bóka Gábor kocsmáros nem követett el kihágást, mert Horváth nem volt részeg, amikor bement a kocsmába, mikor pedig már ittas kezdett lenni, eltávozott. Horváthnak azon

további cselekménye, hogy pénze nem volt, mégis 47 pengő 16 fillér árú italt rendelt, szintén nem büntethető, mert nem tagadta meg az összeg kifizetését és arra mint vagyonos ember képes is volt. Kocsmái hitel áthágásáról sem lehet szó, mert a vendéglős nem tudta, hogy Horváth nem fog fizetni. Más kihágás itt nem forog fenn.

Horváth és társai azon cselekménye, hogy a zenészeket kocsmára rakva, részeg állapotban az utcán, tehát nyilvános helyen hangosan énekeltek — ha ezen többen megbotránkoztak —, a kbtv. 84. §-ába, míg ha nem botránkoztak meg, a Pestvárm. szab. rend. »Hatóság és közcsend« fejj. 4. §-ába ütköző kihágást képezi, mely valamennyi terhére megállapítandó. Özv. *Barátka Lőrincné* kocsmáros elkövette a kbtv. 85. §-ába ütköző kihágást, mert részeg embereknek ezen állapotát felismerve, italt szolgáltatott ki, továbbá, mert 1928 július 15. vasárnapi napra esett és szilvóriumot meg rumot nem lett volna szabad kiszolgáltatnia.

Horváthné azon cselekménye, hogy férjével az udvarukra érkezett társaság tagjait ütlegette, az 1914. évi XII. t. c. 2. §-ába, míg a Péter Jánoson okozott 8 napon aluli testi sértés a btkv. 301. §-ába ütközik és főmagánvádra üldözendő.

Péter János cselekménye a btkv. 350. §-ába ütközik, úgyszintén a zenészeké is, mert bár jogos volt a követelésük, de jogtalan módon hajtották azt be, ezért a zsarolás vétsége valamennyi terhére megállapítandó. Az, hogy a tarhonyát Péter leszórta, a zsarolásnak eszmei halmazatát képezi, mert itt a szándék nem a vagyongrónálására irányult, hanem a tárgy elvételére és a tettesnek olyan gyorsan kellett cselekedni, hogy az abroszról nem volt alkalma figyelmesen a tarhonyát pl. az asztalra szórni, másrészt pedig a tárgyat nem tudta uralma alá helyezni.

Péter fuvaros azon cselekménye, hogy Faragónét elütötte, kinek a méhmagzata elpusztult, a btkv. 310. §-ába (2. bek.) ütköző gondatlanság által elkövetett súlyos testi sértés vétségét képezi, mert nem indokolta semmi, hogy a fuvaros oly gyorsan hajtsa, mint pl.: a nagy tűzvész esetén oltáshoz igyekvő vízfordó jármű.

A zenészek cselekménye, hogy a Hosszu udvarára, majd lakószobájába bementek, nem büntethető, mert ezt lelki kényszer (félelem) hatása alatt tették és mert senki sem tiltakozott a behatolás ellen. Hogy a szívbajos nő ebből folyólag meghalt, különös véletlen, amiért a zenészeket felelősségre vonni nem lehet. Továbbá, hogy később a tulajdonos a rendőrrel együtt felszólította őket, hogy jöjjenek ki és ennek dacára nem jöttek ki, ez sem meríti ki a magánlaksértést, mert ők nem tudták, hogy a tulajdonos szólította fel őket és a félelem itt is mentőkörülmény.

Binge rendőr azon cselekménye, hogy Gyenge zenészen 32 nap alatt gyógyuló testi sértést okozott, a btkv. 301. §-ába ütköző súlyos testi sértés büntetést képezi, mert neki meg kellett volna győződnie arról, hogy miért üldözi a zenészeket. Bár jóhiszeműsége kétségbe nem vonható, őt mégis az idézett §. alapján kell feljelenteni, annál is inkább, mert neki, mint községi rendőrnek, a leírt esetben nem volt joga fegyverét használni.

A Szut. alapján elfogni nem kell senkit sem.

Özv. *Barátka* vendéglősné a fentebb idézett kihágásért feljelentendő. A zenészek szintén a fentebb idézett btkv. 350. §. alapján feljelentendők, Horváth csak kihágásért jelentendő fel. Péter János pedig a fent idézett btkv. 310. §. alapján. A zenészek és a fuvaros kihágási cselekményei a súlyosabbá beolvadnak. *Binge István* községi rendőrt szintén a fent idézett 301. §. alapján kell feljelenteni és végül Horváthné a btkv. 301. §. alapján könnyű testi sértés vétségéért.

A cikk második bekezdésében Horváth Boldizsárról van szó, míg a negyedik bekezdésben Bóka Gábor van Horváth helyett tárgyalva; én szándékosan végig Horváthot tárgyaltam, mert véleményem szerint tévedés, esetleg szándékos tévedés is lehet a névcseré.

Boda István, örmester (Bia).

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.

Telefon: József 413—27.

Felelős vezető: Weitz Károly.